

**Luonnonvaraisten lintujen suojelusta
annetun neuvoston direktiivin
79/409/ETY (”lintudirektiivin”)
mukaisesti harjoitettavaa metsästystä
koskeva ohjeasiakirja**

Helmikuu 2008

”Lintudirektiivin” mukaisesti harjoitettavaa metsästystä koskeva ohjeasiakirja

ESIPUHE	4
1 JOHDANTO	7
1.1 Metsästys direktiivin yleisessä kontekstissa.....	7
1.2 Johdanto-osa.....	7
1.3 Direktiivin soveltamisalaan kuuluvat lajit.....	7
1.4 Direktiivin yleinen linja.....	8
1.5 Elinympäristöjen suojeleminen.....	9
1.6 Direktiivin 5 artikla	11
1.7 Yleisiä kieltoja koskevat poikkeukset.....	11
1.8 Tutkimus.....	12
1.9 Vierasperäisten lintujen istuttaminen	13
1.10 Kertomusten antaminen	14
1.11 Stand-still-lauseke	14
1.12 Mahdollisuus toteuttaa tiukempia kansallisia toimenpiteitä	14
1.13 Direktiivin mukauttaminen.....	15
2 DIREKTIIVIN 7 ARTIKLAN SÄÄNNÖKSET	16
2.1 Johdanto.....	16
2.2 Muotovaatimukset	17
2.3 Metsästettävät lajit.....	17
Metsästyksen sallimisen perustelut	17
Mitä lajeja saa metsästää?	17
2.4 Metsästyksessä noudatettavat yleiset periaatteet ja kriteerit	18
Suojelepyrkimysten varmistaminen lajien levinneisyysalueilla	18
Järkevä hyödyntäminen	18
Ekologisesti tasapainoinen sääntely.....	25
2.5 Metsästykskausien vahvistamiseen liittyvät erityiset edellytykset.....	26
Keskeisiä käsitteitä koskeva työ: lisääntymiskausi ja parittelu-aikaa edeltävä muuttokausi.....	27
2.6 Täyden suojelun varmistaminen porrastettujen alkamis- ja päättymispäivien yhteydessä	30
Lajista erehtymisen vaara	30
Häiriöiden vaara.....	32
Minkä edellytyksien vallitessa jäsenvaltiot voivat käyttää direktiivin 7 artiklan 4 kohdan mukaista oikeuttaan metsästykskauden alkamis- ja päättymispäivien porrastamiseen?	35
2.7 Päällekkäisyyksiä koskeva analyysi.....	36
3 DIREKTIIVIN 9 ARTIKLAN SÄÄNNÖKSET	41
3.1 Johdanto.....	41

3.2	Oikeudelliset muotovaatimukset	42
3.3	Poikkeuksien yleisten edellytysten täyttymisen varmistaminen	44
3.4	Poikkeuksien ensimmäinen edellytys: ”muun tyydyttävän ratkaisun” puuttuminen	45
	Yleiset seikat.....	45
	’Muun tyydyttävän ratkaisun’ puuttuminen metsästyksen yhteydessä	49
	Mahdolliset objektiivisesti osoitettavat seikat sekä tieteelliset ja tekniset näkökohdat.....	50
3.5	Poikkeuksien toinen edellytys: jonkin 9 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa sallitun perusteen toteen näyttäminen	55
	9 artiklan 1 kohdan a alakohdan poikkeukset	56
	9 artiklan 1 kohdan b alakohdan poikkeukset	60
	9 artiklan 1 kohdan c alakohdan poikkeukset	60
3.6	Poikkeuksien kolmas edellytys: 9 artiklan 2 kohdassa mainittujen yksityiskohtaisten muotovaatimusten täyttäminen.....	69
	Muotovaatimusten huomioon ottaminen.....	69
	Yleisille henkilöryhmille myönnettävät luvat.....	70
3.7	Direktiivin 9 artiklan 3 ja 4 kohta	71
4	<i>KAAVIOT</i>.....	75
5	<i>LIITE</i>.....	98

ESIPUHE

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetussa neuvoston direktiivissä 79/409/ETY¹ (nk. lintudirektiivissä) annetaan yleinen kehys luonnonvaraisten lintujen ja niiden elinympäristöjen suojelulle kaikkialla Euroopan unionissa. Direktiivin lähtökohtana on se tosiseikka, että luonnonvaraiset linnut, jotka ovat pääasiassa muuttolintuja, ovat jäsenvaltioiden yhteistä perintöä ja että niiden tehokas suojelu on tyypillisesti rajat ylittävä ongelma, johon liittyy yhteisiä velvollisuuksia.

Lintudirektiivissä tunnustetaan täysin, että luonnonvaraisten lintujen metsästys on yksi kestävän käytön oikeutettu muoto. Metsästys on toimintaa, joka tarjoaa merkittäviä sosiaalisia, kulttuurisia, taloudellisia ja ympäristöön liittyviä hyötyjä Euroopan unionin eri alueilla. Se rajoittuu tiettyihin lajeihin, jotka on lueteltu direktiivissä. Direktiivissä vahvistetaan myös tätä toimintaa koskevat erilaiset ekologiset periaatteet ja oikeudelliset vaatimukset, jotka on pantava täytäntöön jäsenvaltioiden lainsäädännön välityksellä. Tämä luo kehyksen metsästyksen hallinnalle.

Metsästyksen yhteensopivuudesta direktiivin tiettyjen vaatimusten kanssa on viime vuosina esitetty paljon eriäviä näkemyksiä ja myös kiistelty. Kiistojen taustalla ovat usein olleen noita vaatimuksia koskevat erilaiset tulkinnat.

Komissio on siksi myöntänyt tarpeen käynnistää uusi vuoropuhelu, jolla pyritään kehittämään yhteistyötä kaikkien luonnonvaraisten lintujen suojelusta ja niiden järkevästä ja kestävästä hyödyntämisestä kiinnostuneiden valtiollisten elinten ja kansalaisjärjestöjen välille. Tätä silmällä pitäen se käynnisti vuonna 2001 ”kestävää metsästystä koskevan aloitteen”, jonka päämääränä oli parantaa direktiivin metsästystä koskevien oikeudellisten ja teknisten näkökohtien ymmärtämistä sekä kehittää ohjelma, johon sisältyy tieteellisiä, suojelua ja tietoisuuden parantamista koskevia toimia ja jolla edistetään direktiiviin perustuvaa kestävä metsästystä.

Tämän ohjeasiakirjan päämääränä on täyttää yksi vuoropuhelun keskeisistä tavoitteista selkeyttämällä direktiivin metsästystä koskevia vaatimuksia, joiden lähtökohtana on olemassa oleva lainsäädäntökehys ja jotka perustuvat vahvasti tieteellisiin periaatteisiin ja tietoihin sekä direktiivin yleiseen suojelua koskevaan tavoitteeseen. Tältä osin jatketaan sitä työtä, jota on jo tehty direktiivin 7 artiklan 4 kohdan keskeisten käsitteiden osalta².

Miksi tarvitaan metsästystä koskeva ohjeasiakirja?

Direktiivin metsästyssäännöksiä koskevan ohjeistuksen parantamiselle on olemassa selkeä tarve. Tämä käy ilmi aihetta koskevien oikeusriitojen määrästä. Komissiolle on myös esitetty paljon aihetta koskevia kysymyksiä, muun muassa Euroopan

---

¹ EYVL N:o L 103, 25.4.1979, s. 1.

² ”Key concepts of Article 7(4) of directive 79/409/ETY. Period of reproduction and pre-nuptial migration of Annex II bird species in the EU (September 2001)”. Jäljempänä ”keskeisiä käsitteitä koskeva asiakirja”.

parlamentin taholta. Tässä yhteydessä on otettava huomioon myös lisääntynyt polarisoituminen, joka käy ilmi metsästys- ja lintujensuojeluorganisaatioiden parlamentille toimittamista päivittäisiä kantoja edustavista vetoamuksista, joiden tueksi on kerätty miljoonia allekirjoituksia.

Aiheeseen liittyy myös todellinen selkeyttämisen tarve. Jotkin jäsenvaltiot haluavat tietää, onko mahdollista vahvistaa metsästyskausia, jotka poikkeavat direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa asetetuista rajoista, jotka saattavat olla erittäin tiukat – näin näyttää olevan erityisesti muutamien ongelmallisten lajien, kuten sinisorsan (*Anas platyrhynchos*) ja sepelkyyhkyn (*Columba palumbus*) kohdalla, joiden paritteluakkaa edeltävä muutto tapahtuu varhain ja/tai joiden lisääntymiskausi on pitkä, ja ne haluavat myös harkita 9 artiklan poikkeuksien soveltamista.

Myönteisiä kokemuksia on jo saatu luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY³ ("luontotyyppidirektiivin") 6 artiklan soveltamista koskevien ohjeiden laatimisesta. Kyseessä on pikemminkin aktiivinen kuin reaktiivinen lähestymistapana, jonka avulla edistetään johdonmukaista pohdintaa ja vältetään tapauskohtaisten ja epäjohdonmukaisten tulkintojen syntyminen. On kuitenkin tunnustettava, että lintudirektiivin säännökset poikkeavat luontotyyppidirektiivin 6 artiklan säännöksistä siinä, että lintudirektiivin säännökset ovat paljon vanhemmat ja niihin perustuva oikeuskäytäntö on paljon laajempi, mikä on otettava huomioon myös kaikissa säännösten tulkintaa koskevissa ohjeissa.

Asiakirjasta on hyötyä myös komission yksiköille niiden harkitessa alaa koskevia toimia, ja se antaa tärkeimmille asianosaisille jonkinlaiset takeet siitä, mitä ne voivat odottaa.

Ohjeasiakirjan rajoitukset

Ohjeasiakirjassa on tarkoitus noudattaa tarkoin direktiivin tekstiä ja yhteisön ympäristölainsäädännön perustana olevia laajoja periaatteita. Se ei ole luonteeltaan lainsäädännöllinen (siinä ei luoda uusia sääntöjä, vaan annetaan olemassa olevien sääntöjen soveltamista koskevia ohjeita). Näin ollen asiakirja edustaa ainoastaan komission yksiköiden näkemyksiä eikä ole luonteeltaan sitova.

On korostettava, että **direktiivin lopullinen tulkinta on Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tehtävä**. Siksi annettavia ohjeita on tarkistettava ajoittain aihetta koskevan uuden oikeuskäytännön huomioon ottamiseksi.

Ohjekirjassa pyritään noudattamaan täysin yhteisöjen tuomioistuimen olemassa olevaa oikeuskäytäntöä, jota on jo varsin paljon. Ohjeasiakirjan tulkinnat perustuvat oikeuskäytäntöön, erityisesti sellaisten seikkojen osalta, joihin tuomioistuin on jo ilmaissut selkeän kantansa.

Ohjeasiakirjassa pyritään myös selittämään direktiivin mukaisen metsästyksen hallinnan lähtökohtana olevia ekologisia periaatteita, ja siinä hyödynnetään parhaita saatavilla olevia tieteellisiä tietoja, vaikka tunnustetaankin, että laadukkaiden

---

³ EYVL L 206, 22.7.1992.

tieteellisten tietojen puute vaikeuttaa pyrkimyksiä hallita kantoja asianmukaisesti ja täsmällisesti.

Asiakirjassa tunnustetaan, että metsästyksen hallinta on jäsenvaltioiden vastuulla, samoin kuin jäsenvaltioiden rooli oman alueensa metsästyskausien määrittelemisessä direktiivin vaatimusten puitteissa.

Ohjeasiakirjan soveltamisala

Ohjeasiakirjassa keskitytään ensisijassa virkistysmetsästyksen ajankohtaan. Tarvittaessa käsitellään kuitenkin muitakin metsästyksen kannalta merkityksellisiä kysymyksiä. Asiakirjan oikeudellisena painopisteenä ovat ensisijaisesti direktiivin liitteessä II luetellut metsästettävät lajit sekä 7 ja 9 artiklan asian kannalta merkitykselliset säännökset, mutta myös muita artikloja tarkastellaan tarpeen mukaan. Erityistä huomiota kiinnitetään poikkeuksien, erityisesti 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisten poikkeuksien, soveltamisen edellytyksiin. Asiakirjassa käsitellään paitsi oikeussäännöksiä myös direktiivin tieteellisiä ja teknisiä näkökohtia, joilla on merkitystä luonnonvaraisten lintujen suojelun kannalta.

Ohjeasiakirjan rakenne

Ohjeasiakirjassa on kolme päälukua. Ensimmäisessä luvussa luodaan yleiskatsaus metsästykselle direktiivissä annettuun kehykseen ja tarkastellaan muun muassa asiaan liittyviä johdanto-osan perustelukappaleita ja artikloja.

Toisessa luvussa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin 7 artiklaan sisältyviä merkityksellisiä oikeudellisia ja teknisiä säännöksiä, muun muassa direktiivissä asetettuja metsästyskausien vahvistamiseen liittyviä erityisiä edellytyksiä.

Kolmannessa luvussa tarkastellaan mahdollisuuksia sallia rajoitettu metsästyksdirektiivin 9 artiklaan perustuvan poikkeusjärjestelmän nojalla. Asiakirjan eri osien täydennyksenä esitetään kaavioita, jotka sisältävät ohjeasiakirjan kannalta hyödyllisiksi katsottuja lisätietoja.

1 JOHDANTO

1.1 Metsästys direktiivin yleisessä kontekstissa

- 1.1.1 Neuvoston direktiivi 79/409/ETY on laaja-alainen väline, jonka päämääränä on luonnonvaraisten lintujen yleinen suojelu Euroopan unionissa. Direktiivissä käsitellään useita suojelun osa-alueita (muun muassa elinympäristöjen suojelua, kaupan ja metsästyksen valvontaa sekä tutkimuksen edistämistä), ja siinä noudatetaan tämäntyyppisen oikeudellisen välineen tavanomaista rakennetta, johon sisältyvät johdanto-osa perustelukappaleineen, artiklaosa sekä liitteet.

1.2 Johdanto-osa

- 1.2.1 Johdanto-osan perustelukappaleet noudattavat direktiivin artiklaosan rakennetta. Johdanto-osaa käytetään usein apuna tulkittaessa johdetun oikeuden säädöksissä annettuja säännöksiä, ja yhteisöjen tuomioistuin on lainannut sitä tämän direktiivin yhteydessä⁴.

Kuten minkä tahansa muunkin direktiivin kohdalla, tulkinnassa on otettava huomioon eri kieliversiot, jotka kaikki ovat lainvoimaisia. Tämän ohjeasiakirjan yhteydessä on huomautettava, että on kiinnitettävä erityistä huomiota joidenkin ilmaisujen (esim. ”asiallinen hyötykäyttö” ja ”pesimisaika”) eri kieliversioihin. Eri kieliversioita tarkasteltaessa on tärkeää valita merkitys, joka parhaiten heijastaa tarkasteltavana olevan säännöksen tarkoitusta ja sisältöä.

1.3 Direktiivin soveltamisalaan kuuluvat lajit

- 1.3.1 Direktiivin 1 artiklassa todetaan, että se koskee ”*kaikkien luonnonvaraisina elävien lintulajien suojelua jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan. Sen tavoitteena on näiden lajien suojelu, hoitaminen ja sääntely, ja se antaa säännökset niiden hyödyntämisestä.*” Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö vahvistaa, että direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä jäsenvaltioiden velvollisuutena on suojella yhteisön alueella esiintyviä luonnonvaraisia lintulajeja eikä ainoastaan kansallisella alueellaan esiintyviä lajeja⁵.

---

⁴ Ks. esimerkiksi asia C-57/89, *Euroopan yhteisöjen komissio v. Saksan liittotasavalta*, 21 kohta. Tässä asiassa, joka koskee direktiivin 79/409/ETY elinympäristöjen suojelua koskevien säännösten soveltamista, tuomioistuin totesi, että tällainen direktiivin 4 artiklan 4 kohtaa koskeva tulkinta suljetaan lisäksi pois johdanto-osan yhdeksännessä perustelukappaleessa, jossa korostetaan sitä erityistä merkitystä, joka direktiivissä annetaan liitteessä I lueteltujen lintujen elinympäristöjä koskeville erityisille suojelutoimille, joilla pyritään varmistamaan lintujen eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueilla. Tästä seuraa, että jäsenvaltioiden oikeus rajoittaa erityissuojelualueiden laajuutta on oikeutettua ainoastaan poikkeustapauksissa.

⁵ Asiassa C-247/85, *komissio v. Belgia*, 8.7.1987 antamansa tuomion (Kok. 1987, s. 3029) 6 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että direktiivin lähtökohtana on ajatus, että tehokas lintujen suojelu on

- 1.3.2 Suojelun piiriin eivät kuulu vankeudessa kasvatetut yksilöt⁶. Kuitenkin tapauksissa, joissa vankeudessa kasvatetut yksiköt vapautetaan tai palautetaan luontoon ja ne voidaan erottaa samalla alueella tavattavista luonnonvaraisista yksilöistä, on kohtuullista katsoa, että niihin voidaan soveltaa direktiivin säännöksiä⁷.
- 1.3.3 Komissio on laatinut luettelon direktiivin soveltamisalaan kuuluvista luonnonvaraisista lintulajeista⁸. Tämä luettelo kattaa kaikki jäsenvaltioissa luonnollisesti esiintyvät lintulajit, myös satunnaisesti tavattavat linnut. Se ei sisällä istutettuja lajeja, ellei niitä erikseen mainita jossakin direktiivin liitteistä (esim. kalkkuna, *Meleagris gallopavo*). Istutettuihin lajeihin kuitenkin sovelletaan direktiiviä siinä tapauksessa, että ne kuuluvat luonnonvaraisiin lajeihin jossakin toisessa jäsenvaltiossa.

1.4 Direktiivin yleinen linja

- 1.4.1 Direktiivin 2 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioilla on yleinen velvollisuus toteuttaa ”*kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon*”. Koska tässä artiklassa edellytetään, että lintulajien suojelussa otetaan huomioon muut intressit, on herännyt kysymys, muodostaako tämä artikla perustan direktiivin yleisistä vaatimuksista poikkeamiselle. Yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut, että näin ei ole, varsinkaan metsästyksen kohdalla⁹. Yhteisöjen tuomioistuimen

---

tyypillisesti rajat ylittävä ympäristöongelma, johon liittyy jäsenvaltioiden yhteisiä velvollisuuksia (johdanto-osan kolmas perustelukappale). Tältä osin direktiivin johdanto-osassa todetaan, että ” – – tehokas lintujen suojelu on tyypillinen maiden rajat ylittävä ympäristöongelma, johon liittyy yhteisiä velvollisuuksia”.

⁶ Asia C-149/94, rikosoikeudenkäynti Didier Vergyä vastaan, tuomio 8.2.1996, Kok. 1996, s. 299.

⁷ On kohtuullista edellyttää, että alueilla, joilla metsästettävän lajin ainoat luonnossa esiintyvät yksilöt ovat vankeudessa kasvatetuista kannoista vapautettuja yksilöitä, metsästyskauden vahvistamisessa on otettava täysin huomioon kaudet, jolloin samankaltaisien lajien luonnonvaraisia kantoja ei saa metsästä (esim. Alpeilla vapautetut vuoripyyt, *Alectoris chukar*, jotka saatetaan sekoittaa kivikkopyyhyn, *Alectoris graeca*).

⁸ Komissio on laatinut luettelon direktiivin soveltamisalaan kuuluvista lintulajeista ja esitellyt sen direktiivin 16 artiklan nojalla perustetulle direktiivin mukauttamista tieteen ja tekniikan kehitykseen käsittelevälle komitealle (jota yleensä kutsutaan ORNIS-komiteaksi). Luettelolla ei ole lainvoimaa, mutta se on tarkoitettu ohjeeksi direktiivin soveltamista varten. Luettelo on saatavilla ympäristöasioiden pääosaston verkkosivuilla osoitteessa http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/index_en.htm

⁹ Asiassa C-247/85, komissio v. Belgia, 8.7.1987 antamansa tuomion (Kok. 1987, s. 3029) 8 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin huomautti, että tässä yhteydessä on tarpeen viitata direktiivin 2 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kaikkien lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon virkistykseen liittyvät vaatimukset taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon ja jonka perusteella on siis selvää, että lintujen suojelun yhteydessä on otettava huomioon muut vaatimukset, kuten taloudelliset vaatimukset. Näin ollen, vaikka 2 artikla ei

tuomiot kuitenkin osoittavat, että 2 artikla ei ole vailla merkitystä ja painoarvoa tarkasteltaessa direktiivin muiden säännösten tulkintaa. Tässä yhteydessä sen säännökset auttavat ymmärtämään direktiivin yleistä linjaa sen suhteen, mitä siinä vaaditaan ja mitä siinä sallitaan.

1.5 Elinympäristöjen suojelu

- 1.5.1 Direktiivin 3 ja 4 artiklassa käsitellään elinympäristöjen suojelua. Niihin sisältyy säännöksiä, jotka koskevat merkittävien häiriöiden ehkäisemistä 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti luokitelluilla erityissuojelualueilla. Komission mielestä sosioekonomiset toiminnot – joista metsästys on yksi esimerkki – eivät välttämättä ole ristiriidassa näiden säännösten kanssa. On kuitenkin välttämätöntä, että näiden toimintojen harjoittamista erityissuojelualueilla hallitaan ja valvotaan asianmukaisesti, jotta merkittävät häiriöt voidaan välttää¹⁰.
- 1.5.2 Komissio on jo laatinut ohjeasiakirjan, joka koskee luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (”luontotyyppidirektiivin”) 6 artiklan 2 kohdan, 3 ja 4 artiklan säännöksiä, joilla korvataan 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisen lauseessa tarkoitettuja erityissuojelualueita koskevat säännökset¹¹. Tässä aikaisemmassa asiakirjassa tarkastellaan häiriöitä. Tarkasteltaessa metsästystä luontotyyppidirektiivin 6 artiklan kontekstissa on otettava huomioon suhteellisuusperiaate. Direktiivin 6 artiklan asian kannalta merkityksellistä osaa on tulkittava siten, että sellaisten vaikutusten, jotka eivät ole merkittäviä Natura 2000 -alueen suojelutavoitteiden kannalta, ei pidä tulkita olevan ristiriidassa luontotyyppidirektiivin 6 artiklan 2 kohdan kanssa.
- 1.5.3 Metsästys on vain yksi Natura 2000 -alueiden monista mahdollista käyttötavoista maatalouden, kalastuksen ja muiden virkistysmuotojen rinnalla. Luontoa koskevista direktiiveistä ei voida johtaa yleistä ennakkoletusta, ettei metsästys ole sallittua Natura 2000 -alueilla. On kuitenkin selvää, että metsästys ja muu ihmisen toiminta voivat johtaa elinympäristöjen käytön tilapäiseen vähenemiseen alueilla. Tällaisilla toiminnoilla on merkitystä, jos ne selvästi heikentävät alueen edellytyksiä

---

muodosta itsenäistä poikkeusta yleisestä suojelujärjestelmästä, se osoittaa kuitenkin, että direktiivissä otetaan huomioon toisaalta lintujen tehokkaan suojelun tarve ja toisaalta kansanterveyttä ja turvallisuutta, taloutta, ekologiaa, tiedettä, maataloutta ja virkistystä koskevat vaatimukset.. Asiassa 262/85, komissio v. Italia, 8.7.1987 antamassaan tuomiossa (Kok. 1987, s. 3073) yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi Italian hallituksen väitteet, joiden mukaan 7 artiklan 4 kohdan vaatimuksista voitaisiin poiketa pelkästään 2 artiklan nojalla. Se totesi tuomion 37 kohdassa, että aiemmin todetun perusteella oli korostettava, ettei 2 artikla itsessään muodosta poikkeusta direktiivin velvollisuuksista ja vaatimuksista.

¹⁰ Euroopan komission huhtikuussa 2002 järjestämän Greenweek-tapahtuman yhteydessä järjestetyn seminaarin ”Hunting in and around NATURA 2000 areas” englanninkielinen raportti löytyy ympäristöasioiden pääosaston verkkosivuilta osoitteesta

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/docs/report_green_week_en.pdf

¹¹ ”Natura-alueiden suojelu ja käyttö: Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset”, Euroopan komissio, Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, Luxemburg.

toimia niiden lajien asuinsijana, joiden suojelualueeksi se on nimetty, mistä seuraa myös metsästysmahdollisuuksien heikkeneminen.

- 1.5.4 Tietyissä tilanteissa metsästys ei ole yhteensovittavissa yksittäisen alueen suojelutavoitteiden kanssa. Esimerkkinä voisi olla erityisen helposti häiriintyvän harvinaisen lajin esiintyminen potentiaalisten saalislajien rinnalla. Tällaiset tapaukset voidaan määritellä ainoastaan aluekohtaisesti.
- 1.5.5 Kestävällä metsästyksellä saattaa olla hyödyllisiä vaikutuksia elinympäristöjen suojelulle alueiden sisällä ja niiden lähialueilla. Tätä tarkastellaan lisää ohjiasiakirjan 2.4.20–2.4.23 kohdassa.
- 1.5.6 Sen varmistaminen, että metsästys tai muut toiminnot eivät aiheuta merkittäviä häiriöitä, riippuu monista eri tekijöistä, kuten alueen ja toiminnan luonteesta ja laajuudesta sekä alueella esiintyvistä lajeista. On ymmärrettävä, miksi alue on luonnonsuojelun kannalta niin tärkeä, että se on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, sillä tämä on perusta alueen suojelutavoitteiden määrittelylle. Tämän ymmärtäminen on keskeinen lähtökohta alueen suojelemiseksi tarvittavien erityisten hallintatoimien määrittelylle.
- 1.5.7 Ihmisen toiminnan sovittamiseksi yhteen suojelutavoitteiden kanssa komissio tukee sellaisten hallintasuunnitelmien kehittämistä, joissa varmistetaan, että lintudirektiivissä tarkoitetuilla erityissuojelualueilla ja niiden läheisyydessä sekä luontotyyppidirektiivin nojalla nimetyillä alueilla (jotka muodostavat yhdessä Natura 2000 -verkoston) harjoitettavat toiminnot ovat sopusoinnussa niiden EU:n suojelemien lajien tai luontotyyppien ekologisten vaatimuksien kanssa, joiden suojelualueeksi nämä alueet on nimetty. Voidaan kohtuudella odottaa, että luonnonvaroja, kuten luonnonvaraisia lintuja, hyödyntävät tahot huolehtivat myös siitä, että toiminta on kestävää eikä vahingoita kyseessä olevia kantoja. Komissio katsookin siksi, että Natura 2000 -alueilla harjoitettava metsästys kuuluu ensisijaisesti paikallistasolla päätettäviin hallintaa koskeviin kysymyksiin. Tämän hallinnan organisointia varten olisi parasta laatia hallintasuunnitelma, jossa varmistetaan, että toiminnot ovat sopusoinnussa niiden suojelutavoitteiden kanssa, joiden vuoksi alueet on nimetty suojelualueiksi.
- 1.5.8 Natura 2000 -alueiden luonteen ja metsästyskäytäntöjen mukaan hallintasuunnitelmissa saattaa olla tarpeen harkita metsästykseltä rauhoitettujen suoja-alueiden nimeämistä. Tanskassa toteutettu kattava tutkimusohjelma on osoittanut, että huolellisesti toteutetut metsästykseltä rauhoitetut suoja-alueet voivat parantaa mahdollisuuksia vesilintujen metsästykseseen ja muuhun metsästykseseen samalla alueella suoja-alueiden läheisyydessä.¹² Metsästykseltä rauhoitettujen alueiden käsite on

---

¹² Madsen, Pihl & Clausen (1998), Establishing a reserve network for waterfowl in Denmark: a biological evaluation of needs and consequences. *Biological Conservation* 85: 241–256.
Madsen & Fox (1997), The impact of hunting disturbance on waterfowl populations: The concept of flyway networks of disturbance-free areas. *Gibier faune sauvage* 14: 201–209. Tätä mallia ei kuitenkaan ehkä voida soveltaa jäsenvaltioihin tai alueisiin, joilla metsästäjien pääsyä alueelle ja

vakiintunut myös muissa jäsenvaltioissa eikä se koske ainoastaan Natura 2000 -alueita (esim. Ranskan "réserves de chasse" -alueet). Lajien suojeluun liittyvät yleiset kiellot.

1.6 Direktiivin 5 artikla

- 1.6.1 Direktiivin 5 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet *"kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien yleisen suojelujärjestelmän luomiseksi"*.

Metsästystä koskeva yleinen kieltö asetetaan direktiivin 5 artiklan a kohdassa, jonka mukaan jäsenvaltioiden on kiellettävä erityisesti *"tahallinen tappaminen tai pyydystäminen käytetystä menetelmästä riippumatta"*.¹³

- 1.6.2 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa asetetaan yleinen kieltö, joka koskee 1 artiklan nojalla suojelluilla linnuilla käytävää kauppaa. Siinä todetaan erityisesti seuraavaa: *"Jäsenvaltioiden on kiellettävä kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien myynti, kuljetus ja hallussa pitäminen myyntiä varten sekä elävien ja kuolleiden lintujen sekä kaikkien niiden helposti tunnistettavien osien tai linnuista valmistettujen tuotteiden myytäväksi tarjoaminen."*

1.7 Yleisiä kieltoja koskevat poikkeukset

- 1.7.1 Direktiivissä säädetään 5 ja 6 artiklassa asetettuja yleisiä kieltoja koskevista poikkeuksista.
- 1.7.2 Direktiivin liitteessä III luetelluilla lajeilla käytävä kauppa on sallittua edellyttäen, että 6 artiklan 2 ja 3 kohdan ehtoja ja rajoituksia noudatetaan.
- 1.7.3 Metsästyksen osalta liitteessä II lueteltuja lajeja voidaan direktiivin 7 artiklan nojalla metsästä *"kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko yhteisössä"*. Niiden lajien osalta, joita ei ole lueteltu liitteessä II, 5 artiklan kielloista voidaan poiketa ainoastaan, jos 9 artiklassa annetut tiukat vaatimukset täyttyvät.

---

metsästyksen aiheuttamaa kuormitusta säännellään eri tavalla (esim. yksityisomistuksessa oleviin alueisiin).

¹³ Direktiivin 5 artiklassa myös edellytetään, että jäsenvaltioiden on kiellettävä:

- kyseisten lintujen pesien ja munien tahallinen tuhoaminen tai vahingoittaminen ja pesien siirtäminen (5 artiklan b kohta)
- kyseisten lintujen munien ottaminen luonnosta ja munien hallussa pitäminen tyhjinäkin (5 artiklan c kohta)
- lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläistenkasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin (5 artiklan d kohta)
- sellaisten lintulajien hallussapitäminen, joiden metsästäminen ja pyydystäminen ei ole sallittua (5 artiklan e kohta)

- 1.7.4 Direktiivin 5 artiklan kieltoja koskevien 7 artiklassa asetettujen metsästystä koskevien poikkeuksien soveltaminen edellyttää useiden 7 artiklassa mainittujen edellytysten täyttymistä. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava ”että metsästys, tarvittaessa haukkametsästys mukaan lukien, harjoitettuna voimassa olevien kansallisten toimenpiteiden mukaisesti vastaa kyseisten lintulajien järkevän hyödyntämisen ja ekologisesti tasapainoisen sääntelyn periaatteita ja että tämä käytäntö näiden lajien ja etenkin muuttavien lajien kantojen osalta on sopusoinnussa 2 artiklasta seuraavien toimenpiteiden kanssa”. Niiden on myös varmistettava, että ”metsästystä koskevan lainsäädännön alaisia lajeja ei metsästäetä pesimisaikana eikä eri lisääntymis- ja poikastenkasvatusvaiheissa. Kun on kyse muuttavista lajeista, jäsenvaltioiden on huolehdittava erityisesti siitä, että metsästyslainsäädännön alaisia lajeja ei metsästäetä niiden lisääntymiskauden aikana tai niiden palatessa pesimisalueilleen”. Yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnan mukaan viimeksi mainittu säädös edellyttää, että jäsenvaltioiden on metsästyskausia määrittäessään varmistettava, että metsästyskausi ”takaa kyseisen lajin täyden suojelun”.¹⁴ Direktiivin 7 artiklan vaatimuksia tarkastellaan yksityiskohtaisesti luvussa 2.
- 1.7.5 Muita ehtoja asetetaan 8 artiklassa, jonka mukaan jäsenvaltioiden on kiellettävä ”kaikkien sellaisten erityisesti liitteessä IV olevassa a kohdassa lueteltujen välineiden, laitteiden ja menetelmien käyttö, joilla laajamittaisesti tai valikoimattomasti pyydystetään tai tapetaan lintuja, tai joilla saatetaan paikallisesti hävittää jokin laji”. Lisäksi on kiellettävä metsästys liitteessä IV olevassa b kohdassa mainituista ajoneuvoista ja siinä mainituissa oloissa.
- 1.7.6 Direktiivin 6 artiklan 2, 3 ja 7 kohdassa asetettujen kaupankäyntiä ja metsästystä koskevien poikkeuksien lisäksi jäsenvaltiot voivat 9 artiklan nojalla poiketa 5, 6, 7 ja 8 artiklassa asetetuista yleisistä kielloista seuraavin perustein: muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole; voidaan soveltaa jotain 9 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa luetelluista perusteista; ja 9 artiklan 2 kohdassa asetetut tekniset vaatimukset täytyvät. Näitä vaatimuksia tarkastellaan yksityiskohtaisesti luvussa 3. Direktiivin 9 artiklassa säädetään myös järjestelmästä, jonka mukaan jäsenvaltioiden on annettava komissiolle vuosittain kertomus artiklan soveltamisesta¹⁵.
- 1.7.7 Direktiivin 7 ja 8 artiklassa asetetuista kielloista on mahdollista poiketa myös 9 artiklan nojalla.

1.8 Tutkimus

---

¹⁴ Asia C-435/92, Association pour la Protection des Animaux Sauvages ja muut v. Préfet de Maine-et-Loire ja Préfet de Loire-Atlantique, tuomio 19.1.1994, 13 kohta, Kok. 1994, s. 67.

¹⁵ Näiden vuosittain annettavien kertomusten pohjalta komissio laatii kertomuksen lintudirektiivissä säädettyjen poikkeusten hyödyntämisestä Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta annetussa yleissopimuksessa tarkoitettulle pysyvälle komitealle. Tämä joka toinen vuosi annettava kertomus annetaan yleissopimuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

- 1.8.1 Direktiivin 10 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on kannustettava ”*kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajikantojen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi, hoitamiseksi ja hyödyntämiseksi.*” Tuomioistuin vahvisti, että kyseinen säännös velvoittaa jäsenvaltioita ja että se on saatettava osaksi kansallista oikeusjärjestystä ja pantava täytäntöön.¹⁶ Erityistä huomiota on kiinnitettävä liitteessä V lueteltuihin aiheisiin liittyvään tutkimukseen ja työhön. Metsästyksen kannalta merkityksellisiä ovat monet liitteessä V luetellut tutkimustavat, erityisesti c kohdassa mainittu rengastamisen avulla saatujen muuttolintulajien kantoja koskevien tietojen luettelointi ja d kohdassa mainittu metsästyksen luonnonvaraisten lintujen kantoihin kohdistuvan vaikutuksen arviointi. Liitteen V e kohdalla – ekologisten menetelmien kehittäminen lintujen aiheuttamien vahinkojen estämiseen – on myös merkitystä sellaisten lajien kohdalla, jotka saattavat aiheuttaa vahinkoja. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä korostetaan, että direktiivin täytäntöönpanon on perustuttava parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon¹⁷.
- 1.8.2 On kuitenkin tunnustettava, että mitä tulee metsästettävien lajien kannalta merkityksellisen tutkimuksen osa-alueisiin, monien metsästettävien lajien kohdalla jopa muuttokäyttäytymisen peruspiirteistä on yhä erittäin vähän laadukasta tietoa. Muuttolintujen metsästyksen asianmukainen hallinta edellyttää riittäviä tietoja levähdys- ja sulkasatoalueista, vararavinnon keruualueista ja talvehtimisalueista, jotka muodostavat lintujen muutto- tai lentoreitin. Direktiivin soveltamisen parantamiseksi on opittava tuntemaan paremmin lentoreittien maantieteellinen sijainti, muuttoaikataulu ja muuttolintujen ekologiset vaatimukset EU:n eri osissa. Paras tapa toteuttaa asianmukaisia tutkimuksia on käyttää yksittäisiä merkittyjä lintuja; rengastettuja lintuja koskevista havainnoista saadaan tarkkaa tietoa muuttolintujen muuttoreiteistä ja aikatauluista, ja ne ovat paras tiedonlähde tällaisia laajamittaisia analyysyjä varten. Muuttoa koskevista tutkimuksista voidaan saada tarvittavaa tietoa sekä lajeista että maantieteellisistä kannoista; ne myös tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden kuvata muuttokäyttäytymismalleja eri sukupuoli- ja ikäryhmissä, ja ne ovat tärkeitä parametreja luonnonvaraisten kantojen asianmukaisen hallinnan kannalta.

1.9 Vierasperäisten lintujen istuttaminen

- 1.9.1 Direktiivin 11 artikla koskee sen varmistamista, että sellaisen lintulajin istuttaminen jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella, joka ei elä siellä luonnonvaraisena, ei vahingoita paikallista kasvistoa ja eläimistöä. Yksi parhaiten dokumentoiduista tapauksista on uhka, jonka pohjoisamerikkalainen kuparisorsa (*Oxyura jamaicensis*) muodostaa uhanalaiselle Euroopan alkuperäiselle valkopääsorsalle (*Oxyura*

¹⁶ Asia C-418/04, komissio vastaan Irlanti, tuomio 13.12.2007, 266-275 kohta.

¹⁷ Asiassa C-157/89, komissio v. Italia, 17.1.1991 antamansa tuomion (Kok. 1991, s. 57) 15 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että koska nimenomaan Italiaa koskevaa aineistoa ei ollut, komissiolla oli oikeus tukeutua väitteissään yleisempään ornitologiseen aineistoon, varsinkin kun Italian hallitus ei ollut toimittanut vaihtoehtoisia tieteellisiä tutkimuksia.

leucocephala) risteytymisen sekä kilpailun ja syrjäyttämisen kautta. On mahdollista, että istuttamiset eivät uhkaa ainoastaan harvinaisia lajeja vaan myös yleisempiä lajeja, myös tällä hetkellä metsästettäviä lajeja.

1.10 Kertomusten antaminen

1.10.1 Direktiivin 12 artikla koskee jäsenvaltioiden ja komission kertomusten antamista koskevia yleisiä velvollisuuksia. Nämä jäsenvaltioiden joka kolmas vuosi antamat yleiset kertomukset ovat eri asia kuin 9 artiklassa tarkoitetut jäsenvaltioiden vuosittain antamat poikkeuksia koskevat kertomukset. Direktiivin 12 artiklan mukaisesti annetuista komission kertomuksista saadaan arvokasta tietoa useista metsästyksen liittyvistä kysymyksistä. Esimerkiksi toinen direktiivin täytäntöönpanosta annettu kertomus¹⁸ sisälsi tietoja liitteen II lajien tilasta jäsenvaltioissa, jäsenvaltioiden toteuttamista metsästettävien lajien järkevää hyödyntämistä koskevista erityistoimista sekä tiedot direktiivin nojalla perustetun komitean (ORNIS-komitean) aiemmista keskusteluista, jotka koskivat monia tärkeitä käsitteitä, kuten ”järkevää hyödyntämistä” ja ”pieniä määriä”.

1.11 Stand-still-lauseke

1.11.1 Direktiivin 13 artiklassa todetaan, että ”*tämän direktiivin mukaisesti toteutetut toimenpiteet eivät saa johtaa I artiklassa tarkoitettujen lintulajien nykyisen suojelutilanteen huononemiseen*”. Tämä on esimerkki ns. *stand-still-lausekkeesta*. Tällaisia lausekkeita sisältyy huomattavan moneen yhteisön ympäristöalan direktiiviin. Niiden päämääränä on varmistaa, että kyseessä olevien direktiivien täytäntöönpano ei heikennä niiden ympäristön piirteiden alkuperäistä tilaa, joita direktiivillä pyritään suojelemaan.

1.12 Mahdollisuus toteuttaa tiukempia kansallisia toimenpiteitä

1.12.1 Direktiivin 14 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa tiukempia suojelutoimenpiteitä kuin mistä direktiivissä on säädetty. Tämä heijastaa yhteisön ympäristölainsäädäntöä koskevaa, sittemmin perussopimukseen kirjattua yleistä lähestymistapaa, jonka mukaan jäsenvaltioilla on oikeus ottaa käyttöön yhteisön sopimaa suojaa tiukempia vaatimuksia. Metsästyksen osalta jotkin jäsenvaltiot ovat asettaneet kansallisia rajoituksia, jotka ovat direktiivin vaatimuksia tiukempia – niissä on esimerkiksi kielletty joidenkin sellaisten lajien metsästyksen, jotka direktiivin nojalla kuuluvat metsästettäviin lajeihin.

---

¹⁸ KOM(93) 572 lopullinen.

1.12.2 On tärkeää huomata, että tiukempien toimien hyväksymiselle on kuitenkin asetettu tietyt rajat. Jäsenvaltioiden on noudatettava EY:n perustamissopimuksen elinkeinovapautta koskevia sääntöjä, mikä vahvistetaan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-169/89, *rikosoikeudenkäynti Gourmetterie Van den Burgia vastaan*¹⁹, antamassa tuomiossa. Lisäksi siltä osin kuin voidaan osoittaa, että tietyn lintulajin metsästettävyydellä on suora yhteys kyseisen ja/tai jonkun muun luonnonvaraisen lintulajin suojelua koskeviin etuihin metsästyksen liittyvien elinympäristön suojelutoimien välityksellä, metsästyskieltoa harkittaessa saattaa olla tarpeen tarkastella elinympäristön suojelusta mahdollisesti seuraavia haittoja.

1.13 Direktiivin mukauttaminen

1.13.1 Direktiivin 15–17 artikla sisältää säännöksiä, jotka koskevat liitteiden I ja V mukauttamista tekniikan ja tieteen kehitykseen sekä liitteen III mukauttamista. Näissä säännöksissä säädetään 16 artiklan mukaisen komitean, johon kuuluu jäsenvaltioiden ja komission edustajia, roolista. Vaikka tämän komitean sääntelyrooli on muodollisesti melko rajoitettu, käytännössä komitean – joka nyt tunnetaan nimellä ORNIS-komitea – edustajilla on tärkeä neuvoo-antava rooli, ja he käsittelevän säännöllisesti kaikkia direktiivin täytäntöönpanoon, muun muassa metsästyksen, liittyviä näkökohtia. Direktiivin metsästystä koskevien säännösten muuttamisessa komitealla ei ole muodollista roolia. Kaikki joko itse direktiiviin tai liitteeseen II tehtävät merkitykselliset muutokset edellyttävät, että ministerineuvosto ja Euroopan parlamentti²⁰ hyväksyvät muutokset komission tekemän ehdotuksen pohjalta.

---

¹⁹ Asia C-169/89, rikosoikeudenkäynti Gourmetterie Van den Burgia vastaan, tuomio 23.5.1990, Kok. 1990, s. 2143. Tässä asiassa hollantilainen tuomioistuin oli pyytänyt yhteisöjen tuomioistuimelta tulkintatuomiota tapauksessa, jossa Alankomaissa oli nostettu yksityishenkilöä vastaan syyte Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti ammutun ja tapetun riekon (*Lagopus lagopus*) hallussapidosta. Yhteisöjen tuomioistuin teki eron liitteessä I lueteltujen muuttolintulajien ja uhanalaisten lajien sekä muiden lajien, kuten riekon, välille. Tuomioistuin kiinnitti huomiota siihen, että direktiivissä painotetaan erityisesti muuttolintujen ja uhanalaisten lintujen suojelua, ja se totesi tuomion 12 kohdassa seuraavaa: ”Kyseisistä direktiivissä 79/409 asetetuista lintujen suojelemista koskevista yleisistä periaatteista seuraa, että jäsenvaltiot voivat direktiivin 14 artiklan nojalla toteuttaa tiukempia toimia sen varmistamiseksi, että edellä mainittuja lajeja suojellaan vielä tehokkaammin. Muiden direktiivin 79/409 soveltamisalaan kuuluvien lintulajien osalta jäsenvaltioilla on velvollisuus saattaa voimaan direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, mutta ne eivät saa ottaa käyttöön direktiivin sallimaa tiukempia suojelutoimia muiden kuin alueellaan esiintyvien lajien osalta.”

²⁰ Tähän mennessä liitettä II on muutettu yhdellä säädöksellä, neuvoston direktiivillä 94/24/EY. Sillä mukautettiin direktiivin 79/409/ETY liitettä II lisäämällä siihen viisi varislajia (*Corvidae*), jotka saattavat aiheuttaa satovahinkoja ja joiden osalta sääntelytoimet olivat aiemmin mahdollisia ainoastaan 9 artiklaa koskevien poikkeusten nojalla.

2 DIREKTIIVIN 7 ARTIKLAN SÄÄNNÖKSET

Direktiivin 7 artiklan teksti

”1. Tämän direktiivin liitteessä II lueteltujen lajien kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko yhteisössä niitä voidaan metsästää kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lajien metsästyks ei vaaranna suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella.

2. Liitteessä II olevassa 1 osassa lueteltuja lajeja saa metsästää niillä maantieteellisillä vesi- ja maa-alueilla, joihin tätä direktiiviä sovelletaan.

3. Liitteessä II olevassa 2 osassa lueteltuja lajeja saa metsästää vain niissä jäsenvaltioissa, joista on maininta.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että metsästyks, tarvittaessa haukkametsästyks mukaan lukien, harjoitettuna voimassa olevien kansallisten toimenpiteiden mukaisesti vastaa kyseisten lintulajien järkevän hyödyntämisen ja ekologisesti tasapainoisen sääntelyn periaatteita, ja että tämä käytäntö näiden lajien ja etenkin muuttavien lajien kantojen osalta on sopusoinnussa 2 artiklasta seuraavien toimenpiteiden kanssa. Jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että metsästyksstä koskevan lainsäädännön alaisia lajeja ei metsästäetä pesimisaikana eikä eri lisääntymis- ja poikastenkasvatusvaiheissa. Kun on kyse muuttavista lajeista, jäsenvaltioiden on huolehdittava erityisesti siitä, että metsästykslainsäädännön alaisia lajeja ei metsästäetä niiden lisääntymiskauden aikana tai niiden palatessa pesimisalueilleen. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki aiheelliset tiedot siitä, miten niiden metsästyksstä koskevaa säännöstöä sovelletaan käytännössä.”

2.1 Johdanto

2.1.1 Direktiivin 7 artikla sisältää selkeän perustan direktiivin mukaisesti harjoitettavalle metsästykselle. Siinä viitataan liitteeseen II, jossa luetellaan lajit, joita saa metsästää kaikkialla yhteisössä (jotka on lueteltu liitteen II osassa 1) sekä ne, joita saa metsästää joissakin jäsenvaltioissa (jotka on lueteltu liitteen II osassa 2). Siinä myös määritellään periaatteet, joita metsästyksessä on noudatettava, muun muassa metsästykskausien vahvistamisen yhteydessä.

2.1.2 Ohjeasiakirjan tämän luvun alussa käsitellään aluksi lyhyesti tarvetta saattaa direktiivi asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Sen jälkeen siinä käsitellään metsästäettäviä lajeja, metsästyksessä noudatettavia yleisiä periaatteita ja kriteerejä (sitä, ettei suojelupyrkimyksiä vaaranneta, järkevää hyödyntämistä sekä ekologisesti tasapainoista sääntelyä). Lopuksi siinä tarkastellaan metsästykskausien vahvistamiseen liittyviä erityisehtoja.

2.1.3 Metsästykskausien osalta luvun lopuksi tarkastellaan päällekkäisyyksiä direktiivin 7 artiklan 4 kohdan mukaisten metsästykskausien sekä niiden kausien, jolloin metsästyks on kielletty, välillä.

2.2 Muotovaatimukset

- 2.2.1 Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin 7 artiklan asiaa koskevat säännökset täydellisesti ja selkeästi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Asiassa C-159/99, *komissio vastaan Italia*²¹, yhteisöjen tuomioistuin huomautti, että ”*direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kiistattoman pakottavasti sekä niin yksilöidysti, täsmällisesti ja selvästi, että oikeusvarmuuden vaatimus täyttyy*”. Asiassa C-339/87, *komissio vastaan Alankomaat*, yhteisöjen tuomioistuin huomautti myös, että perustamissopimuksen 189 artiklan nojalla pelkkien hallinnollisten käytäntöjen, jotka ovat luonteeltaan sellaisia, että viranomaiset voivat niitä halutessaan muuttaa, ei voida katsoa täyttävän asianmukaisesti jäsenvaltioille, joille direktiivi on osoitettu, asetettua velvollisuutta.²²

2.3 Metsästettävät lajit

METSÄSTYKSEN SALLIMISEN PERUSTELUT

- 2.3.1 Direktiivin 7 artiklassa sallitaan tiettyjen lintulajien metsästys. Näiden lajien metsästämistä pidetään hyväksyttävänä hyödyntämisenä niiden kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko yhteisössä.
- 2.3.2 Vaikka lintujen metsästys on Euroopassa ensisijaisesti virkistystoimintaa ja vaikka sillä ei yleensä pyritä lintukantojen sääntelyyn, se voi myös olla keino säännellä tiettyjen lintulajien aiheuttamia vahinkoja (ekologisesti tasapainoinen sääntely, katso 2.4.31 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

MITÄ LAJEJA SAA METSÄSTÄÄ?

- 2.3.3 Metsästettävät lajit on lueteltu direktiivin liitteessä II. Siinä on kaksi osaa. Liitteen II osassa 1 lueteltuja lajeja saa metsästää kaikissa jäsenvaltioissa. Liitteen II osassa 2 lueteltuja lajeja saa metsästää vain niissä maissa, joista on maininta. Potentiaalisesti metsästettävien lajien lukumäärä kussakin jäsenvaltiossa käy ilmi kaaviosta 1.
- 2.3.4 Uusien jäsenvaltioiden liittymisestä seuranneiden muutosten lisäksi liitteen II osaan 2 on tehty yksi muutos, jolla on pyritty ottamaan huomioon lintukantoja koskeva tuorein tieto. Sen seurauksena liitteen II osaan 2 lisättiin viisi varislajia (*Corvidae*), ja sieltä poistettiin Italian osalta kaksi kahlaajalintulajia (lajeja, jotka muistuttavat suuresti erästä maailmanlaajuisesti uhanalaista lajia, kaitanokkakuovia, *Numenius tenuirostris*).

²¹ Asia C-159/99, komissio v. Italia, tuomio 17.5.2001, Kok. 2001, s. 4007, 32 kohta.

²² Asia C-339/87, komissio v. Alankomaat, tuomio 15.3.1990, Kok. 1990, s. 851. Sama kanta on esitetty yhteisöjen tuomioistuimen aiemmassa päätöksessä asiassa 429/85, komissio v. Italia, tuomio 23.2.1988, Kok. 1988, s. 843.

- 2.3.5 Metsästyksessä noudatetaan kansallista lainsäädäntöä. Jäsenvaltioilla ei ole velvollisuutta sallia liitteessä II lueteltujen lajien metsästystä. Se on vain mahdollisuus, jota jäsenvaltiot voivat halutessaan käyttää.

2.4 Metsästyksessä noudatettavat yleiset periaatteet ja kriteerit

- 2.4.1 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa ja 4 kohdassa vahvistetaan useita periaatteita, joita on noudatettava metsästyksen yhteydessä. Kutakin niistä tarkastellaan vuorollaan.

SUOJELUPYRKIMYSTEN VARMISTAMINEN LAJIEN LEVINNEISYYSALUEILLA

- 2.4.2 Jäsenvaltioiden on varmistettava, että metsästys on sopusoinnussa kyseisen lajin kantojen tyydyttävällä tasolla säilyttämisen kanssa ja ettei se vaaranna suojelupyrkimyksiä lajien levinneisyysalueella. Tämä tarkoittaa selvästi, ettei metsästys saa muodostaa merkittävää uhkaa sen paremmin metsästettäviä lajeja kuin niitä lajeja, joita ei saa metsästä, koskeville suojelupyrkimyksille. Kansallisissa metsästyssäännöksissä olisi otettava huomioon metsästyksen mahdollinen häiritsevä vaikutus. Tämän säännöksen soveltamista arvioitaessa on otettava huomioon kyseessä olevien ”suojelupyrkimysten” luonne ja maantieteellinen laajuus, sillä se voi vaihdella paikalliselta kansainväliselle tasolle (esim. lentoreittien hallintasuunnitelma).
- 2.4.3 Yksi esimerkki tämän seikan havainnollistamiseksi on ruskosotka (*Aythya nyroca*), maailmanlaajuisesti uhanalainen lintulaji, jota ei saa metsästä. Lajin lisääntymiskausi on myöhäinen, minkä vuoksi se saattaa kärsiä siitä, että muiden lajien metsästyskausi alkaa sen yhä pesiessä samalla alueella.
- 2.4.4 Lajien levinneisyysalueiden osalta on selvää, että useimpien lajien kohdalla ne eivät rajoitu metsästystä harjoittaviin jäsenvaltioihin vaan ovat lajikohtaisia. Tämä on erityisen merkityksellistä muuttolintulajien kohdalla. Jos lajia metsästetään liiallisesti sen muuttoreitin varrella, tämä saattaa haitata suojelupyrkimyksiä muualla, myös Euroopan unionin ulkopuolella.
- 2.4.5 Direktiivin soveltamisalue on perustamissopimuksen alainen jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluva alue. Niiden lajien kohdalla, joiden levinneisyysalue ulottuu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, saattaa kuitenkin tässä yhteydessä olla tarpeen ottaa huomioon yhteisön tekemät kansainväliset sitoumukset.

JÄRKEVÄ HYÖDYNTÄMINEN

- 2.4.6 Järkevää hyödyntämistä ei määritellä lintudirektiivissä. Yhdessä ORNIS-komitean kanssa kehitetty järkevän hyödyntämisen käsitettä koskeva määritelmä annettiin direktiivin soveltamisesta annetussa toisessa

kertomuksessa²³. Siinä tarkasteltiin metsästyksen mahdollista vaikutusta lajeihin sekä kantojen että elinympäristöjen käytön kannalta.

- 2.4.7 Metsästyksen yhteydessä järkevä hyödyntäminen tarkoittaa selvästi kestävää käyttöä, jonka painopisteenä on säilyttää lajien kantojen suojelun taso suotuisana. Määritelmä vaikuttaa sopivan hyvin yhteen biologista monimuotoisuutta koskevassa yleissopimuksessa annetun kestävä käytön määritelmän kanssa²⁴. Sopimuksessa kestävällä käytöllä tarkoitetaan ”*biologisen monimuotoisuuden osien käyttöä siten, että käytön laatu tai määrä ei pitkällä aikavälillä johda biologisen monimuotoisuuden vähenemiseen, ja joka siten tukee biologisen monimuotoisuuden mahdollisuuksia tyydyttää nykyisten ja tulevien sukupolvien tarpeet ja pyrkimykset.*” Lintudirektiivi on yksi oikeudellisista välineistä, joiden avulla Euroopan unioni on pannut tämän yleissopimuksen täytäntöön.
- 2.4.8 Järkevää hyödyntämistä koskevia ohjeita on kehitetty myös Ramsarin yleissopimuksen puitteissa. Yleissopimuksen sopimuspuolten kolmannessa konferenssissa (vuonna 1987) sovittiin määritelmästä, jonka mukaan kosteikkojen järkevällä hyödyntämisellä tarkoitetaan niiden kestävä käyttöä²⁵ ihmiskunnan hyväksi tavalla, joka on sopusoinnussa ekosysteemin luonnollisten ominaisuuksien säilyttämisen kanssa.
- 2.4.9 Siksi voidaan perustellusti todeta, että järkevän hyödyntämisen käsite on sama kuin luonnonvarojen suojelun kanssa sopusoinnussa oleva ”kestävän käytön” käsite, ja se vastaa näin ollen yhteisön viidennessä ympäristöalan toimintaohjelmassa asetettua kestävä kehityksen käsitettä.
- 2.4.10 Metsästyksen, joka edustaa luonnonvarojen kuluttavaa käyttöä, on siis nähtävä luonnonvarojen kestävä käytön laajemmassa kontekstissa. Järkevän hyödyntämisen käsitteen ei välttämättä tarvitse rajoittua kuluttavaan käyttöön. On tunnustettava, että myös lintuharrastajilla, luonnonystävillä, tutkijoilla ja koko yhteiskunnalla on perusteltu oikeus nauttia luonnosta tai tutkia sitä, kunhan tätä oikeutta käytetään vastuullisesti. On yleisesti tunnustettua, että ympäristöresurssien arvo koostuu sekä hyötyarvoista että eksistenssiarvoista. Järkevän hyödyntämisen periaatteeseen pitäisi siksi kuulua luontoon pääsyn ja siitä nauttimisen mahdollisuuden tarjoaminen muillekin kuin metsästäjille

---

²³ Second Report on application of Directive 79/409/EEC (COM(93)572 final), s. 8–9. Tässä ohjeasiakirjassa on käytetty ja laajennettu tätä määritelmää.

²⁴ ”Kestävä käytön” päämäärään viitataan useimmissa yleissopimuksen keskeisissä artikloissa, joissa käsitellään muun muassa kestävä käytön integroimista kansalliseen päätöksentekoon; biologisten luonnonvarojen sääntelyä ja hallintaa niiden suojelun ja kestävä käytön varmistamiseksi; sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä, joilla vältetään tai minimoidaan haitalliset vaikutukset biologiseen monimuotoisuuteen; muuttolintujen ja taloudellisesti tai kulttuurisesti arvokkaiden lajien tarvitsemien ekosysteemien ja elinympäristöjen valvonta; kestävä käyttöä edistävän tutkimuksen tukeminen.

²⁵ Kestävä käyttö määritellään sellaiseksi ihmisen harjoittamaksi kosteikkojen hyödyntämiseksi, jolla maasta saadaan suurin mahdollinen jatkuva hyöty nykyiselle sukupolvelle, mutta samalla säilytetään sen edellytykset täyttää tulevien sukupolvien tarpeet ja toiveet. Ekosysteemin luonnolliset ominaisuudet määritellään fysikaalisiksi, biologisiksi tai kemiallisiksi osatekijöiksi, joihin kuuluvat maaperä, vesi, kasvit, eläimet ja ravinteet, sekä niiden väliseksi vuorovaikutukseksi.

maaseudulla, ja luontoa olisi hoidettava kestäväällä tavalla, jolloin myös paikallisyhteisöt hyötyisivät²⁶.

2.4.11 Seuraavissa kohdissa tarkastellaan useita metsästettävien lintulajien järkevän hyödyntämisen kannalta oleellisia näkökohtia. Niihin sisältyvät vaikutus kantaan, elinympäristön käyttö, riistanhoito ja lajin suojelun tila. Näissä kohdissa korostetaan haastetta, joka koskee järkevän hyödyntämisen käsitteen soveltamista sekä paikkalintulajeihin että muuttolintulajeihin. Niissä korostetaan myös järkevän hyödyntämisen edistämistä koskevan koulutuksen, valmennuksen ja tietoisuuden parantamisen merkitystä.

- **Merkitys metsästettäville lajeille**

2.4.12 Suurimmassa osassa kestävästä metsästäystä koskevaa tieteellistä työtä on keskitytty vesilintuihin (paitsi lokkeihin), metsäkanoihin ja pyihin (kaksi jälkimmäistä ryhmää kuuluvat kanalintuihin, joita usein kutsutaan ”riistalinnuiksi”). Nämä linnut eroavat hyvin paljon toisistaan ekologian ja käyttäytymisen osalta. Useimmat vesilinnut ovat tyypillisesti pitkän matkan muuttajia, jotka pesivät laajalla alueella Pohjois-Euroopassa ja talvehtivat siellä täällä lauhkeilla tai trooppisilla alueilla sijaitsevilla kosteikoilla. Koska niiden käyttäytymiselle on ominaista parviin kerääntyminen, metsästyksessä aiheutuvista häiriöistä²⁷ kärsii moninkertainen määrä lintuja siihen verrattuna, moniko niistä tosiasiallisesti joutuu saaliiksi. Lintujen energiafysiologiaa koskevassa tuoreessa tieteellisessä kirjallisuuskatsauksessa on kuitenkin kyseenalaistettu oletus, että metsästyksessä aiheuttaa aina häiriöitä, jotka vaarantavat merkittävästi luonnonvaraisten lintujen selviytymisen (katso 2.6.17 kohta). Lisäksi paikalliselle tasolle rajoittuvat suuret saaliit eivät ehkä vaikuta paikallisiin kantoihin pitkällä aikavälillä, jos ravintoa on riittävästi, jolloin metsästettyjen lintujen tilalle tulee lintuja muilta alueilta tai muiden biologisten kompensointimenetelmien kautta. Näin ei kuitenkaan välttämättä ole, jos metsästyksen aiheuttama suuri kuormitus kohdistuu laajempaan osaan lajin esiintymisalueita.

2.4.13 Sen sijaan niillä riistalinnuilla, jotka ovat paikkalintuja, on toisinaan monimutkaiset sosiaaliset järjestelmät, joiden vuoksi paikalliset kannat voivat hyötyä suuresti asianmukaisesta metsästyksen hallinnasta. Suuret saaliit voivat johtaa kannan supistumiseen. Vesilinnut ja riistalinnut ovat Euroopan tärkeimmät saalislajit, joiden osuus kaikista liitteen II lajeista on 71 prosenttia. Muut liitteen II lajiluokat ovat lokit (7 prosenttia), kyyhkyt (6 prosenttia) ja kardinaalit (15 prosenttia).

---

²⁶ Hiljattain Maailman luonnonsuojeluliiton elävien luonnonvarojen kestävästä käytöstä koskevassa poliittisessa julkilausumassa (päätöslauselman 2.29 liite, Amman, 2000) todettiin myös, että sekä biologisen monimuotoisuuden kuluttavalla käytöllä että sen muulla käytöllä on ratkaiseva merkitys kaikkien kansakuntien ja kansojen talouksille, kulttuureille ja hyvinvoinnille.

²⁷ Metsästyksen aiheuttama merkittävä häiriö kosteikoilla saattaa johtaa alueen huomattavaan alikäyttöön, mikä kuormittaa muitakin lajeja kuin saalislajeja. Paikallisilla siirtymisillä ja lyhentyneillä levähdysajoilla saattaa olla vaikutuksia kantoihin jopa lentoreittien tasolla, koska kannat ovat riippuvaisia talvehtimistiheydestä. Häiriöiden vaikutukset tiettyjä lentoreittejä käyttäviin kantoihin tunnetaan tällä hetkellä huonosti, ja niitä on tutkittava lisää.

- **Järkevä hyödyntäminen ja vaikutus kantoihin**

- 2.4.14 Koska direktiivin yleinen tavoite on lintukantojen suotuisan suojelun tason ylläpitäminen²⁸, sen tulisi heijastua järkevän hyödyntämisen periaatteessa. Kantojen dynamiikkaa koskevan yleisen tietämyksen ja muuttolintusaaliita koskevan teorian pohjalta voidaan päätellä, että pienillä saalismäärillä on todennäköisesti vähäinen vaikutus kevätkannan suuruuteen²⁹. Kohtuullinen saalismäärä ei todennäköisesti aiheuta metsästettävän lajin kannan laskua, mutta pienentää kevätkantaa. Hyvin suuret saalismäärät johtavat todennäköisesti kannan supistumiseen. Useimpien lajien kohdalla saalismäärää ei tunneta³⁰.
- 2.4.15 Jotta metsästys ei johtaisi metsästettävän lajin kannan supistumiseen, luonnonvarojen hallinnan lähtökohtana on oltava sen varmistaminen, ettei lajin metsästys ylitä ”enimmäistuoton” ja ”optimaalisen” kestävän tuoton välistä aluetta³¹. Tätä käsitettä on helpompi soveltaa paikkalintuihin kuin muuttolintuihin. Koska kunnollisia tietoja paikkalintu- ja muuttolintulajien kantojen dynamiikasta ja saalismääristä ei ole, on yleisesti vältettävä korkeita metsästysasteita.
- 2.4.16 Lisäksi tarvitaan kunnollisia tieteeseen perustuvia valvontamekanismeja sen varmistamiseksi, että hyödyntäminen pysyy tasolla, jonka luonnonmukaiset kannat kestävät ilman, että hyödyntäminen vaikuttaa kielteisesti lajin rooliin ekosysteemissä tai itse ekosysteemiin. Tähän tulisi sisältyä tietoja saalistilastoista, jotka tällä hetkellä puuttuvat tai ovat monien lajien kohdalla puutteellisia kaikkialla Euroopan unionissa³².

---

²⁸ Vaikka termiä ”suotuisa suojelun taso” ei mainita suoraan direktiivissä (se otettiin käyttöön vuonna 1992 luontotyyppidirektiivissä), se sisältyy epäsuorasti direktiivin 2 artiklan vaatimuksiin.

²⁹ Tämä riippuu metsästyksen ajankohdasta. Keväällä, jolloin kanta on yleensä vuoden alhaisimmalla tasolla, pienelläkin saaliilla saattaa olla suhteettomia vaikutuksia kannan rakenteeseen, jos lajin muutto on porrastettu.

³⁰ ORNIS-komitean valmisteluasiakirja N:o XI/189/91, sellaisena kuin se on sisällytettyä asiakirjaan ”Second Report on the application of Directive No 79/409/EEC on the conservation of wild birds”, COM(93) 572, 24.11.1993, s. 11.

³¹ Kestävä saalis voidaan määritellä ympäristön luonnonvarojen käyttämiseksi tahtiin, joka mahdollistaa niiden korvautumisen luonnollisten prosessien välityksellä. Normaalioloissa kannan tiheyteen perustuvat prosessit pitävät lintukannat vakaalla tasolla. Lajin tuotto on suorassa yhteydessä sen lisääntymisasteeseen ja eloonjääntiasteeseen. Vaikka vuosittaisen metsästyksen seurauksena saaliiksi saattaa jäädä suuri osa kannasta, tätä kompensoi alhaisempi kuolleisuus ja/tai parempi lisääntymisaste. Vuosittain metsästettävien lintujen suurin mahdollinen määrä saavutetaan, kun suurin mahdollinen määrä lintuja lisääntyy mahdollisimman nopeasti. Tämä saavutetaan, kun pesimäkannan koko on huomattavasti elinympäristön kantokykyä pienempi (Newton, I. 1998. Population limitation in Birds). Metsästys pienentää yleensä sellaisten lintujen pesimäkantoja, joilla on alhainen luonnollinen kuolleisuus (K-strategistit, esim. hanhet), mutta niiden lisääntymisasteet ovat suuremmat kuin niiden lajien, joita ei metsästetä. Tätä kutsutaan *suurimmaksi mahdolliseksi kestäväksi tuotoksi*. Ekologisten järjestelmien arvaamattomuuden vuoksi metsästysaste asetetaan yleensä hieman alhaisemmalle tasolle, joka määritellään *optimaaliseksi kestäväksi tuotoksi*. Kantojen hyvä hallinta saattaa kasvattaa tätä tuottoa.

³² Tiettyjen lajien kohdalla saatetaan tarvita muitakin tietoja, kuten tutkimuksia rampautumisasteista ja haulikon luotien vaikutuksesta lintujen eloonjääntiin (katso esim. Madsen, J. & H. Noer 1996. Decreased survival of pink-footed geese *Anser brachyrhynchus* carrying shotgun pellets. *Wildlife Biology* 2: 75–82).

- **Järkevä hyödyntäminen ja elinympäristön käyttö**

- 2.4.17 Metsästyksestä tai muusta ihmisen toiminnasta aiheutuva merkittävä häiriö rajoittaa todennäköisesti niiden elinympäristöjen käyttöä, joilla häiriö tapahtuu. Se saattaa johtaa siihen, että metsästykselle alttiiksi joutuneiden lintujen on lennettävä pidempiä matkoja tai mukautettava käyttäytymistään paetakseen metsästystä. Se saattaa myös johtaa siihen, etteivät linnut käytä alueita, joilla ihmisen läsnäolo on melko tuntuva. Siksi on tärkeää varmistaa, että näitä toimintoja hallitaan tavalla, jolla vältetään häiriöt, jotka saattaisivat vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevan alueen suojeluarvoihin (katso myös ohjeasiakirjan 1.5 kohta).
- 2.4.18 Tämä on erityisen merkityksellistä kosteikoilla, joille kerääntyy suuria määriä luonnonvaraisia lintuja, myös metsästettäviä lajeja. Kosteikkojen järkevästä hyödyntämisestä ja suojelusta annetussa komission tiedonannossa³³ kosteikkoresurssien kestävä käyttö määriteltiin yhdeksi keskeisistä kosteikkoja koskevista kysymyksistä. Siinä viitattiin erityisesti lintujen metsästämiseen: *”Vesilintujen metsästys Euroopan kosteikoilla on suosittu vapaa-ajan harrastus, ja se saattaa olla merkittävä tulonlähde kosteikkojen omistajille. Metsästyksseuroista on tulossa – niin kuin oikein onkin –, merkittäviä toimijoita kosteikkojen suojelussa. Vesilinturesurssien kestävä käytön periaate saattaa edistää merkittävästi kosteikkojen suojelua, jos siihen sisällytetään myrkyttömien luotien käyttö, enimmäissaaliiden asettaminen, riistalle tarkoitettujen suoja-alueiden riittävän verkoston luominen sekä metsästykskausien sovittaminen lajien ekologiaa vaatimuksia vastaaviksi. Näitä näkökohtia käsitellään myös luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetussa neuvoston direktiivissä [– –]”*.
- 2.4.19 Järkevän hyödyntämisen yhteydessä on tarkasteltava myös kysymystä, joka koskee lyijyluotien aiheuttamaa ympäristön saastumista. Yhä laajemmin tunnustetaan, että lyijyluotien käyttö aiheuttaa merkittävän uhan luonnonvaraisille linnuille ja niiden elinympäristöille, erityisesti kosteikoille³⁴. Vaikka lintudirektiivi ei sisällä erityistä mainintaa lyijyluodeista, mikään erityissuojelualueilla tapahtuva käyttö, joka on omiaan heikentämään elinympäristöjä tai häiritsemään lintuja merkittävästi, ei ole sopusoinnussa näiden alueiden suojeluvaatimusten kanssa. Tarve luopua asteittain lyijyluotien käytöstä kosteikoilla on jo tunnustettu kansainvälisillä foorumeilla, kuten Ramsarin yleissopimuksessa sekä Afrikan ja Euraasian välisessä vesilintuja koskevassa sopimuksessa.

- **Metsästys ja riistanhoito**

- 2.4.20 Järkevän hyödyntämisen käsitteeseen on myös sisällytettävä se myönteinen rooli, joka riistanhoidolla voi olla. Siihen liittyy erilaisia toimia – kuten paremman elinympäristön ja ravinnon tarjoaminen, petokannan pienentäminen, tautien ja salametsästyksen vähentäminen –, joilla parannetaan

³³ ”Wise use and conservation of wetlands”, KOM (95) 189, 29.5.1995.

³⁴ Katso esim. Newsletter of the African Eurasian Waterbird Agreement, Special edition: Lead Poisoning in Waterbirds through the ingestion of spent lead shot. Special Issue 1, September 2002.

metsästettävien lajien ja muiden lajien elinoloja. Näin ollen vaikka vuosittain saaliiksi saattaakin joutua suuri osa kannasta, tätä kompensoivat edut, jotka liittyvät alhaiseen luonnolliseen kuolleisuuteen ja/tai parempaan lisääntymisasteeseen. Asianmukaisissa, järkevän hyödyntämisen periaatteen mukaisissa riistanhoitomenettelyissä olisi myös otettava huomioon muiden kuin metsästettävien lajien sekä ekosysteemin tarpeet. Tämä saattaa johtaa siihen, että riistalajien ja muiden lajien kannat ovat hoidetuilla alueilla huomattavasti suuremmat kuin hoitamattomilla alueilla. Tämä periaate eroaa selvästi luonnonvaraisten lajien metsästämisestä hoitamattomilla alueilla. Metsästetty kanta, jopa sellainen, joka on vakaa ja jota metsästetään kestävältä pohjalta, on väistämättä alhaisempi kuin vastaavissa oloissa elävä kanta, jota ei metsästetä. Riistanhoidon hyödyt ovat kaikkein ilmeisimmät paikkalintulajien kohdalla³⁵.

- 2.4.21 Jotkin Euroopan tärkeimmistä luontokohteista ovat selviytyneet kehitykseen ja hävittämiseen liittyvistä paineista riistanhoidon intressien ansiosta. Esimerkiksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa on Euroopan suurimmat kanervanummialueet suurelta osin siksi, että ne ovat arvokkaita metsäkanojen metsästysalueita, mikä myötävaikutti merkittävästi siihen, että tämän luontotyypin tuhoutuminen kaupallisen metsätalouden ja muiden uhkien toimesta saatiin ehkäistyä. Espanjassa iberiankeisarikotkan (*Aquila adalberti*) jäljellä olevat kannat säilyivät pääasiassa suurten yksityisten riista-alueiden ansiosta, joilla metsästys keskittyi aiemmin lähes kokonaan suurriistaan. Ranskassa joillakin tehomaa-alueilla (esim. Beauce, Picardie) on suuria luonnonvaraisia peltopyykantoja (*Perdix perdix*), mikä on seurausta riistanhoitotoimista, erityisesti siitä, että metsästäjien rahoitustuella on luotu tuhansien hehtaarien suuruisia erityisiä rauhoitettuja luontoalueita.
- 2.4.22 Metsästys voi siis tukea suojelua järkevän hyödyntämisen kautta. Kohdelajien olojen parantamiseksi toteutettavat toimet paitsi parantavat kestävä tuottoa myös hyödyttävät monia muita eläimiä ja kasveja, joilla on samankaltaiset vaatimukset. Fasaanien (*Phasianus colchicus*) elinympäristönä hoidettu metsämaa on monipuolisempi kuin yksin metsätalouden tarkoituksiin hoidettu metsämaa. Peltopyiden (*Perdix perdix*) elinympäristönä hoidetut pellonreunat hyödyttävät myös luonnonkukkia, perhosia ja muita selkärangattomia.
- 2.4.23 Sellainen riistanhoito, jolla pyritään keinotekoisesti kasvattamaan jonkin tietyn lajin kantoja, saattaa kuitenkin olla vahingollisia joillekin muille lajeille, erityisesti, jos siihen yhdistyy riistalintujen laiton metsästys.

- **Järkevä hyödyntäminen ja metsästettävien lajien suojelun tila**

---

³⁵ On kuitenkin tunnistettava, että joitakin kosteikoita on hoidettu aktiivisesti muuttavien vesilintujen elinympäristönä (esim. Ranskan Camarguessa). Myös rämeitä hoidetaan taivaanvuohen (*Gallinago gallinago*) metsästystä varten.

- 2.4.24 Lintulajilla voidaan katsoa olevan epäsuotuisa suojelun tila³⁶, kun kyseiseen lajiin kohdistuvien tekijöiden yhteisvaikutus vaikuttaa pitkällä aikavälillä kielteisesti lajin aikavälin levinneisyyteen ja runsauteen. Sellainen on muun muassa tilanne, jossa kannan dynamiikkaa koskevat tiedot osoittavat, että laji ei pysty pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana³⁷. Tällaisia lajeja tai kantoja ei tietenkään yleisesti ottaen ole suositeltavaa metsästää, vaikka metsästys ei olisikaan epäsuotuisan suojelun tilan syy tai sitä edistävä tekijä. Lajin metsästyksen salliminen saattaa kuitenkin tarjota merkittävän kannustimen hoitaa elinympäristöjä ja puuttua muihin kantojen pienenemiseen vaikuttaviin tekijöihin ja edistää siten tavoitetta palauttaa kannan suojelun tila suotuisaksi.
- 2.4.25 Kysymys siitä, voidaanko sellaisen lajin metsästyksen jatkaminen sallia, jonka suojelun tila on epäsuotuisa, otettiin esille keskusteltaessa viimeksi ehdotetusta direktiivin liitettä II koskevasta muutoksesta. Lintudirektiivin muuttamisesta vuonna 1991 tehdystä komission ehdotuksesta³⁸ laaditun Euroopan parlamentin ympäristöasioiden, kansanterveyden ja kuluttajapolitiikan valiokunnan mietinnön³⁹ 2.7 kohdassa todettiin seuraavaa: ”Jos lajin kanta pienenee, on itsestään selvää, ettei metsästys voi olla kestävää, ellei se ole osa asianmukaisesti toimivaa hallintasuunnitelmaa, johon sisältyy myös elinympäristön suojelu ja muita toimia, joilla hidastetaan kannan pienenemistä ja lopulta käännetään kehityksen suunnan.”
- 2.4.26 Tällaisia hallintasuunnitelmia valmisteltaessa lajin kantojen elvyttämisen olisi kohdistuttava kaikkiin kantoihin, niin marginaalisiin kuin keskeisiin. Marginaaliset kannat voivat nimittäin olla erityisen ratkaisevassa asemassa prosessissa, jossa laji mukautuu ympäristön muutoksiin. Euroopan kontekstissa tämä prosessi on ratkaisevan tärkeä. Lisäksi tällaisia suunnitelmia saatetaan laatia eri aluetasoilla (esim. EU:n tasolla, kansallisella tai paikallisella tasolla).
- 2.4.27 Yhteisön hallintasuunnitelmia valmistellaan liitteen II lajeille, joiden suojelun tila on määritelty epäsuotuisaksi. Ne suunnitelmat, jotka jäsenvaltioiden ovat jo hyväksyneet ORNIS-komitean puitteissa, ovat saatavilla

---

³⁶ Neuvoston direktiivin 92/43/ETY 1 artiklan I kohdassa määritellään, että lajin suojelun tilalla tarkoitetaan ”eri tekijöiden yhteisvaikutusta, joka voi vaikuttaa lajin kantojen levinneisyyteen ja lukuisuuteen pitkällä aikavälillä – –”. Tilan katsotaan olevan suotuisa, kun ”kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana”. Vaikka termiä ei suoraan mainita direktiivissä 79/409/ETY, sen lähtökohtana olevia periaatteita voidaan soveltaa myös sen tavoitteiden yhteydessä.

³⁷ Suotuisaan suojelun tilaan sisältyy elinkelpoisuus: ”elinkelpoisen” kannan suuruus muodostaa eloonjäämisen ja häviämisen välisen raja-arvon (Fiedler & Jain 1992, Conservation Biology). Kantojen elinkelpoisuus on lähtökohtana direktiivin 2 artiklassa asetetulle vaatimukselle, joka sisältää kannan ylläpitämistä koskevan yleisen velvollisuuden. Elinkelpoiset kannat ovat keskeisellä sijalla osoitettaessa, että suojelun tila on turvattu, mutta siihen sisältyy muutakin kuin pelkästään vakaa kanta. Ulkoiset tekijät, kuten elinympäristön menetys, liikametsästys ja kilpailu istutettujen kantojen kanssa johtavat usein kantojen supistumiseen. Satunnainen vaihtelu, joka lisääntyy kantojen supistuessa, saattaa johtaa jopa sellaisten kantojen häviämiseen, joiden kasvu on keskimäärin hyvä kannan ollessa alueen kantokykyä pienempi.

³⁸ KOM (91) 0042 – C3 – 0180/91.

³⁹ PE 154. 220/fin.

ympäristöpääosaston verkkosivuilla. Näillä kehysuunnitelmissa ei ole direktiivin nojalla mitään erillistä oikeudellista asemaa. Onnistuminen suunnitelmien täytäntöönpanossa sekä se, kuinka hyvin metsästettävien lajien kantojen lasku saadaan pysäytettyä ja käännettyä nousuun, siten kuin ne ilmenevät asianmukaisesta seurannasta, saattavat viime kädessä ratkaista sen, onko kyseisten lajien metsästyksen jatkaminen perusteltua direktiivin nojalla ja tarvitaanko muita toimia.

2.4.28 Lajin elpymiseen tähtäviä hallintasuunnitelmia on tuettava seurantaohjelmilla, joiden avulla voidaan havaita muutokset kyseisen lajin suojelun tilassa. Tähän seurantaan on sisällyttävä arvioinnit metsästyssaaliista ja sen vaikutuksesta kannan dynamiikkaan.

2.4.29 Lopuksi on huomautettava, että tiettyjä lajeja, joiden suojelun tila on – ei välttämättä metsästyksen seurauksena – epäsuotuisa, koskeva tilapäinen metsästyskielto, josta jäsenvaltiot sopivat metsästysjärjestöjen kanssa, voi olla hyödyllinen lähestymistapa. Jos tähän lähestymistapaan yhdistetään lajia koskeva suojeluohjelma, se voi tarjota merkittävän kannustimen eri tahoille, muun muassa metsästäjille, tehdä yhteistyötä lajin suojelun tilan palauttamiseksi suotuisaksi. Metsästäjien kannalta merkittävä näkökohta on se, että tällaista kieltoa on pidettävä ja se on ymmärrettävä ”tilapäisenä” kieltona, joka ei johda enemmän tai vähemmän automaattisesti pysyvään metsästyskieltoon.

- **Järkevä hyödyntäminen ja valistus, koulutus ja tiedottaminen**

2.4.30 Luonnonvarojen järkevän hyödyntämisen käsite pitää myös sisällään asianmukaiset tiedot ja taidot. Metsästäjillä on oltava hyvät tiedot lajien oikean tunnistamisen merkityksestä, hyvistä käytännöistä, metsästystä koskevasta lainsäädännöstä, raportointitarpeesta jne. Laittomat toimet (suojelelujen lajien ampuminen, laittomien ansojen käyttö, metsästyskauden ulkopuolella tai kielletyillä alueilla ampuminen, myrkkujen laitton käyttö) ovat ”järkevän hyödyntämisen periaatteen” vastaisia, eivätkä ne ole myöskään kestävään käyttöön perustuvan suojelun periaatteen mukaisia. Lisäksi pienen metsästäjäjoukon laittomat toimet saattavat vakavasti vaarantaa koko metsästystoiminnan maineen. Koska metsästäjät ovat metsästysalueiden tehokkaimpia suojelejoita, on heidän pitkän aikavälin etunsa torjua entistä tehokkaammin tällaista toimintaa ja tehdä se näkyvästi. Ihmisille on myös tiedotettava kestävään käyttöön perustuvan suojelun periaatteesta.

EKOLOGISESTI TASAPAINOINEN SÄÄNTELY

2.4.31 Tätä periaatetta ei määritellä direktiivissä. Lintudirektiivin johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa annetaan kuitenkin ymmärtää, että se ei välttämättä viittaa ensisijaisesti virkistyskäyttöön vaan lajin säilymiseen tähtäävään kannan hoitoon: *”Suojelelun tarkoituksena on luonnonvarojen suojelelun ja hoitaminen pitkällä aikavälillä osana Euroopan kansojen perintöä; tämä mahdollistaa luonnonvarojen sääntelyn ja niiden hyödyntämisen hallinnan sellaisten toimenpiteiden avulla, jotka ovat tarpeen lajienvälisen*

luonnollisen tasapainon säilyttämiseksi ja mukauttamiseksi niin pitkälle kuin se kohtuudella on mahdollista.”

- 2.4.32 Lisäksi direktiivin 1 artiklassa viitataan ”suojeluun, hoitamiseen ja sääntelyyn”, kun taas 2 artiklan mukaan on toteutettava toimia ”kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologiaa, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon”. Viimeksi mainittu saattaa tarkoittaa, että sääntelyssä ei keskitytä ainoastaan ”lajienväliseen tasapainoon”, vaan sen tavoitteena voi olla myös taloudellisten etujen suojelu (esim. vahinkojen estäminen).
- 2.4.33 ”Ekologisesti tasapainoinen sääntely” tarkoittaa sitä, että toteutettavien toimien on oltava ekologisesti perusteltuja ja oikeasuhteisia ratkaistavaan ongelmaan nähden ottaen huomioon kyseessä olevan lajin suojelun tila. Sääntelytoimia voidaan pitää tarpeellisina ainoastaan muutamien liitteeseen II kuuluvien lajien kohdalla (esim. varikset, kyyhkyt, lokit). Tämä näyttää olevan tärkein syy viiden varislajin (*Corvidae*) lisäämiseen liitteen II osaan 2 direktiiviin vuonna 1994 tehdyn muutoksen yhteydessä.
- 2.4.34 Sen sijaan useimpien muiden saalislajien hoitotoimien tavoitteena on kasvattaa tai elvyttää kantaa sekä suojeluun että metsästyksen liittyvien etujen nimissä.
- 2.4.35 Tämän periaatteen soveltaminen direktiivin 7 artiklan 4 kohdan yhteydessä tarjoaa entistä parempia mahdollisuuksia toteuttaa kasvustoa ja eläimistöä koskevia suojelutoimia 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan poikkeusjärjestelmän nojalla. Ei ole kuitenkaan selvää, missä määrin vahinkoa aiheuttavien lajien kantoja voidaan tosiasiallisesti säännellä pelkästään tavanomaisen metsästyskauden aikana. On tutkittava muita menetelmiä, kuten lintujen pelottelua, jolla voidaan ainakin tilapäisesti ja paikallisesti ratkaista vahinkoihin liittyvä ongelma.
- 2.4.36 Myös muut ekologisesti tasapainoisen sääntelyn ulottuvuudet on otettava huomioon. Niihin sisältyy se, kuinka hyvin sääntelyn yhteydessä olisi varmistettava demografisesti tasapainoinen hyödyntäminen (esimerkiksi se, ettei hävitetä liikaa tietyn sukupuoli- tai ikäkohortin edustajia). On myös varmistettava, että metsästettyyn kantaan kohdistuvat vaikutukset eivät johda epätasapainoon ekosysteemissä (suosimalla tietyn lajin kehitystä kilpailun puuttuessa).

2.5 Metsästyskausien vahvistamiseen liittyvät erityiset edellytykset

- 2.5.1 Direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa asetetaan useita metsästyskauden vahvistamiseen liittyviä keskeisiä periaatteita, joiden tavoitteena on varmistaa, ettei metsästyksiä harjoiteta metsästettävien lajien vuosisyklinäniä aikoina, jolloin ne ovat haavoittuvimmillaan.
- 2.5.2 Paikkalintujen kohdalla tämä edellyttää, ettei niitä metsästetä pesimiskauden aikana tai lisääntymiskauden eri vaiheiden aikana.

Muuttavien lajien kohdalla tämä edellyttää, ettei niitä saa metsästää niiden lisääntymiskauden aikana tai niiden palatessa pesimisalueilleen.

- 2.5.3 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että direktiivin 7 artiklan 4 kohdan toisen ja kolmannen lauseen tavoitteena on varmistaa **täydellinen suojelu** niinä kausina, jolloin luonnonvaraisten lintujen selviytyminen on erityisen uhattuna. Metsästykseltä suojelua ei siis voida rajoittaa tietyn lajin lintujen enemmistöön, joka määräytyy keskimääräisten lisääntymissykliin ja muuttoliikkeiden perusteella.⁴⁰

KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ KOSKEVA TYÖ: LISÄÄNTYMISKAUSI JA PARITTELUAIKAA EDELTÄVÄ MUUTTOKAUSI

- 2.5.4 Komissio ja ORNIS-komitea ovat tunnustaneet tarpeen saada yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 1994 antamaan tuomioon perustuva selkeä tulkinta näille direktiivin 7 artiklan 4 kohdan käsitteille samoin kuin sille, miten niitä sovelletaan lintudirektiivin liitteeseen II. Ne ovat jo laatineet katsauksen paritteluaikaa edeltävää muuttokautta ja lisääntymiskautta koskevista tiedoista kunkin liitteen II lajin osalta ja kunkin jäsenvaltion osalta, joissa laji esiintyy⁴¹. ORNIS-komitea on hyväksynyt tämän katsauksen, jossa määritellään käsitteet ”lisääntymiskausi” ja ”paluu pesimisalueille”, joita käsitellään seuraavaksi.

• **Lisääntymiskausi**⁴²

- 2.5.5 ”**Pesimiskausi**”⁴³ määriteltiin Crampin ja Simmonsin (1997)⁴⁴ teoksessa seuraavasti: *Pesimiskausi on jakso, jolloin laji munii ja hautoo munia ja kasvattaa poikaset lentokykyisiksi.* ”**Lisääntymiskausi**” sen sijaan kattaa paitsi pesimiskauden myös pesimäalueilla oleskelun sekä ajan, jolloin pesästä lähteneet nuoret linnut ovat riippuvaisia vanhemmistaan (tämä on aiemmin tunnustettu komission vuonna 1993 lintudirektiivin soveltamisesta antamassa kertomuksessa⁴⁵). ORNIS-komitea sopi järjestelmästä, joka

⁴⁰ Asia C-157/89, komissio v. Italia, tuomio 17.1.1991, Kok. 1991, s. 57, 14 kohta. Kattavaan suojaan viitataan myös seuraavissa tuomioissa: asia C-435/92, Association pour la Protection des Animaux Sauvages ja muut v. Préfet de Maine-et-Loire ja Préfet de Loire-Atlantique, tuomio 19.1.1994, Kok. 1994, s. 67, ja asia C-38/99, komissio v. Ranska, tuomio 7.12.2000, Kok. 2000, s. 10941.

⁴¹ Alaviitteessä 2 mainittu keskeisiä käsitteitä koskeva asiakirja ”Key concepts of Article 7(4) of Directive 79/409/EEC. Period of Reproduction and Prenuptial migration of Annex II Bird Species in the EU. September 2001” (englanninkielinen asiakirja saatavilla osoitteessa http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/key_concepts_en.htm).

⁴² On huomattava, että direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa viitataan sekä ”pesimisaikaan” (engl. *rearing season*) että ”eri lisääntymis- ja poikastenkasvatusvaiheisiin” (engl. *the various stages of reproduction*) – vertaa ranskankielisen version *les différents stades de reproduction et de dépendance*” ja saksankielisen version *Einzelnen Phasen der Brut - und Aufzuchtzeit*”; hollanninkielisen version *zolang de jonge vogels het nest nog niet hebben verlaten*”).

⁴³ Termin englanninkielistä vastinetta *breeding season*” pidetään yhtä hyvänä tai parempana terminä kuin direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa käytettyä termiä *rearing season*”.

⁴⁴ Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (eds.). 1977. *Birds of the Western Palearctic*, Volume 1. Oxford, Oxford University Press. s. 722.

⁴⁵ Second Report on the application of Directive No 79/409/EEC on the conservation of wild birds, COM(93) 572, Bryssel, 24.11.1993.

kattaa kaikki lisääntymisen vaiheet, sillä se tarjoaa asianmukaisen lisääntymiskautta koskevan yleisen kehyksen (katso kaavio 2). Tämän yleisen kehyksen elementtien järjestys ja merkitys saattaa vaihdella lajeittain lisääntymisbiologisten erojen vuoksi.

- **Paluu pesimäalueille**⁴⁶

- 2.5.6 Pesimäalueille palaaminen on jokavuotinen, yhdessä tai kahdessa vaiheessa tapahtuva muutto, jossa linnut palaavat talvehtimisalueiltaan pesimäalueilleen. Talvehtimiskausi päättyy lähtöön talvehtimisalueilta, joilla muuttolinnut ovat oleskelleet enemmän tai vähemmän pysyvästi paritteluajan jälkeisen (syksyllä tapahtuvan) muuton päättymisen jälkeen. Paluuta pesimäalueille kutsutaan yleensä ”paritteluaikaa edeltäväksi muutoksi” tai ”kevätkuutoksi”.
- 2.5.7 Euroopassa paluumuuttoliikkeet suuntautuvat pääasiassa pohjoiseen, koilliseen tai luoteeseen. Tämä tarkoittaa, että Afrikan alueilla talvehtineet linnut ylittävät ensin Välimeren alueen ja lentävät sen jälkeen Keski-Euroopan läpi matkallaan Pohjois-Euroopassa sijaitseville pesimäalueilleen. Tämä muutto kestää yleensä monta viikkoa (matkalla olevilla levähdyspaikoilla vietetyt tauot mukaan luettuina), mutta yksittäiset linnut saattavat taistaa matkan yhdessä tai muutamassa päivässä. Muuttokauden alkaminen, päättyminen ja kesto tietyn maan kohdalla määräytyy useiden biologisten, maantieteellisten ja metodologisten tekijöiden mukaan.
- 2.5.8 Mitä tulee paritteluaikaa edeltävän muuton alkamiseen, kaikki saman alueen saman lajin yksilöt eivät päästä talvehtimiskautta samaan aikaan. Paitsi että saman lajin eri yksilöiden välillä on eroja, samalla talvehtimisalueella talvehtii myös eri kannoista peräisin olevia lintuja, joiden vuosisyklit ovat erilaiset. Pohjoisista kannoista peräisin olevat linnut esimerkiksi usein aloittavat paluulennon paljon myöhemmin kuin eteläisemmällä alueella pesivät linnut. Äärimmäinen tapaus on ilmiö, jossa pohjoisilla leveysasteilla pesivät linnut (esim. punajalkaviklo, *Tringa totanus*) lentävät pidempiä matkoja ja muuttavat kauempana etelässä oleville talvehtimisalueille kuin etelämmässä pesivät (”leapfrog migration”).
- 2.5.9 Se, että linnut jättävät talvehtimisalueen, ei välttämättä tarkoita, että ne aloittavat paluumuuton. Ne voivat muuttaa toisille talvehtimisalueille paikallisten ekologisten olojen muuttumisen, ravintoresurssien loppumisen, häiriöiden tai ilmasto-olojen muutosten vuoksi. Kun saman lajin muuttolintuja ja paikkalintuja elää rinnakkain samalla talvehtimisalueella, tilanne saattaa olla vielä monimutkaisempi. Siksi suurten maiden tiedoissa saattaa ilmetä selviä epätasällisyyksiä. Suuret erot toisiaan lähellä sijaitsevien alueiden välillä saattavat heijastaa pikemminkin ekologisia eroja kuin todellisia eroja muuton ajankohdassa. Vaikka Espanjan eteläiset

---

⁴⁶ Engl. ilmaisu ”return to breeding areas” (paluu pesimäalueille) pidetään ilmaisun ”return to the rearing grounds” synonyyminä.

alueet (Andalusía) ja Italian eteläiset alueet (Sisilia) sijaitsevat samalla leveysasteella (37 astetta), tämä ei välttämättä tarkoita, että muuttolinnut saapuvat niille samoina päivinä, koska kyseessä saattavat olla eri lintukannat.

2.5.10 Muuttokauden pituus ei riipu ainoastaan kyseessä olevan maan pohjoisten ja eteläisten osien välimatkasta vaan myös levähdyspaikkojen saatavuudesta ja käytöstä. Tyypillinen esimerkki liittyy punakuiiriin (*Limosa lapponica*), joka muuttaa Afrikassa sijaitsevilta talvehtimisalueilta Siperiassa sijaitseville pesimäalueille. Lennettyään yhtäjaksoisesti Länsi-Afrikan Banc d'Arguinista punakuiirit viiptyvät useita viikkoja Waddenzeessa. Muuttokausi saattaa myös määräytyä muuttavien lintujen määrän ja maantieteellisen kirjon mukaan: pieni kanta saattaa ylittää maan muutamassa päivässä, useammasta lajista koostuvan parven, jonka linnut ovat matkalla monille eri pesimäalueille, muuttokausi saattaa olla pitkä, usean kuukaudenkin mittainen. Lisäksi muuttokausi voi myös pidentyä, jos maan yli lentää useita eri kantoja, joiden muuttoaikataulu on erilainen.

- **”Keskeisiä käsitteitä” koskevien määritelmien soveltaminen liitteen II eri lajeihin**

2.5.11 Yleisesti ottaen muuttavien lajien kohdalla se lisääntymisen vaihe, joka ilmaisee lisääntymiskauden alkamisen, on ”pesimäpaikoille asettautuminen”. Pesimäpaikoille asettautumisen määrittely on kuitenkin yleensä vaikeaa tapauksissa, joissa lajin kanta koostuu pääasiassa paikkalinnuista tai joissa alueella tavataan sekä paikkalintuja että muuttolintuja. Näissä tapauksissa vaihe, joka osoittaa lisääntymiskauden alkamisen, on ”pesän rakentaminen”. Tilanteissa, joissa vaiheen saavuttamista on vaikea havaita luonnossa, viitataan tämän vaiheen ja munimisen aloittamisen väliseen aikaan 10 päivän jaksoissa (se tunnetaan yleensä hyvin useimpien lajien kohdalla).

2.5.12 Yleisesti ottaen vaihe, joka ilmaisee lisääntymiskauden päättymisen, on ”nuorten lintujen täysi lentokyky” eli kaikkien poikueiden, joidenkin lajien kohdalla myös toisen tai kolmannen poikueen (mm. rantakanojen, *Rallidae*, kyyhkyjen, *Columbidae*, ja rastaiden, *Turdidae*), lentoonlähtö. Täysi lentokyky tarkoittaa, että nuoret linnut kykenevät jatkuvaan, yhtäjaksoiseen lentoon yhtä hyvin kuin aikuiset linnut, ja se vastaa ”nuorten lintujen itsenäistymistä”. Tästä huolimatta joidenkin lajien kohdalla (esim. variksien, *Corvidae*) täysi lentokyky saavutetaan kuitenkin ennen ”nuorten lintujen itsenäistymistä”. Nuoret linnut itsenäistyvät siinä vaiheessa, kun vanhempien huolenpidon ja/tai ruokkimisen lakkaaminen ei merkittävästi heikennä nuorten lintujen selviämismahdollisuuksia. Niissä tilanteissa, joissa ”nuorten lintujen täysi lentokyky / itsenäistyminen” on vaikea todeta luonnossa, mainitaan kuoriutumisen päättymisen perusteella laskettu aika 10 päivän jaksoissa.

2.5.13 Vaihe, jonka perusteella todetaan kunkin liitteen II lajin lisääntymiskauden alkaminen ja päättyminen, on määritelty kunkin lajin biologisten

ominaisuuksien mukaan. Tämän sekä eri jäsenvaltioista saatujen tietojen perusteella on määritelty kunkin lajin paritteluaikaa edeltävä kausi ja lisääntymiskausi⁴⁷. On tunnustettu, että EU:n eri osista saatujen lajeja koskevien tietojen laadussa on todennäköisesti eroja, ja katsausta on päivitettävä säännöllisesti niin, että uudet ja paremmat tiedot otetaan huomioon sitä mukaa kuin niitä tulee saataville. Säännöllisen katsauksen lisäksi on otettava huomioon myös ilmastonmuutoksen vaikutuksista mahdollisesti aiheutuvat muutokset muutossa tai pesimisen ajankohdassa sekä muista ympäristöpaineista aiheutuvat aikataulumuutokset.

2.6 Täyden suojelun varmistaminen porrastettujen alkamis- ja päättymispäivien yhteydessä

- 2.6.1 Yhteisöjen tuomioistuimen johdonmukaisen oikeuskäytännön mukaan *”lintudirektiivissä ei anneta kansallisille viranomaisille oikeutta vahvistaa kyseisenlaisia, lintulajien perusteella porrastettuja päivämääriä, paitsi jos asianomainen jäsenvaltio voi kuhunkin erityistapaukseen soveltuvien tieteellisten ja teknisten seikkojen perusteella näyttää toteen, että metsästyskauden päättymispäivien porrastaminen ei estä niiden lintulajien täyttä suojelua, joihin tämä porrastaminen saattaa vaikuttaa”*⁴⁸. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut myös, että edellyttäen, että ”lintulajien täysi suojelu” taataan, ”erilaisten päättymispäivien vahvistaminen jäsenvaltion alueen eri osille on yhdenmukaista direktiivin kanssa”⁴⁹.
- 2.6.2 Asioissa C-435/92 ja C-38/99 yhteisöjen tuomioistuin kiinnitti huomiota kahteen porrastettuja päättymispäiviä koskevaan ongelmaan, jolla on merkitystä myös alkamispäivien kannalta: muihin lajeihin kohdistuviin häiriöihin ja lajista erehtymisen vaaraan. Seuraavaksi tarkastellaan näitä ja ehdotetaan lähestymistapaa niihin puuttumiseen.

LAJISTA EREHTYMISEN VAARA

- 2.6.3 Tämä ilmiö riippuu useista eri tekijöistä, joihin kuuluvat erityisesti sellaisten metsästettävien lajien, joiden metsästyskausi on meneillään, ja toisten lajien, joiden metsästyskausi on päätynyt tai ei ole vielä alkanut,

---

⁴⁷ Kutakin lajia koskevien tietojen esittämisessä noudatettiin tiettyjä yleisiä periaatteita (katso keskeisiä käsitteitä koskevan asiakirjan s. 7). Jos paritteluaikaa edeltävän muuton tai lisääntymisen ajankohta vaihtelee, on annettu aikaisin päivämäärä. Samoin jos vuositason esiintyminen vaihtelee, on annettu aikaisimpien jaksojen tiedot. Kun tietyin maan yli lentää useita eri kantoja, on annettu aikaisimmin muuttavan kannan tiedot. Joka tapauksessa marginaaliset, poikkeukselliset ja epä johdonmukaiset tiedot jätettiin pois niiden huonon ennustettavuuden vuoksi.

⁴⁸ Asia C-435/92, Association pour la Protection des Animaux Sauvages ja muut v. Préfet de Maine-et-Loire ja Préfet de Loire-Atlantique, tuomio 19.1.1994, Kok. 1994, s. 67, 22 kohta; asia C-38/99, komissio v. Ranska, tuomio 7.12.2000, Kok. 2000, s. 10941, 43 kohta.

⁴⁹ Asia C-435/92, Association pour la Protection des Animaux Sauvages ja muut v. Préfet de Maine-et-Loire ja Préfet de Loire-Atlantique, tuomio 19.1.1994, Kok. 1994, s. 67, 27 kohta.

keskinäinen yhdennäköisyys sekä metsästykselle ja metsästäjien ammattitaidolle asetettavat vaatimukset.

- 2.6.4 Asiassa C-435/92⁵⁰ yhteisöjen tuomioistuin huomautti, että mitä tulee riskiin, että tietyn lajin, jonka metsästys on jo päättynyt, kanta harvenee epäsuorasti sen vuoksi, että se sekoitetaan lajiin, jonka metsästyskausi on yhä meneillään, on korostettava, että direktiivin 7 artiklan 4 kohdan kolmannen lauseen tarkoituksena on nimenomaan estää kyseisiä lajeja joutumasta alttiiksi häviämisen vaaralle parittelua edeltävän muuton aikaisen metsästyksen vuoksi ja että siinä edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet kaiken metsästyksen estämiseksi kyseisenä aikana.
- 2.6.5 Lintulajista erehtymisen vaara tunnustetaan laajasti, ja tästä syystä on jo laadittu useita asiantuntijoille tarkoitettuja tunnistusoppaita⁵¹. Ulkonäön ja höyhenpiteen, elinympäristön käytön ja käyttäytymisen (muun muassa kutsuhuutojen) yhteneväisyyksien kaltaisten kriteerien perusteella on mahdollista luokitella metsästettävät lajit toisiaan muistuttavien lajien ryhmiin lajista erehtymisen vaaran minimoimiseksi. Tämän on oltava metsästyskausien vahvistamisesta vastaavien viranomaisten tehtävä. Kaaviossa 3 esitetään yksi mahdollinen malli tällaista luokittelua varten.
- 2.6.6 Jos metsästyskausien porrastaminen sallitaan, kunkin toisiaan muistuttavien lajien ryhmän kauden alkamis- ja päättymispäiviä vahvistettaessa on varmistettava, ettei ole päällekkäisyyksiä direktiivin mukaisten kausien kanssa, jolloin metsästys ei ole sallittua.
- 2.6.7 Toisiaan muistuttavien lajien ryhmittely on mukautettava sen ajan ja paikan olosuhteisiin, joissa metsästys tapahtuu. Ensinnäkin, jotta lajista erehtymisen vaara olisi todellinen, metsästettävän lajin (tai lajien ryhmän) on esiinnyttävä ja oltava metsästettävissä alueella kyseessä olevana ajanjaksona. Toiseksi muiden ”erehtymisvaaran aiheuttavien” metsästettävien lajien, joiden metsästyskausi on päättynyt, esiintymisen olisi myös oltava ennakoitavissa ja laajuudeltaan merkittävää.
- 2.6.8 Lisäksi varhaisyyksyn metsästyksen osalta on huomattava, että puolisukeltavat sorsalajit ovat tässä vaiheessa pääasiassa peruspuvussa (koiraiden höyhenpeite muistuttaa sulkasadon aikana naaraiden höyhenpeitettä), mikä tekee niiden erottamisesta tänä aikana erityisen vaikeaa.
- 2.6.9 Lisäksi lajista erehtymisen ongelmaan liittyy se seikka, että eri lintulajit esiintyvät usein rinta rinnan. Esimerkiksi sorsat, kahlaajalinnut ja rastaat liikkuvat usein sekaparvissa. Sorsaparvi saattaa koostua neljän tai jopa

---

⁵⁰ Asia C-435/92, Association pour la Protection des Animaux Sauvages ja muut v. Préfet de Maine-et-Loire ja Préfet de Loire-Atlantique, tuomio 19.1.1994, Kok. 1994, s. 67, 18 kohta.

⁵¹ Hyvä esimerkki oppaista, joissa keskitytään vaikeasti tunnistettavien lintulajien ryhmiin, on ”The Macmillan Guide to Bird Identification”, Alan Harris, Laurel Tucker ja Keith Vinicombe. 1989. ISBN 1-85627-641-4 ja samassa yhteydessä julkaistu ”The Macmillan Birder's Guide to European and Middle Eastern Birds”, Alan Harris, Hadoram Shirihai ja David Christie, 1996.

viiden lajin edustajista. Tällaisissa oloissa ”valikoiva” ampuminen saattaa olla hyvin vaikeaa.

- 2.6.10 Toisiaan muistuttavien lajien luokissa keskitytään direktiivin liitteessä II lueteltujen metsästettävien lajien eri ryhmiin. On kuitenkin myös huomattava, ettei lajista erehtymisen vaara rajoitu ainoastaan metsästettäviin lajeihin ja että se saattaa muodostaa uhan tiettyjen herkkien tai uhanalaisten lajien (esim. ruskosotkan, *Aythya nyroca*, marmorisorsan, *Marmaronetta angustirostris*, kiljuhanhen, *Anser erythropus*, ja syyjänokikanan, *Fulica cristata*) suojelulle niillä alueilla, joilla metsästystä harjoitetaan. Tähän ongelmaan on puututtava kyseisten alueiden hallinnan yleisessä kontekstissa.
- 2.6.11 Toinen tekijä, jota on tarkasteltava, ovat metsästykselle asetettavat vaatimukset. Tähän vaikuttaa esimerkiksi tarkkailuetaisyys. Mitä kauempana lintu on metsästäjästä, sitä vaikeampaa erityisominaisuuksien (koko, höyhenpeite jne.) erottaminen on. Lentävien lintujen tunnistaminen riippuu ajasta, jolloin lintu on näkyvässä, joka saattaa olla melko lyhyt. Siksi metsästystyyppi vaikuttaa todennäköisesti lajista erehtymisen vaaraan.
- 2.6.12 Myös valaistusoloilla saattaa olla merkittävä vaikutus. Huono näkyvyys auringonlaskun ja -nousun aikaan tai öiseen aikaan voi heikentää huomattavasti lintulajien erottamisen edellytyksiä⁵². Myös tietyt sääolot, kuten sumu ja sade, saattavat heikentää lintujen oikean tunnistamisen mahdollisuuksia luonnossa.
- 2.6.13 Myös metsästäjän ammattitaidolla on merkittävä vaikutus. Se riippuu metsästäjän koulutuksesta ja kokemuksesta. Sen vaikutus ulottuu koko metsästyskauteen, ja sillä on myös merkitystä metsästettävien lajien ja muiden lajien erottamisessa toisistaan (esim. isosirrin, *Calidris canutus*, erottamisessa muista pienistä kahlaajalinnuista ja kiurun, *Alauda arvensis*, erottamisessa muista kiuruista). Koulutus- ja tiedotusohjelmia, joilla parannetaan metsästäjien lajien tunnistuskykyä, on luotava ja tuettava tarpeen mukaan. Metsästäjät eivät saisi ampua lintua, elleivät ole varmoja sen lajista. Monet metsästäjät erikoistuvatkin tiettyihin linturyhmiin ja metsästävät harvoin lajeja, joista heillä ei ole aiempaa kokemusta. Näin metsästäjästä tulee asiantuntijoita suosikkikohdelajiensa tunnistamisessa.

HÄIRIÖIDEN VAARA

- 2.6.14 Tämä ilmiö riippuu muun muassa metsästystyyppistä, sen tehokkuudesta, metsästyskertojen tiheydestä ja kestosta, kyseessä olevista lajeista ja elinympäristöistä sekä suoja-alueiden saatavuudesta.

---

⁵² Metsästäjille on annettu tätä aihetta koskevia tunnistusohjeita (esim. ”Reconnaitre les oiseaux la nuit”, Philippe du Cheyron, *Association Picarde des chasseurs de gibier d'eau*).

- 2.6.15 Asiassa C-435/92⁵³ yhteisöjen tuomioistuin huomautti, että metsästys saattaa häiritä luontoa ja että se saattaa vaikuttaa kyseessä olevien lajien suojelun tilaan saalismääristä riippumatta. Tuomioistuin totesi, että tällaisen toiminnan seuraukset ovat erityisen vakavia sellaisten linturyhmien kohdalla, jotka muutto- ja talvehtimiskauden aikana yleensä kerääntyvät yhteen parviin ja lepäävät alueilla, jotka ovat usein hyvin rajoitettuja tai jopa suljettuja. Metsästyksen aiheuttamien häiriöiden vuoksi nämä eläimet käyttävät suurimman osan energiastaan paikasta toiseen siirtymiseen ja pakenemiseen, ja niille jää siksi vähemmän aikaa ravinnon hankkimiseen ja muuttoa varten lepäämiseen. Näiden häiriöiden on raportoitu vaikuttavan kielteisesti yksilöiden energiatasoon sekä kaikkien kyseessä olevien kantojen kuolleisuuteen. Muiden lajien metsästyksen aiheuttaman häiriön vaikutukset kohdistuvat erityisesti sellaisiin lajeihin, joiden paluumuutto tapahtuu aikaisemmin.
- 2.6.16 Häiriöiden katsotaan vaikuttavan lintukantoihin todennäköisimmin vuosisyklin niinä jaksoina, jolloin ruokaa on vähän tai sitä ei ole saatavilla, ja linnuilla on vaikeuksia täyttää energiaa ja ravintoa koskevat tarpeensa⁵⁴. Tarve on kaikkein akuutein silloin, kun lintujen on kerättävä ravintoa suuren energiantarpeen kausia varten, kuten ennen muuttoa tai sen aikana, erittäin huonojen sääolojen vallitessa tai ennen pesinnän aloittamista⁵⁵. Huonojen sääolojen osalta eri jäsenvaltioissa on annettu säännöksiä kylmällä säällä metsästämistä koskevien kieltojen käyttöön ottamisesta.
- 2.6.17 Viimeaikaisessa lintujen energiafysiologiaa koskevia tieteellisiä julkaisuja koskevassa katsauksessa on kyseenalaistettu oletus, että metsästyksen aiheuttama häiriö muodostaa aina merkittävän uhan lintukantojen eloonjäämiselle⁵⁶. Lintujen energiatasapaino on keskeinen tekijä, joka vaikuttaa lintujen lisääntymisen onnistumiseen ja eloonjäämisen mahdollisuuksiin. Katsaus osoittaa, että tietyissä oloissa linnut saattavat osoittaa merkittävää fysiologista ja käyttäytymiseen liittyvää mukautumiskykyä tehostamalla ravinnon hankintaa ja siirtymällä hankkimaan ravinnon öisen ajan asemesta päivällä tai päinvastoin tasapainottaakseen energiaan ja ravintoon liittyvää merkittävää kuormitusta, joka saattaa olla seurausta häiriöstä, muun muassa metsästyksen aiheuttamasta häiriöstä. Niin kauan kuin linnuilla on mahdollisuus, vaikka epäsäännöllinenkin, hankkia (häiriötä ja ravinnon saatavuutta koskevien hyväksyttävien rajojen puitteissa) riittävästi ravintoa,

---

⁵³ Asia C-435/92, Association pour la Protection des Animaux Sauvages ja muut v. Préfet de Maine-et-Loire ja Préfet de Loire-Atlantique, tuomio 19.1.1994, Kok. 1994, s. 67, 17 kohta.

⁵⁴ Madsen, J. 1995. Impacts of disturbance on migratory waterfowl. Ibis 137, Suppl. 1: 67–74.

⁵⁵ Mainguy, J., Bety, J., Gauthier, G. and Giroux, J.-F. (2002) Are body condition and reproductive effort of laying greater snow geese affected by the spring hunt? The Condor 104: 156–161.

⁵⁶ Boos, M., J.-P. Arnauduc, J.-P. Robin. 2002 ”*Effets du dérangement sur l'énergie chez les oiseaux et les possibilités de compensation nutritionnelles*” Rapport final de convention de recherche CNRS/FNC. Centre d'Ecologie et Physiologie Energétiques, France. Tämän tutkimuksen päätelmien taustalla olevat oletukset olivat seuraavat: sellaisten häiriöiden keskimääräinen tiheys, joihin linnut reagoivat aktiivisesti lähtemällä lentoon, oli 1–2,5 häiriötä tunnissa; keskimääräinen lentoaika oli 1–2 minuuttia häiriötä kohti; aika, jolloin häiriötä esiintyi, oli yli 10 tuntia päivässä; ravinnonsaanti ei ollut rajoittava tekijä; linnut eivät olleet pitkälle edenneessä vaiheessa lisääntymiseen, erityisesti munantuotantoon, valmistautumisessa.

ne pystyvät kompensoimaan häiriölähteiden aiheuttamat energiatasapainon muutokset (katso esimerkiksi tutkimus, joka koskee suurella matalalla järvellä asuvia sukeltavia sorsia)⁵⁷. Vaikka häiriöstä seuraa merkittäviä muutoksia käyttäytymisessä, vaikutus energiatasapainoon on vähäinen.

2.6.18 Häiriöiden aiheuttamat käyttäytymismuutokset ovat kuitenkin monimutkaisia, ja niiden vaikutusta saatetaan aliarvioida varsinkin tehokkaan metsästyksen kohdalla. Linnuilta saattaa kulua laskeutumisen jälkeen jopa tunnin mittainen aika (ja toistuvan häiriön kohdalla jopa kaksi tuntia), ennen kuin ne jatkavat ravinnon hankkimista. Tämä saattaa vaikuttaa muuhun käyttäytymiseen (sosiaaliseen käyttäytymiseen, sukimiseen, lepäämiseen, pariutumiseen). Häiriö johtaa myös todennäköisesti valppauden lisääntymiseen ravinnon hankkimisen kustannuksella. Tähänastisista tutkimuksista vain harvat tukevat oletusta, että linnuilla on hyvät mahdollisuudet hyödyntää ravintoresurseja häiriön kompensoimiseksi. Linnut etsiytyvät toisille, häiriöttömille alueille, jotka eivät ehkä sijaitse lähistöllä ja joilla ei välttämättä ole riittävästi ravintoa. Lisäksi eri lintuluokkien herkkyys häiriöille vaihtelee niiden biologisten ominaisuuksien ja käyttäytymisen mukaan sekä sen mukaan, kuinka riippuvaisia ne ovat eri elinympäristöistä. Vaikka ravintokäyttäytyminen saattaakin häiriintyä, ei ole juurikaan tutkimuksia, joista selviäisi, kärsiikö lintujen tehokas ravinnonhankinta lyhyellä tai pitkällä aikavälillä, varsinkin kun ravinnosta saatavaa energiatasoa on tarkasteltava sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

2.6.19 Koska empiirisiä tutkimuksia ei ole, energiatasapainon häiriöiden vaikutusta lisääntymisen onnistumiseen ja lajin eloonjäantiin ei vielä täysin ymmärretä. Edellä mainitun katsauksen päätelmien mukaan linnut eivät kykene kompensoimaan häiriötä, jos häiriöstä aiheutuvaan energiahävikkiin yhdistyy se, ettei niillä ole mahdollisuuksia hankkia ravintoa seuraavina päivinä (esimerkiksi sääolojen ollessa huonot) tai lisääntymistä edeltävän tai sen jälkeisen aktiivisen kauden aikana. Tätä jälkimmäistä näkemystä tukevat hanhia koskevat tutkimukset (hanhet pesivät vararavinnon turvin – eli ne ovat riippuvaisia ennen pesimäalueille saapumista keräämistään energiavarastoista), jotka ovat osoittaneet, että häiriöt voivat heikentää merkittävästi lisääntymisen onnistumista⁵⁸.

2.6.20 Porrastettujen metsästyskausien salliminen aiheuttaa todennäköisesti suuremman riskin linnuille paritteluaikaa edeltävän muuton aikana kuin lisääntymiskauden loppuvaiheessa, mahdollisesti sen vuoksi, että linnuilla on tuohon aikaan suuri energiantarve. Muillakin tekijöillä saattaa olla

---

⁵⁷ Evans, D.M. and K.R. Day (2001) Does shooting disturbance affect diving ducks wintering on shallow lakes? A case study on Lough Neagh, Northern Ireland. *Biological Conservation* 98: s. 315–323. Evans, D.M. and K.R. Day (2002). Hunting disturbance on a large shallow lake: the effectiveness of waterfowl refuges. *Ibis*. 144: s. 2–8. On huomattava, että tämän tutkimuksen linnut käyttivät laajaa järven keskellä sijaitsevaa aluetta suoja-alueena metsästyksen aikana ja että useimmat lajit söivät öiseen aikaan, jolloin metsästystä ei harjoitettu.

⁵⁸ Madsen, J. 1995. Impacts of disturbance on migratory waterfowl. *Ibis*. 139: S67–S74. Mainguy, J. , J. Bêty, G. Gauthier, J-F Giroux. 2002. Are body condition and reproductive effort of laying Greater Snow Geese affected by the Spring hunt? *The Condor*. 104: 156–161. On huomattava, että nämä tutkimukset viittaavat siihen, että keväällä häiriöt ovat merkittäviä.

vaikutusta (esim. sillä, että päivä on helmikuussa lyhyempi kuin elokuussa, eli ravinnon hankkimiseen päiväsaikaan käytössä oleva aika on lyhyempi). Koko vuosisykliä koskeva energiastrategia on merkittävä tekijä. Eri vesilintujen kohdalla on osoitettu, että helmikuu on aikaa, jolloin linnut spontaanisti ja sisäsyntyisesti keräävät vararavintoa, vaikka ravintoa on saatavilla rajoitetusti. Tähän ruumiin voimavarojen säätelyyn yhdistyy vapaaehtoinen ravinnon kulutuksen vähentäminen⁵⁹. Lisäksi kantojen demografiset ominaisuudet ovat yleensä huomattavan erilaiset näiden kausien aikana: keväällä kannoissa on melko suuri aikuisten lintujen kohortti, joka edustaa potentiaalisia pesijöitä, ja syksyllä joukkoa täydentää suuri määrä nuoria lintuja.

2.6.21 Johdonmukaisia lentoreittien tasolla lintuja tarkastelevia tietoja ja tutkimuksia, joiden avulla voitaisiin arvioida paremmin häiriöiden, kuten metsästyksen, vaikutusta lintukantoihin ja niiden suojelun tasoon⁶⁰, ei ole. Eri tutkimukset ovat osoittaneet, että huonosti hallittu metsästys voi heikentää merkittävästi kosteikkojen kantokykyä vesilintujen oleskelualueena. Myös metsästysalueen sijainnilla ravinnon hankkimisalueisiin nähden saattaa olla merkitystä.

2.6.22 Pyrittäessä minimoimaan ihmisen aiheuttamien häiriöiden mahdolliset vaikutukset lintukantoihin porrastettujen metsästyskausien aikana on siis otettava täysin huomioon sellaisten täydentävien häiriöttömien suoja-alueiden tarve, joilla häiriöistä kärsivät linnut voivat täyttää sekä lepoa että ravintoa koskevat tarpeensa. Tällaisten alueiden suunnittelussa on varmistettava, että ne tarjoavat riittävät mahdollisuuden laadukkaaseen ravintoon ja muihin toimintoihin. Tämä on määriteltävä aluekohtaisesti porrastetuista metsästyskausista kärsivien lajien ekologisten ja käyttäytymiseen, ravintoon ja energiaan liittyvien tarpeiden pohjalta. Tältä osin on viime aikoina entistä enemmän tutkittu ja kehitetty asianmukaisia ja tehokkaampia menetelmiä, jotka koskevat olemassa olevien suoja- ja puskurialueiden hoitoa, erityisesti kosteikoilla⁶¹.

MINKÄ EDELLYTYKSIEN VALLITESSA JÄSENVALTIOT VOIVAT KÄYTTÄÄ DIREKTIIVIN 7 ARTIKLAN 4 KOHDAN MUKAISTA OIKEUTTAAN METSÄSTYSKAUDEN ALKAMIS- JA PÄÄTTYMISPÄIVIEN PORRASTAMISEEN?

---

⁵⁹ M. Boos, pers. comm.

⁶⁰ Katso esim. Hill, D., D. Hockin, D. Price, G. Tucker, R. Morris, J. Treweek. 1997. Bird disturbance : improving the quality and utility of disturbance research. *J. Appl. Ecol.* 34, 275–288.

⁶¹ Esimerkiksi seuraavat tutkimukset: Fox, A.D. & J. Madsen (1997). Behavioural and distributional effects of hunting disturbance on waterbirds in Europe: implications for refuge design. *J. Appl. Ecol.* 35: 386–397. Madsen, J. 1998a. Experimental refuges for migratory waterfowl in Danish wetlands. I. Baseline of the disturbance effects of recreational activities. *J. Appl. Ecol.* 35: 386–397. Madsen, J. 1998b. Experimental refuges for migratory waterfowl in Danish wetlands. II. Tests of hunting disturbance effects. *J. Appl. Ecol.* 35: 398–417. Rogers, J.A. Jr, et H.T. Smith. 1997. Buffer zone distances to protect foraging and loafing waterbirds from human disturbance in Florida. *Wildl. Soc. Bull.* 25: 139–145.

- 2.6.23 Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnan mukaisen täyden suojelun periaatteen noudattamisen varmistamiseksi jäsenvaltioiden on kyettävä osoittamaan, että porrastus ei aiheuta merkittävää lajista erehtymiseen tai häiriöihin liittyvää vaaraa sillä maantieteellisellä tasolla, jolla sitä on tarkoitus soveltaa.
- 2.6.24 Lajista erehtymisen vaaran osalta tämä edellyttää samoja elinympäristöjä samaan aikaan käyttävien, toisiaan muistuttavien metsästettävien lajien luokittelua ryhmiin, ja samojen alkamis- ja päättymispäivien vahvistamista näiden ryhmien metsästykselle, jotta voidaan ehkäistä metsästyskauden osuminen päällekkäin sellaisten kausien kanssa, jolloin metsästys ei ole sallittu. Se edellyttää myös, että metsästyksistä koskevat vaatimukset määritellään siten, ettei merkittävää lajista erehtymisen vaaraa eri metsästettävien lajien välillä ole.
- 2.6.25 Häiriöiden vaaran osalta on osoitettava, että metsästyksen tehokkuus, metsästyskertojen tiheys ja kesto ovat tasapainossa ja että lähistöllä on riittävästi häiriöttömiä alueita, jotka tarjoavat asianmukaisia paikkoja ravinnon hankkimiseen ja yöpymiseen.
- 2.6.26 Edellä mainittujen säännösten noudattaminen on varmistettava riittävillä täytäntöönpanotoimilla.
- 2.6.27 Alueilla, joilla metsästyskaudet voidaan vahvistaa porrastetusti⁶², hyödyllinen hallinnollinen työkalu näyttäisi myös olevan integroitu suunnittelu, jossa otetaan täysin huomioon metsästys ja mahdolliset häiriöt, joita lintuihin ja niiden luonnonvarojen käyttöön kohdistuu. Tällaiseen suunnitteluun on sisällyttävä tieteellinen valvonta, jonka avulla arvioidaan mahdollisia vaikutuksia kyseessä oleviin lajeihin.
- 2.6.28 Kaaviossa 4 esitetään ehdotus malliksi, jonka avulla voidaan varmistaa porrastettujen alkamis- ja loppumispäivien säännöstenmukaisuuden edellytysten täyttyminen.

2.7 Päällekkäisyyksiä koskeva analyysi

- 2.7.1 Nykyisiä metsästyskausia ja metsästettävien lajien osalta sovittuja parittelu-aikaa edeltäviä kausia ja lisääntymiskausia eri jäsenvaltioissa koskeva alustava vertailu osoittaa, että potentiaalisia tai todellisia päällekkäisyyksiä on paljon⁶³, ja niiden laajuus vaihtelee lajeittain. Tämä koskee kaikkia jäsenvaltioita, vaikka suurimmassa osassa niitä ongelmat liittyvät melko vähäiseen määrään lajeja. Päällekkäisyysongelma näyttää olevan monimutkaisempi niissä jäsenvaltioissa, joissa metsästyskaudet vahvistetaan alueellisella tasolla. On kuitenkin huomattava, että useimpien lajien kohdalla eri jäsenvaltioissa päällekkäisyyksiä ei ole.

---

⁶² Tällaisen suunnittelun laajuutta määriteltäessä on otettava huomioon sen alueen maantieteellinen laajuus, johon porrastettu metsästyskausi vaikuttaa.

⁶³ Overlap analysis – DG Environment 2002.

- 2.7.2 Keskeisiä käsitteitä koskevan analyysiraportin lisääntymiskausia ja paritteluaikaa edeltävää muuttoa koskevat tiedot annetaan 10 päivän jaksoissa. Tiedot siis annetaan 10 päivän tarkkuudella. Näin ollen yhden 10 päivän jakson päällekkäisyys metsästyskauden ja paritteluaikaa edeltävän muuttokauden tai lisääntymiskauden välillä luokitellaan ”teoreettiseksi päällekkäisyydeksi”, koska on mahdollista, että kyseisenä aikana päällekkäisyyttä ei todellisuudessa ole. Yli 10 päivän mittaisten jaksujen kohdalla tätä epävarmuutta ei ole, vaan päällekkäisyys on ”todellinen”.
- 2.7.3 Lisäksi, kuten jäsenvaltiotasolla tehty päällekkäisyyksiä koskeva analyysi osoittaa, saattaa esiintyä tilanteita, joissa tietyillä suuren jäsenvaltion alueilla metsästys saattaa tosiasiaissa olla 7 artiklan 4 kohdan mukaista, koska kyseisellä alueella pesimisaika saattaa päättyä tai paluumuutto alkaa myöhemmin kuin maassa yleensä.
- 2.7.4 Tämä analyysi osoittaa, että sekä lisääntymiskauteen että paritteluaikaa edeltävään muuttokauteen liittyy päällekkäisyyttä koskevia ongelmia. Joissakin nykyisissä metsästystä koskevissa säädöksissä sallitaan metsästys:
- joka ulottuu paritteluaikaa edeltävälle muuttokaudelle (ja toisinaan samalla myös lisääntymiskaudelle)
  - joka alkaa ennen lisääntymiskauden päättymistä
  - muina lisääntymiskauteen kuuluvina aikoina
- 2.7.5 Ongelmallisin laji on sepelkyyhky, *Columba palumbus* (päällekkäisyyksiä on 13 jäsenvaltiossa, Irlannissa päällekkäisyys pisimmillään viisitoista kymmenen päivän jaksoa). Myös sinisorsa (*Anas platyrhynchos*) näyttää olevan ongelma kahdeksassa jäsenvaltiossa (päällekkäisyys pisimmillään viisi kymmenen päivän jaksoa). Monissa jäsenvaltioissa päällekkäisyyksiä (tai teoreettista päällekkäisyyttä) esiintyy useiden varislajien (*Corvidae*) kohdalla (pisimmillään yhdeksän kymmenen päivän jaksoa).
- 2.7.6 Monet näistä päällekkäisyyksistä näyttävät liittyvän lajeihin, joiden lisääntymiskausi on pitkä (tai alkaa myöhään) ja/tai joiden muuttokausi alkaa varhain. Muut mahdolliset selitykset päällekkäisyyksiin saattavat liittyä siihen, ettei metsästystä voida harjoittaa normaalina aikana tai ettei metsästettävää lajia tavata kyseiseen aikaan. Yksityiskohtaisempi selvitys päällekkäisyyksien eri luokista annetaan luvussa 3.
- 2.7.7 Vaikuttaa myös siltä, että 7 artiklan 4 kohdan mukainen metsästys saattaa joissakin tapauksissa olla oikeutettua direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen vahinkoa aiheuttavien lajien sääntelyn puitteissa.
- **Mahdollisia ratkaisuja päällekkäisyysongelmaan**
- 2.7.8 Kaikissa päällekkäisyytapauksissa on noudatettava kaikilta osin 7 artiklan 4 kohdan vaatimuksia. Siksi kaikissa tapauksissa metsästyskausien vahvistamista koskeva kansallinen ja/tai alueellinen lainsäädäntö on saatettava yhdenmukaiseksi direktiivin 7 artiklan 4 säännösten kanssa.

- 2.7.9 On kuitenkin tunnustettu, että jonkin verran joustavuutta voidaan sallia tulkittaessa tietoja metsästyskausien alkamis- ja päättymispäivien vahvistamiseksi direktiivin 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Keskeisiä käsitteitä koskevassa asiakirjassa sallittiin epäjohdonmukaisten, poikkeuksellisten ja marginaalisten tietojen poissulkeminen metsästettävien lintujen paritteluaikaa edeltävän ja muuttokauden määrittelyssä. Lisäksi on mahdollista sulkea pois yhden 10 päivän jakson mittaiset päällekkäisyydet, koska niitä voidaan tietojen tarkkuusasteen vuoksi pitää teoreettisina päällekkäisyyksinä (katso 2.7.2 kohta).
- 2.7.10 Jos metsästyskaudet vahvistetaan koko maata koskeviksi, ne eivät saa osua päällekkäin keskeisiä käsitteitä koskevassa asiakirjassa määriteltyjen pesimis- ja paluumuuttokausien kanssa. Jos metsästyskaudet osuvat päällekkäin kansallisten lisääntymis- tai paluumuuttokausien kanssa, tieteellisillä tai teknisillä tiedoilla voidaan näyttää toteen, ettei päällekkäisyyksiä todellisuudessa ole, koska pesiminen loppuu tai paluumuutto aikaa aikaisemmin kyseisellä alueella. Näin saattaa olla erityisesti maissa, joissa etelä- ja pohjoisosien väliset ilmastoerot ovat suuret⁶⁴ ja/tai vastaavia ilmastoeroja on eri korkeuksilla sijaitsevien alueiden välillä. Kussakin tapauksessa on osoitettava selkeästi erotettavat alueet, joiden kohdalla paritteluaikaa edeltävää muuttoa ja/tai lisääntymiskausia koskevien selkeiden tieteellisten todisteiden perusteella poikkeavat aloitus- ja päättymispäivät voivat olla oikeutettuja. Jos alueellisia tietoja ei ole, päällekkäisyyksiä koskeva analyysi on laadittava kansallisten tietojen pohjalta (tai jos niitä ei ole saatavilla, on viitattava naapurina olevien Euroopan maiden tietoihin, vertaa asiassa C-157/89 annetun ratkaisuehdotuksen 16 kohta). On kuitenkin huomattava, etteivät suuret maansisäiset etäisyydet yksinään todista alueellisesta vaihtelusta muuttoa koskevissa malleissa, koska muuttolinnut voivat helposti lentää satoja kilometrejä päivässä.
- 2.7.11 Vastaavasti tapauksissa, joissa tietyn lajin, jonka lisääntymiskausi on pitkä, jäsenvaltiossa olevat pesimisalueet on selvästi rajattu ja jotkin paikalliset kannat pesivät myöhään, lajin metsästyskaudelle saattaa olla mahdollista vahvistaa aikaisempi aloituspäivä näiden alueiden ulkopuolella. Tällaisissa tapauksissa kyseessä olevien maantieteellisten alueiden on oltava riittävän suuria, jotta voidaan varmistaa, etteivät myöhäiset pesijät altistu pesimäalueillaan metsästyksen vaikutuksille ennen lisääntymiskauden päättymistä.
- 2.7.12 Erikseen on kiinnitettävä huomiota sinisorsan (*Anas platyrhynchos*), jolla on sekä pitkä parittelua edeltävä kausi ja lisääntymiskausi, tilanteeseen joissakin jäsenvaltioissa (katso myös 3.4.33 kohta ja kaavio 7). Joissakin

---

⁶⁴ Esimerkiksi Ruotsissa jäiden lähdön aika vaihtelee etelän maaliskuun 15 päivän ja pohjoisen tunturialueiden kesäkuun 15 päivän välillä. Vaihteluväli on jopa yhdeksän 10 päivän jaksoa, ja sillä on merkittäviä fenologisia vaikutuksia.

maissa suuri osa kannasta koostuu vankeudessa kasvatetuista yksilöistä⁶⁵. Vankeudessa kasvatettuihin yksilöihin ei sovelleta direktiivin säännöksiä (kuten yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-149/94⁶⁶ tekemässä päätöksessä vahvistetaan). Direktiivin soveltamisen yhteydessä on otettava huomioon vankeudessa kasvatettujen ja luonnonvaraisten kantojen sekoittuminen. Jos luontoon istutetaan suuri määrä vankeudessa kasvatettuja lintuja, tämä saattaa johtaa kannan epänormaaliin käyttäytymiseen, muun muassa paritteluaikaa edeltävän muuton ja lisääntymiskauden yhteydessä. Näin näyttäisi olevan erityisesti kyseisen lajin pitkän pesimiskauden yhteydessä⁶⁷. Kun otetaan huomioon, että biologiseen malliin kohdistuu ihmisestä johtuvia erittäin keinotekoisia vaikutuksia, vaikuttaisi asianmukaiselta, että maat, joissa istutettujen kantojen prosentiosuudet ovat suuret, ottavat lajin metsästyskautta 7 artiklan mukaisesti vahvistaessaan huomioon mahdolliset vääristymät paritteluaikaa edeltävää muuttoa ja pesimistä koskevissa tiedoissa, jotta ne olisivat yhdenmukaiset muita puolisuikeltajajorsia koskevien tietojen kanssa. Tämä vähentää myös muihin, sinisorsaa harvinaisempiin lajeihin kohdistuvaa metsästyksestä aiheutuvaa kuormitusta.

2.7.13 Yksi ilmeisimmistä ratkaisuista välttää päällekkäisyydet 7 artiklan 4 kohdan nojalla on lyhentää tai siirtää metsästyskautta, mihin voidaan tarvittaessa yhdistää vastaava metsästyspäivien lisäys (jos metsästys rajoittuu tiettyihin viikonpäiviin).

2.7.14 Joka tapauksessa tällaisia ratkaisuja on pohdittava, jos 9 artiklan perustuvaa poikkeusta pidetään välttämättömänä. Tämän ohjeasiakirjan seuraavassa luvussa tarkastellaan mahdollisuutta sallia rajoitettu metsästys direktiivin 9 artiklan poikkeusjärjestelmän nojalla. Saattaisi olla asianmukaisempaa soveltaa tiettyihin vahinkoa aiheuttaviin lajeihin, joiden metsästyskausissa on nykyään päällekkäisyyksiä, direktiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohtaa. Asiakirjan seuraavassa luvussa tarkastellaan myös mahdollisuutta metsästää joitakin lajeja rajoitetusti tavanomaisen metsästyskauden ulkopuolella, eräänlaisena 9 artiklan 1 kohdan c alakohtassa tarkoitettuna ”asiallisenä hyötykäyttönä”.

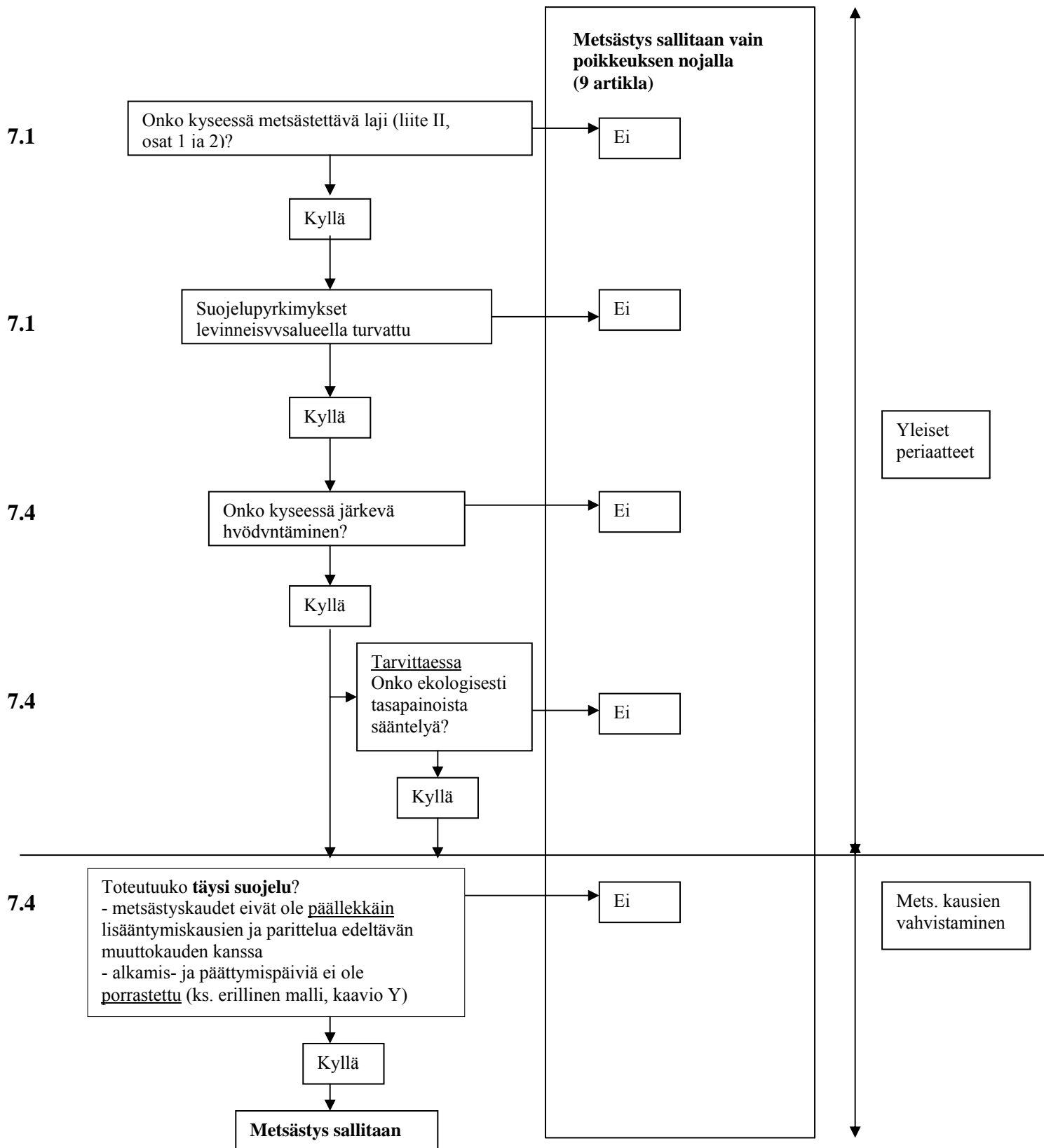
---

⁶⁵ Esimerkkinä mainittakoon, että siinä missä Ranskassa pesivän sinisorsakannan kooksi arvioidaan 30 000–60 000 paria, riistankasvattajat kasvattavat vuosittain 1,4 miljoonaa sinisorsaa (lähde: Y. Ferrand, Office Nationale de la Chasse et de la Faune Sauvage).

⁶⁶ Asia C-149/94, rikosoikeudenkäynti Didier Vergyä vastaan, tuomio 8.2.1996, Kok. 1996, s. 299.

⁶⁷ Cramp & Simmons KEL, *Birds of the Western Palearctic*, 1977, Oxford University Press, s. 516.

Yhteenveto seikoista, jotka on otettava huomioon 7 artiklan nojalla tapahtuvan metsästyksen sallimisen ja metsästyskausien vahvistamisen yhteydessä

3 DIREKTIIVIN 9 ARTIKLAN SÄÄNNÖKSET

Direktiivin 9 artiklan teksti

”1. Jäsenvaltiot voivat, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, poiketa 5, 6, 7 ja 8 artiklasta seuraavin perustein:

(a) - kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi,

- lentoturvallisuuden turvaamiseksi,

- viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi,

- kasviston ja eläimistön suojelemiseksi;

(b) tutkimukseen, opetukseen, kannan uudelleen istuttamiseen, lisääntymiseen ja suojeluun liittyviin tarkoituksiin

(c) salliakseen tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussapitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön.

2. Poikkeuksissa on mainittava:

- lajit, joita poikkeukset koskevat,

- pyydystämistä tai tappamista varten hyväksytyt välineet, laitteet ja menetelmät,

- vaaratekijät sekä ne ajalliset ja paikalliset olot, joissa näitä poikkeuksia voidaan myöntää,

- viranomainen, joka on valtuutettu ilmoittamaan, että vaaditut edellytykset täytetään, ja joka päättää, missä laajuudessa ja kuka saa käyttää mitään välineitä, laitteita ja menetelmiä,

- suoritettavat tarkastukset.

3. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle vuosittain kertomus tämän artiklan soveltamisesta.

4. Komissio varmistaa käytettävissään olevan tiedon ja erityisesti sille 3 kohdan mukaisesti toimitetun tiedon perusteella jatkuvasti, että näiden poikkeusten seuraukset eivät ole ristiriidassa tämän direktiivin kanssa. Komissio tekee tähän liittyen aiheelliset aloitteet.”

3.1 Johdanto

3.1.1 Poikkeukset ovat erityistapauksia, jotka mahdollistavat tietyn joustavuuden lainsäädännön soveltamisessa. Tietty lintudirektiivin (5–8 artiklan) nojalla normaalisti kielletyt toiminnot voidaan sallia näiden poikkeuksien nojalla erityisongelmiin tai -tilanteisiin puuttumiseksi tai niiden ehkäisemiseksi. Poikkeuksien soveltamisen mahdollisuudet ovat rajatut. Niiden on oltava perusteltuja direktiivin yleisiin tavoitteisiin nähden ja täytettävä 9 artiklassa säädetyt poikkeuksia koskevat erityiset edellytykset. Jäsenvaltioiden ei tarvitse kuulla komissiota ennen poikkeuksien soveltamista, mutta niillä on velvollisuus raportoida kaikista poikkeuksista Euroopan komissiolle vuosittain annettavassa kertomuksessa.

3.1.2 Tässä luvussa tarkastellaan tärkeimpiä poikkeuksien soveltamiseen erityisesti metsästyksen yhteydessä liittyviä näkökohtia. Ensiksi tarkastellaan oikeudellisia muotovaatimuksia. Toiseksi selitetään, että on varmistettava poikkeuksien soveltamisen edellytysten täyttyminen. Sen jälkeen tarkastellaan kolmea tärkeintä poikkeuksien soveltamisen edellytystä. Niitä ovat ”muun tyydyttävän ratkaisun” puuttuminen, jonkin 9 artiklan 1 kohdan a–c alakohdan nojalla sallitun perusteen toteen näyttäminen, minkä jälkeen käsitellään tarvetta täyttää 9 artiklan 2 kohdassa asetetut muotovaatimukset. Lopuksi viitataan jäsenvaltioille 9 artiklan 3 kohdassa asetettuun velvollisuuteen antaa poikkeuksia koskevia kertomuksia ja komission 9 artiklan 4 kohdan mukaiseen rooliin sen varmistamisessa, että kertomukset ovat direktiivin vaatimusten mukaisia.

3.2 Oikeudelliset muotovaatimukset

3.2.1 Poikkeuksia sovellettaessa on aina otettava huomioon tietyt perusluonteiset muotovaatimukset.

3.2.2 Kansallisen lainsäädännön, jonka nojalla poikkeuksia sovelletaan, on vastattava täydellisesti ja tarkasti 9 artiklan säännöksiä. Direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön⁶⁸ mukaisesti, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että edellytykset, joiden täytyessä jäsenvaltiot voivat poiketa direktiivissä asetetuista kielloista, on sisällytettävä erityisiin kansallisiin säännöksiin, koska huolellinen täytäntöönpano on erityisen tärkeää silloin, kun jäsenvaltioiden tehtäväksi on annettu yhteisön perinnön vaaliminen alueellaan. Asiassa C-159/99, *komissio vastaan Italia*, joka myös koski direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, tuomioistuin totesi seuraavaa: ”Direktiivin säännökset on pantava täytäntöön kiistattoman pakottavasti sekä niin yksilöidysti, täsmällisesti ja selvästi, että oikeusvarmuuden vaatimus täyttyy”⁶⁹.

3.2.3 Asiassa C-339/87 yhteisöjen tuomioistuin totesi myös, että 9 artiklan vaatimusten käytännön noudattaminen ei korvaa asianmukaista muodollista kansallisen lainsäädännön osaksi saattamista. Se huomautti, että perustamissopimuksen 189 artiklan nojalla pelkkien hallinnollisten käytäntöjen, jotka ovat luonteeltaan sellaisia, että viranomaiset voivat niitä halutessaan muuttaa, ei voida katsoa täyttävän asianmukaisesti jäsenvaltioille, joille direktiivi on osoitettu, asetettua velvollisuutta.⁷⁰

---

⁶⁸ Esimerkiksi asia C-339/87, komissio v. Alankomaat, tuomio 15.3.1990, Kok. 1990, s. 851, 28 kohta; asia C-60/05, WWF Italia ym v. Regione Lombardia, tuomio 8.6.2006, Kok. 2006, s. 5083, 24 kohta.

⁶⁹ Asia C-159/99, komissio v. Italia, tuomio 17.5.2001, Kok. 2001, s. 4007, 32 kohta.

⁷⁰ Asia C-339/87, komissio v. Alankomaat, tuomio 15.3.1990, Kok. 1990, s. 851. Sama kanta on esitetty yhteisöjen tuomioistuimen aiemmassa päätöksessä asiassa 429/85, komissio v. Italia, tuomio 23.2.1988, Kok. 1988, s. 843.

- 3.2.4 Poikkeuksia ei pidä asettaa kyseenalaiseksi olemalla noudattamatta niitä säännöksiä, joita ne koskevat. Varsinkin kiellot ja muut vaatimukset, joista poikkeuksilla poiketaan, on saatettava asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Yleisten oikeudellisten periaatteiden mukaisesti poikkeuksiin oikeuttavia perusteita on tulkittava rajoittavasti, jotta voidaan välttää direktiivin keskeisten säännösten horjuttaminen.
- 3.2.5 Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti⁷¹, että 9 artiklan tarkoitusta on tulkittava niin, että siinä sallitaan jäsenvaltioiden poiketa direktiivin 5 ja 7 artiklassa säädetystä suojeltujen lajien metsästystä koskevasta yleisestä kiellosta vain toimilla, joissa viitataan riittävän yksityiskohtaisesti 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa mainittuihin tekijöihin. Kun jäsenvaltion viranomaiset käyttävät niillä poikkeusten myöntämiseksi olevaa toimivaltaansa direktiivin 9 artiklan mukaisesti, niiden on otettava huomioon lukuisia maantieteellisiin, ilmastollisiin, ympäristö- ja biologisiin tekijöihin liittyviä perusteita sekä erityisesti sekä erityisesti lajien luonnollinen vuotuinen lisääntyminen ja kuolleisuus.⁷² Poikkeusta koskevan luvan tai muun välineen on siksi sisällettävä täydelliset ja selkeät viittaukset poikkeukselle asetettuihin edellytyksiin.
- 3.2.6 Tämä mahdollistaa sen, että komissio, yhteisöjen tuomioistuin⁷³ ja erityisesti kansalliset viranomaiset voivat valvoa myönnettyjä poikkeuksia. Olisi huomioitava, että EY:n perustamissopimuksen 242 ja 243 artiklan mukaan yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä, jos se katsoo olosuhteiden niin edellyttävän, että kanteen kohteena olevan säädöksen täytäntöönpanoa lykätään. Se voi lisäksi päättää tarpeellisista välimatkoista missä tahansa käsiteltävänä olevassa asiassa. Äskettäisessä asiassa⁷⁴ yhteisöjen tuomioistuin velvoitti Italian lykkäämään metsästyssäännöistä poikkeamista koskevan alueellisen lain soveltamista.
- 3.2.7 Kun kansalliset viranomaiset myöntävät poikkeuksia, niillä on myös todistustaakka⁷⁵, ja niiden on perusteltava päätöksensä selkeästi ja riittävällä tavalla. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan *”tällä alalla sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä on mainittava poikkeuskriteerit selvästi ja täsmällisesti ja veloitettava niiden soveltamisesta vastaavat viranomaiset ottamaan ne huomioon. Poikkeusjärjestelmässä, jota on tulkittava suppeasti ja jonka yhteydessä*

---

⁷¹ Asia C-118/94, Associazione Italiana per il WWF ja muut v. Regione Veneto, tuomio 7.3.1996, Kok. 1996, s. 1223, 21 kohta, ja asia C-182/02, Ligue pour la protection des oiseaux ja muut v. Premier ministre ja Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement, tuomio 16.10.2003, 10 kohta.

⁷² Asia C-60/05, WWF Italia ym. v. Regione Lombardia, tuomio 8.6.2006, Kok. 2006, s. 5083, 25 kohta.

⁷³ Esimerkkinä voidaan mainita asia, joka koski metsästystä linnunliimalla (ns. parany-menetelmä) Valencian alueella Espanjassa. Tässä asiassa tuomioistuin viittasi kanteen perustana olevan poikkeuksen myöntämistä koskevan asetuksen perustelukappaleisiin (asia C-79/03, komissio v. Espanja, Kok. 2004, s. 11619).

⁷⁴ Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin määräys 19. joulukuuta 2006, asia C-503/06R, komissio v. Italia, Kok. 2006, s. 141.

⁷⁵ Ks. esimerkiksi Suomen kevätmetsästystä koskeva asia (asia C-344/03, komissio v. Suomi, tuomio 15.12.2005, Kok. 2005, s. 11033), jossa Suomen hallitus ei ollut esittänyt todisteita väitteidensä tueksi (esimerkiksi 35, 39 ja 41 kohta).

vaadittujen edellytysten täyttymistä koskevan todistustaakan on oltava päätöksen tekevällä viranomaisella kunkin poikkeuksen osalta, jäsenvaltioiden on taattava, että kaikki suojeltuihin lajeihin kohdistuvat puuttumiset sallitaan vain täsmällisesti ja asianmukaisesti perustelluilla päätöksillä, joissa viitataan direktiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyihin perusteluihin, edellytyksiin ja vaatimuksiin.”⁷⁶

- 3.2.8 Euroopan yhteisöjen tuomioistuin selvensi myös poikkeuksia koskevien päätösten kansallisten valvontamekanismien tehokkuuteen liittyviä kysymyksiä. Se korosti asiassa C-60/05⁷⁷ antamassaan tuomiossa, että *”alalla sovellettavassa kansallisessa menettelyssä on taattava sen lisäksi, että direktiivissä säädetystä suojelujärjestelmästä tehtyjen poikkeuslupapäätösten lainmukaisuus voidaan tarkistaa asianmukaisessa ajassa, myös se, että kyseisiin päätöksiin liittyviä edellytyksiä on noudatettava”*. Koska on tarve varmistaa, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat puuttua asiaan varhaisessa vaiheessa ja tehokkaasti, yhteisöjen tuomioistuin määräsi, *”että säädetyt hallinnolliset menettelyt on [oltava] järjestetty niin, että sekä pyynnin sallimisesta tehtyjä toimivaltaisten viranomaisten poikkeuspäätöksiä että tapaa, jolla kyseisiä päätöksiä sovelletaan, valvotaan tehokkaasti ja asianmukaisessa ajassa”*.

3.3 Poikkeuksien yleisten edellytysten täyttymisen varmistaminen

- 3.3.1 Ennen kuin 9 artiklaan perustuvalla poikkeuksella voidaan myöntää lupa, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on harkittava ja tarkasteltava perusteellisesti seuraavia edellytyksiä, jotka koskevat poikkeuksen perusteita ja soveltamista.
- 3.3.2 Asiassa C-118/94, *Associazione Italiana per il World Wildlife Fund ja muut vastaan Regione Veneto* yhteisöjen tuomioistuin huomautti⁷⁸, että 9 artiklan soveltamiselle on asetettu kolme edellytystä: *”On myös huomattava, että yhteisöjen tuomioistuin on korostanut, että lintudirektiivin 9 artiklassa säädettyssä mahdollisuudessa poiketa metsästysrajoituksista ja direktiivin 5, 6 ja 8 artiklassa mainituista muista rajoituksista ja kielloista edellytetään kolmen edellytyksen täyttymistä. Ensiksikin jäsenvaltion on rajoitettava poikkeus sellaisiin tapauksiin, joissa ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua. Toiseksi poikkeus on perusteltava ainakin yhdellä niistä seikoista, jotka on lueteltu tyhjentävästi 9 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa. Kolmanneksi poikkeuksen on täytettävä 9 artiklan 2 kohdassa mainitut yksityiskohtaiset muotovaatimukset, joiden tarkoituksena on rajoittaa poikkeuksen käyttäminen vain niihin tapauksiin, joissa se on ehdottoman välttämätöntä, ja helpottaa komission tehtävänä olevaa valvontaa. Vaikka artiklassa siis sallitaan laaja poikkeaminen yleisestä suojelun periaatteesta, sillä pyritään siihen, että poikkeusta*

⁷⁶ Asia C-60/05, WWF Italia ym. v. Regione Lombardia, tuomio 8. kesäkuuta 2006, Kok. 2006, s. 5083, 34 kohta.

⁷⁷ Asia C-60/05, WWF Italia ym. v. Regione Lombardia, tuomio 8. kesäkuuta 2006, Kok. 2006, s. 5083, pääasiassa 42–47 kohta.

⁷⁸ Katso tuomion 21 kohta.

sovellettaisiin ainoastaan sellaisiin yksittäistapauksiin, joissa erityiset olosuhteet sitä erityisesti vaativat (asia 247/85, komissio v. Belgia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3029, 7 kohta, ja asia 262/85, komissio v. Italia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3073, 7 kohta)."

- 3.3.3 Jos jokin näistä edellytyksistä ei täyty, poikkeus ei välttämättä ole oikeutettu. Siksi jäsenvaltioiden viranomaisten on tutkittava tarkoin kaikkien kolmen edellytyksen täytyminen, riippumatta niiden viranomaisten määrästä ja tehtävistä, jotka ovat alueellaan vastuussa mainitun säännöksen soveltamisesta.⁷⁹ Kuten edellä 3.2.5 kohdassa todettiin, poikkeuksien yhteydessä on aina viitattava selkeästi näihin edellytyksiin. Tässä ohjeasiakirjassa kutakin näistä ehdoista käsitellään yksitellen kohdissa 3.4, 3.5 ja 3.6.

3.4 Poikkeuksien ensimmäinen edellytys: ”muun tyydyttävän ratkaisun” puuttuminen

- 3.4.1 Kuten edellä 3.3.2 kohdassa todettiin, poikkeuksia voidaan soveltaa vain tapauksissa, joissa muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Tämä on kaikkia poikkeuksia koskeva yleinen edellytys.

YLEISET SEIKAT

- 3.4.2 Sen analysoiminen, onko olemassa ”muuta tyydyttävää ratkaisua”, voidaan jakaa kolmeen osaan: Mikä on se ongelma tai erityistilanne⁸⁰, johon on puututtava? Onko muita ratkaisuja olemassa? Jos on, voidaanko niillä ratkaista se ongelma tai erityistilanne, jonka vuoksi poikkeusta haetaan? Ennen kuin yritetään vastata toiseen tai kolmanteen kysymykseen, on varmistettava, että kyseinen ongelma tai erityistilanne kuuluu 9 artiklan 1 kohdan a–c alakohdan soveltamisalaan.
- 3.4.3 Tätä lähestymistapaa on käytetty asiassa C-10/96, *Ligue Royale Belge pour la Protection des Oiseaux ASBL, Société d’Etudes Ornithologiques AVES ASBL vastaan Région Wallonne*⁸¹ – joka on yhteisöjen tuomioistuimen tähän asti laajin tuomio, jossa tarkastellaan ”muun tyydyttävän ratkaisun” puuttumista. Vaikka kyseinen asia liittyi hyvin erikoislaatuiseen tilanteeseen, siitä on merkittävää apua analysoitaessa yleisellä tasolla sitä, miten tätä edellytystä on tulkittava. Siksi sitä kannattaa tarkastella yksityiskohtaisemmin.

⁷⁹ Katso erityisesti asia C-60/05, WWF Italia ym. v. Regione Lombardia, tuomio 8. kesäkuuta 2006, Kok. 2006, s. 5083, 41 kohta.

⁸⁰ Direktiivin johdanto-osan perustelukappaleissa viitataan mahdollisuuteen säätää poikkeuksista ”tietyissä erityistilanteissa”.

⁸¹ Asia C-10/96, Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL ja Société d’études ornithologiques AVES ASBL v. Région Wallonne, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. 6775.

- 3.4.4 Lähtökohtana oli belgialaiselle tuomioistuimelle jätetty kumoamiskanne, joka koski kahta Vallonian hallintoalueen asetusta, joissa muun muassa sallittiin tiettyjen erityisehtojen täytyessä tiettyjen direktiivissä suojeltujen lintulajien pyydystämisen. Kiistanalaisen poikkeuksen tavoitteena oli antaa lintuharrastajille mahdollisuus pyydystää luonnonvaraisia yksilöitä lintujen vankeudessa kasvattamisen kehittämistä varten. *Ligue Royale* ja AVES kiistivät näiden asetusten pätevyyden ja väittivät, että luonnonvaraisten lintujen pyydystämisen oli direktiivissä asetetun periaatteen nojalla kielletty ja että 9 artiklan nojalla tätä kieltoa koskevat poikkeukset voidaan sallia vain, jollei ollut muuta tyydyttävää ratkaisua, kuten vankeudessa kasvattaminen. Ne väittivät, että niiden lajien, joiden pyydystämisen kiistanalaisissa asetuksissa sallittiin, kasvattamiseen oli laajat ja riittävät mahdollisuudet.
- 3.4.5 Belgian viranomaiset esittivät kaksi eri perustelua sille, miksei luonnonvaraisten lintujen pyydystämisen sallimiselle ollut tyydyttävää vaihtoehtoa. Ensimmäinen liittyi siihen, että oli vaikeaa velvoittaa lintuharrastajat tekemään välittömästi ne tarvittavat muutokset, joiden avulla kasvatuksen tuloksia voitaisiin parantaa pelkästään vankeudessa kasvatettujen lintujen avulla. Toinen liittyi riskiin, jonka vankeudessa kasvatettujen kantojen geneettisen moninaisuuden puute muodosti onnistuneelle vankeudessa kasvattamiselle. Nämä kaksi perustelua kävivät ilmi Belgian *Conseil d'Étatin* yhteisön tuomioistuimelle esittämistä ennakkoratkaisukysymyksistä.⁸²
- 3.4.6 Tuomioistuin hylkäsi ensimmäisen perustelun, mutta hyväksyi tietyn edellytyksin poikkeuksien sallimisen mahdollisuuden verisukulaisuuteen liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi⁸³.

⁸² Tuomioistuimelle esitetyt ennakkoratkaisukysymykset olivat seuraavat:

”1. Sallitaanko luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun direktiivin 79/409/ETY 5, 9 ja 18 artiklassa se, että jäsenvaltio ottaa huomioon asteittain alenevasti ja tietyn ajanjakson aikana sen, että lintujen pyydystämistä vapaa-ajan tarkoituksiin koskeva kielto pakottaisi lukuisat harrastajat muuttamaan välineitään ja luopumaan tietyistä tavoista, jos tämä valtio myöntää sen, että lintujen kasvattaminen on mahdollista mutta ei vielä toteutettavissa suuressa mittakaavassa tämän vuoksi?
2. Sallitaanko direktiivin 79/409/ETY 5, 9 ja 18 artiklassa, ja jos sallitaan, niin missä laajuudessa, se, että jäsenvaltiot sallivat luonnonvaraisina elävien lintujen pyydystämisen Eurooppaan kuuluvalla alueella ehkäistäkseen liian monista sisäsyntyisistä risteytyksistä aiheutuvasta verisukulaisuudesta johtuvia haittoja lintujen kasvattamisessa vapaa-ajan tarkoituksiin?”

⁸³ Tuomioistuin vastasi esitettyihin kysymyksiin seuraavasti:

”1. Luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY 9 artiklaa on tulkittava siten, että tämän säännöksen mukaista poikkeusta sovellettaessa jäsenvaltio ei voi sen kaltaisissa olosuhteissa, joissa pääasiallisesti koskeva oikeudenkäynti aloitettiin, ottaa huomioon sitä, että lintujen pyydystämistä vapaa-ajan tarkoituksiin koskevan kiellon soveltaminen pakottaisi lukuisat lintuharrastajat muuttamaan välineitään ja luopumaan tietyistä tavoistaan.
2. Kansallisilla viranomaisilla on direktiivin ja erityisesti sen 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella oikeus sallia suojeltujen lajien pyydystämisen ehkäistäkseen liian monista sisäsyntyisistä risteytyksistä aiheutuvasta verisukulaisuudesta johtuvia haittoja lintujen kasvattamisessa vapaa-ajan tarkoituksiin, sillä edellytyksellä, että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole ja että pyydystettävien yksilöiden enimmäismäärä määritellään tasolle, joka osoittautuu objektiivisesti katsottuna välttämättömäksi näiden haittojen poistamiseksi, edellyttäen kuitenkin lisäksi, että tässä säännöksessä tarkoitettua 'pienien määrien' enimmäistasoa ei ylitetä.”

- 3.4.7 Muita ratkaisuja koskevaa kysymystä analysoidessaan yhteisöjen tuomioistuin huomautti, että poikkeuksien nojalla sallittavat toimet (kyseisessä asiassa luonnonvaraisten lintujen pyydystämisen vapaa-ajan tarkoituksiin) olivat esimerkkejä ”asiallisesta hyötykäytöstä” ja täyttivät siten asiassa C-118/94 (katso edellä oleva 3.3.2 kohta) mainitun poikkeuksen perusteita koskevan toisen edellytyksen, jonka mukaan poikkeuksen on perustuttava vähintään yhteen niistä perusteista, jotka on lueteltu tyhjentävästi 9 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa⁸⁴. Tämä korostaa muita tyydyttäviä ratkaisuja koskevan kysymyksen ja poikkeuksen perusteluiden välistä suhdetta. Käytännössä ei ole kovin järkevää tutkia muita ratkaisuja koskevaa kysymystä, jos toimet, joita poikkeus koskee, eivät kuulu 9 artiklan 1 kohdan a–c alakohdan soveltamisalaan.
- 3.4.8 Yhteisöjen tuomioistuin huomautti, että asiaan liittyvissä erityisolosuhteissa luonnonvaraisten lintujen pyydystämiseksi poikkeuksen nojalla oli olemassa vaihtoehto, nimittäin pelkästään vankeudessa kasvaneiden yksilöiden käyttäminen kasvatukseen.
- 3.4.9 Tämän jälkeen tuomioistuin tarkasteli sitä, voitiinko tätä toista ratkaisua pitää tyydyttävänä, ja totesi seuraavaa:

”20 Näissä olosuhteissa voitaisiin ainoastaan silloin, jos olisi osoitettu, että kasvattaminen ja lisääntyminen ei onnistuisi ilman lintuyskilöiden ottamista luonnosta, katsoa, ettei vankeudessa kasvattaminen ja lisääntyminen ole ’muu tyydyttävä ratkaisu’.

21 Siten se seikka, että kyseisten lajien kasvattaminen ja lisääntyminen vankeudessa ei vielä ole toteutettavissa suuressa mittakaavassa johtuen harrastajien välineistä ja piintyneistä tavoista – joita on sitä paitsi suosittu sisäisellä lainsäädännöllä, jossa direktiivin yleisestä järjestelmästä on poikettu – ei sinällään ole omiaan saattamaan kyseenalaiseksi sen ratkaisun tyydyttävyyttä, joka on vaihtoehtoinen luonnosta ottamiselle.”

- 3.4.10 Tämän kohdan samoin kuin julkisasiamiehen huomautusten perusteella on selvää, että jos muu ratkaisu on olemassa, on oltava vankat ja pätevät perustelut sille, miksi se ei ole ’tyydyttävä’. Kuten julkisasiamies toteaa: ”Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohtaa yhdistävä olennainen seikka on se, että direktiivissä lintujen suojelemiseksi asetetun kiellon on tarvittaessa väistyttävä muiden vaatimusten tieltä; siten tämän säännöksen mukaiseen poikkeukseen voidaan turvautua ainoastaan viimeisenä keinona. Tässä yhteydessä sanan ’tyydyttävä’ voidaan tulkita merkitsevän

---

⁸⁴ Tuomioistuimen perusteluihin sisältyi seuraava kohta: ”15 On syytä muistuttaa aluksi, että yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 262/85, komissio vastaan Italia, (Kok. 1987, s. 3073, 38 kohta) todennut, että luonnonvaraisten lintujen pyydystämisen ja luovuttamisen edelleen niiden pitämiseksi hallussa elävinä houkutuslintuina käyttämisestä varten tai niiden käyttämiseksi vapaa-ajan tarkoituksiin messuilla ja markkinoilla voi olla direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa sallittua asiallista hyötykäyttöä.

16 Siten ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että tiettyjen suojeltujen lajien pyydystämisen vapaa-ajan tarkoituksiin, esimerkiksi sitä varten, että harrastajat voisivat hankkia lintuja, voi myöskin olla edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettua asiallista hyötykäyttöä.”

ratkaisua, jolla tietty kansallisten viranomaisten kohtaama ongelma ratkaistaan ja jossa samanaikaisesti noudatetaan niin pitkälle kuin mahdollista direktiivissä asetettuja kieltoja; poikkeus voidaan hyväksyä ainoastaan, jos ei olisi mitään muuta ratkaisua, johon ei sisältyisi näiden kieltojen noudattamatta jättämistä.”

- 3.4.11 Siksi on selvää, ettei muuta ratkaisua voida pitää epätydyttävänä vain siksi, että se olisi poikkeuksen edunsaajien kannalta epäkäytännöllisempi tai pakottaisi heidät muuttamaan käyttäytymistään. Julkisasiamies huomauttaa seuraavaa: *”Luonnonsuojelun luonteen mukaista on se, että tiettyjen henkilöryhmien voidaan edellyttää muuttavan käytöstään yleisen edun vuoksi; tässä tapauksessa yksi esimerkki on luopuminen direktiivin takia tenderie-toiminnasta tai ’lintujen pyydystämisestä vapaa-ajan tarkoituksiin’, joita Belgia pyrki niin urhoollisesti puolustamaan ratifioidessaan Bernin yleissopimuksen. Se seikka, että tällaiset harrastukset ovat ’esi-isiltä perittyjä’ tai osa ’historiallista perinnettä tai kulttuuriperinnettä’, ei ole riittävä peruste direktiivistä poikkeamiselle.”* Toisaalta yhteisöjen tuomioistuimen varovainen toteamus⁸⁵, että poikkeus voidaan sallia verisukulaisuuden vaaran perusteella, osoittaa, että joissakin olosuhteissa edellytys, että ’muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole’, saattaa täytyä. Julkisasiamies huomauttaa seuraavaa⁸⁶: *”Kansallisen tuomioistuimen on tietysti päätettävä siitä, onko tietyissä tosiasiallisessa tilanteessa olemassa jokin muu tyydyttävä ratkaisu. Mielestäni tällaisen päätöksen on perustuttava objektiivisesti osoitettavissa oleville seikoille, kuten komission ehdottamille tieteellisille ja teknisille näkökohdille.”* Tätä taustaa vasten lienee perusteltua todeta yleisesti, että sen toteamisen, että vaihtoehtoinen ratkaisu ei ole tyydyttävä, on perustuttava objektiivisesti osoitettavissa oleviin seikkoihin ja että niiden tieteelliseen ja tekniseen arviointiin on kiinnitettävä paljon huomiota. Asiassa C-79/03⁸⁷ tuomioistuin keskittyi näihin näkökohtiin voidakseen arvioida Valenciassa Espanjassa myönnettyjen linnunliimametsästystä koskevien poikkeusten yhdenmukaisuuden säännösten kanssa. Vaikuttaa siltä, että metsästystapojen *”tiukasti juurtuneeseen perinteeseen”* perustuvat väittämät eivät ole riittäviä peruteita poikkeuksille⁸⁸. Tuomioistuin tulkitsi 16.10.2003 antamassaan tuomiossa tiukasti poikkeuksen *”tarvetta”* ja *”tavoitetta”*⁸⁹.

⁸⁵ Tuomioistuimen varovainen lähestymistapa käy ilmi seuraavasta kohdasta: *”25 Seuraavaksi on muistutettava, kuten tämän tuomion 17 kohdassa on jo todettu, että poikkeaminen direktiivin 5 artiklan a kohdasta voidaan sallia vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole olemassa. Erityisesti on niin, että tämä edellytys ei täytyisi, jos verisukulaisuudesta johtuvat haitat olisi mahdollista torjua kasvattamista harjoittavien laitosten yhteistyöllä ja lintuyskilöiden vaihtamisella keskenään.”*

⁸⁶ Julkisasiamies Fennellyn asiassa C-10/96, Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL ja Société d'études ornithologiques AVES ASBL v. Région Wallonne, 7.11.1996 antama ratkaisuehdotus, 39 kohta.

⁸⁷ Asia C-79/03, komissio v. Espanja, tuomio 9.12.2004, Kok. 2004, s. 11619.

⁸⁸ Asia C-79/03, komissio v. Espanja, tuomio 9.12.2004, Kok. 2004, s. 11619, 27 kohta.

⁸⁹ Asia C-182/02, Ligue pour la protection des oiseaux ja muut v. Premier ministre ja Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement, tuomio 16.10.2003, 16 kohta.

3.4.12 Lopuksi asiassa C-10/96⁹⁰ tehdyn päätöksen osalta on syytä kiinnittää huomiota tarpeeseen rajoittaa poikkeus siihen laajuuteen, joka on välttämätön kyseessä olevan ongelman ratkaisemiseksi. Vaikka verisukulaisuuden vaaraan ei siis ehkä olekaan muuta tyydyttävää ratkaisua kuin täydentää kantoja luonnonvaraisia lintuja pyydystämällä, pyydystettävien yksilöiden määrä ”määritellään tasolle, joka osoittautuu objektiivisesti katsottuna välttämättömäksi näiden haittojen poistamiseksi”. Tämä rajoitus on eri asia kuin direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu ’pieniä määriä’ koskeva rajoitus, vaikka pieniä määriä koskeva rajoitus onkin otettava huomioon yleisenä rajoituksena.

’MUUN TYYDYTTÄVÄN RATKAISUN’ PUUTTUMINEN METSÄSTYKSEN YHTEYDESSÄ

3.4.13 Peruskysymys on, voiko tämä edellytys – oikeudellisesta ja käytännön näkökulmasta – metsästyksen yhteydessä ikinä täytyä, varsinkaan metsästyskausien pidentämistä koskevien ehdotusten yhteydessä. Virkistysmetsästyksen kohdalla tämä kysymys liittyy erottamattomasti kysymykseen, voidaanko tällaista metsästystä pitää 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna ”asiallisenä hyötykäyttönä”. Yhteisöjen tuomioistuin on selventänyt aihetta asiassa C-182/02, *Ligue pour la protection des oiseaux ja muut*⁹¹, antamassaan tuomiossa, joka perustui Ranskan *Conseil d'Étatin* alun perin esittämään ennakkoratkaisukysymykseen. Vahvistettuaan, että virkistysmetsästys voi olla ”asiallista hyötykäyttöä” (katso jäljempänä oleva 3.5 kohta), yhteisöjen tuomioistuin totesi, että 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukainen poikkeus voidaan myöntää vain tapauksissa, joissa muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole.

3.4.14 Tuomioistuin ei käsitellyt pitkästi sitä, missä olosuhteissa virkistysmetsästys voisi täyttää edellytyksen, ettei ”muuta tyydyttävää ratkaisua ole”. Tuomion 16 kohdassa tuomioistuin kuitenkin selkeyttää asiaa merkittävästi huomauttamalla tähän edellytykseen liittyen seuraavaa:

” – – ettei voida katsoa, että se on täytetty, kun poikkeuksen perusteella aloitettu metsästyskausi ajoittuu tarpeettomasti niihin ajanjaksoihin, joina direktiivissä pyritään erityisen suojelun toteuttamiseen (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Italia, tuomion 39 kohta). Tällaista tarvetta ei muun muassa ole, jos toimenpiteen, jolla metsästys poikkeuksellisesti sallitaan, ainoana tavoitteena on tiettyjen lintulajien metsästyskausien pidentäminen alueilla, joille nämä linnut jo toistuvasti palaavat direktiivin 7 artiklan mukaisesti vahvistettuina metsästyskausina.”

⁹⁰ Asia C-10/96, *Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL ja Société d'études ornithologiques AVES ASBL v. Région Wallonne*, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. 6775.

⁹¹ Asia C-182/02, *Ligue pour la protection des oiseaux ja muut v. Premier ministre ja Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement*, tuomio 16.10.2003.

- 3.4.15 Viittauksessa poikkeuksen ”tarpeeseen” ja ”tavoitteeseen” – samoin kuin asiassa C-10/96⁹² annetussa tuomiossa – korostetaan poikkeukseen oikeuttavien pakottavien syiden toteen näyttämisen merkitystä. Tämä lähestymistapa on vahvistettu sepelkyyhkyjen metsästystä Guipúzcoassa Espanjassa⁹³ ja lintujen kevätmetsästystä Suomessa⁹⁴ koskevissa tuomioistuimen tuomioissa.
- 3.4.16 Lisäksi toinen lainattu lause sulkee yksiselitteisesti pois poikkeuksen mahdollisuuden tilanteissa, joissa ainoana tavoitteena on tiettyjen lintulajien metsästyskausien pidentäminen, joita voidaan metsästää normaalin metsästyskauden aikana. Tuomioistuin on osoittanut olevansa valmis tutkimaan itse poikkeusten myöntämisen edellytyksiä (*contrôle d’opportunité*)⁹⁵.
- 3.4.17 Asiassa C-344/03 tuomioistuimen tuomiossa todettiin myös, että muiden kyseisillä alueilla esiintyvien vesilintulajien syys- ja jopa kevätmetsästyksen sallimista ”*allin kevätmetsästyksen sijaan*”, ei voida pitää direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna muuna tyydyttävänä ratkaisuna. Tuomioistuimen mukaan ”*tällainen ratkaisu voisi tehdä tästä säännöksestä ainakin osittain merkityksettömän, koska sen perusteella tietyillä alueilla voitaisiin kieltää tiettyjen lintulajien metsästys, vaikka pienien määrien metsästys ei oletettavasti vaarantaisi niiden kantojen säilyttämistä tyydyttävällä tasolla, vaan voisi näin ollen olla näiden lajien asiallista hyötykäyttöä (ks. vastaavasti em. asia Ligue pour la protection des oiseaux ym., tuomion 17 kohta). Lisäksi, jos ei oleteta, että kaikki lintulajit ovat metsästyksen kannalta samanarvoisia, tällainen ratkaisu olisi joka tapauksessa oikeudellisen epävarmuuden lähde, koska se, millä perusteella voidaan katsoa, että tietyn lajin metsästyksellä voitaisiin korvata toisen lajin metsästys, ei ilmene sovellettavasta lainsäädännöstä*”⁹⁶.

MAHDOLLISET OBJEktiIVISESTI OSOITETTAVAT SEIKAT SEKÄ TIETEELLISET JA TEKNISET NÄKÖKOHDAT

- 3.4.18 Tuomioistuimen asiassa C-182/02⁹⁷ tekemän päätöksen mukaan on tutkittava, onko olemassa tarpeita – tai käyttäkösemme julkisasiamiehen asiassa C-10/96 antamassa ratkaisuehdotuksessa käyttämää ilmaisua ”objektiivisesti osoitettavia seikkoja ja tieteellisiä ja teknisiä näkökohtia”⁹⁸ – joiden

⁹² Asia C-10/96, Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL ja Société d'études ornithologiques AVES ASBL v. Région Wallonne, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. 6775.

⁹³ Asia C-135/04, komissio v. Espanja, tuomio 9.6.2005, Kok. 2005, s. 5261, 19 kohta.

⁹⁴ Asia C-344/03, komissio v. Suomi, tuomio 15.12.2005, Kok. 2005, s. 11033, 33 kohta.

⁹⁵ Sen tutkiminen, onko poikkeuksen soveltaminen tietyissä olosuhteissa perusteltua.

⁹⁶ Asia C-344/03, komissio v. Suomi, tuomio 15.12.2005, Kok. 2005, s. 11033, 44 kohta.

⁹⁷ Asia C-182/02, Ligue pour la protection des oiseaux ja muut v. Premier ministre ja Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement, tuomio 16.10.2003.

⁹⁸ Asia C-10/96, Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL ja Société d'études ornithologiques AVES ASBL v. Région Wallonne, Julkisasiamies Fennellyn ratkaisuehdotus 7.11.1996, 39 kohta.

perusteella metsästys voidaan poikkeuksellisesti sallia sillä perusteella, ettei kyseessä olevaan tilanteeseen ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

- **Muussa kuin virkistystarkoituksessa harjoitettava metsästys**

3.4.19 On yleisesti tunnustettua, että jotkin metsästettävät lintulajit saattavat vaarantaa 9 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettut edut 7 artiklan mukaisesti vahvistetun metsästyskauden ulkopuolella. On myös yleisesti tunnustettua, että joissakin tapauksissa näiden etujen turvaamiseen ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua kuin lintujen tuhoaminen. Tässä yhteydessä metsästäystä voitaneen kohtuudella pitää oikeutettuna keinona, jolla turvataan 9 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainitut edut. Tässä tapauksessa metsästyksen tarkoitus ei tietenkään ole virkistys (vaan esim. vahinkojen estäminen).

3.4.20 Lajeja, joiden kohdalla 9 artiklan 1 kohdan a alakohtaa sovelletaan, kutsutaan toisinaan ”vahinkolinnuiksi”. Niitä säännellään muun muassa ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”. Varsinkin ensiksi mainittua perustelua voidaan soveltaa useisiin eri lajeihin, muun muassa *Corvidae*-, *Columbidae*-, *Sturnidae*-, *Laridae*- ja *Anseridae*-heimoihin kuuluviin lajeihin⁹⁹. Monet näistä lajeista ovat laajalle levinneitä ja niiden kannat ovat melko runsaita, ja niiden suojelun tilan katsotaan olevan suotuisa (katso kaavio 5).

- **Virkistystarkoituksessa harjoitettava metsästys**

3.4.21 Virkistysmetsästyksen osalta voitaneen kohtuudella todeta, että objektiivisesti osoitettavissa olevien seikkojen sekä tieteellisten ja teknisten näkökohtien osalta olennaisia ovat päällekkäisyyksiä koskevan analyysin (katso luku 2) tulokset.

3.4.22 Päällekkäisyyksiä koskevasta analyysistä on jo huomautettu, että joissakin jäsenvaltioissa sallitaan huomattavan laaja metsästys aikoina, jolloin metsästys ei 7 artiklan 4 kohdan mukaan ole sallittu. Siksi tarvitaan toimia sen varmistamiseksi, että metsästyskaudet ovat direktiivissä asetettujen vaatimusten mukaisia.

3.4.23 Ensimmäiseksi ja tärkeimpänä on tietenkin varmistettava 7 artiklan 4 kohdan noudattaminen. Sen on oltava yhdenmukaista asiassa C-182/02¹⁰⁰ annetun tuomion 16 kohdan toisen lauseen kanssa.

---

⁹⁹ Tähän luokkaan kuuluu myös lajeja, joita ei ole lueteltu liitteessä II, kuten merimetso (*Phalacrocorax carbo*).

¹⁰⁰ Asia C-182/02, Ligue pour la protection des oiseaux ja muut v. Premier ministre ja Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement, tuomio 16.10.2003. Voidakseen arvioida, onko Ranska rajoittanut poikkeuksen soveltamisen tapauksiin, joissa muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, yhteisöjen tuomioistuin tutki, onko välttämätöntä, että poikkeukseen perustuva metsästyskausi osuu tarpeettomasti päällekkäin niiden kausien kanssa, joille lintudirektiivissä pyritään antamaan erityinen suoja. Yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa: ”Tällaista tarvetta ei muun muassa ole, jos

3.4.24 Seuraavaksi on pohdittava kysymystä, onko olemassa päällekkäisyyksiin liittyviä tekijöitä, jotka on otettava huomioon poikkeusten soveltamisalaa määritettäessä. Vaikuttaisi siltä, että joissakin tapauksissa päällekkäisyydet korreloivat useiden biologisten ja suojeluun liittyvien tekijöiden kanssa, ja saattaa olla perusteltua tarkastella niitä mahdollisina objektiivisesti osoitettavina olevina tekijöinä. Vaikka näitä tekijöitä onkin tarkasteltava lajikohtaisesti, on olemassa useita laajoja päällekkäisyyksien luokkia, joita on tarkasteltava. Yksittäinen laji tai kanta saattaa kuulua samanaikaisesti useisiin eri luokkiin.

3.4.25 On korostettava, että kun näitä seikkoja tarkastellaan 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja poikkeusmahdollisuuksia silmällä pitäen, on aina tutkittava perusteellisesti lajin kantoja ja kiinnitettävä erityistä huomiota olosuhteisiin. Lisäksi jälleen on korostettava, että poikkeuksilla pyritään puuttumaan poikkeuksellisiin tilanteisiin ja että mainittujen tekijöiden ei pidä katsoa oikeuttavan metsästyskausien yleistä, järjestelmällistä pidentämistä yleisen mukavuuden nimissä. Ennen poikkeuksien myöntämistä on toteutettava tapauskohtainen, selkeisiin tieteellisiin todisteisiin perustuva arviointi. Tämä lähestymistapa on yhdenmukainen yhteisöjen tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön kanssa¹⁰¹.

Asiaa koskevan pohdinnan selkeyttämiseksi seuraavassa käsitellään useita mahdollisia tilanteita. On korostettava, että näiden tilanteiden esittelyn ei pidä ymmärtää tarkoittavan, että komissio katsoo, että poikkeus on niiden kohdalla oikeutettu.

- *Lajit, joiden kohdalla metsästys tavanomaisen metsästyskauden aikana ei pääosin ole järkevää tai tarkoituksenmukaista*

3.4.26 Esimerkiksi joidenkin kylmissä ilmastoissa elävien lajien kohdalla ei ole järkevää tai tarkoituksenmukaista sallia metsästystä kylminä kausina, jolloin linnut kärsivät pitkäaikaisesta fysiologisesta stressistä. Esimerkkinä voivat olla vuoristoympäristöissä elävät metsäkanoihin (*Tetraonidae*) kuuluvat lajit. Suojelun kannalta lajeille saattaa olla vähemmän vahingollista sallia niiden rajoitettu metsästys tavanomaisen metsästyskauden ulkopuolella¹⁰². Joka tapauksessa asiaa koskevassa pohdinnassa on otettava täysin huomioon, että lajin on lyhyen kesän aikana varmistettava lisääntymisen, sulkasadon sekä talveen valmistautumisen onnistuminen, ja pohdinnan on perustuttava selkeisiin tieteellisiin todisteisiin. Lisäksi asiassa C-182/02 annettussa tuomiossa tehdään selväksi, että alkamis- ja päättymispäivien muuttaminen yksinomaan metsästyskauden pidentämiseksi on lainvastaista.

---

toimenpiteen, jolla metsästys poikkeuksellisesti sallitaan, ainoana tavoitteena on tiettyjen lintulajien metsästyskausien pidentäminen alueilla, joille nämä linnut jo toistuvasti palaavat direktiivin 7 artiklan mukaisesti vahvistettuina metsästyskausina.”

¹⁰¹ Ks. erityisesti seuraavat tuomiot: asia C-118/94, Associazione Italiana per il WWF ja muut v. Regione Veneto, tuomio 7.3.1996, Kok. 1996, s. 223, 21 kohta; asia C-182/02, Ligue pour la protection des oiseaux ja muut v. Premier ministre ja Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement, tuomio 16.10.2003, 13–19 kohta.

¹⁰² Joissakin jäsenvaltioissa metsästys on lailla kielletty pitkien kylmien jaksojen aikana.

- *Lajit, joita levinneisyysalueen joissakin osissa saatetaan tavata vain tietyssä aikana tavanomaisen metsästyskauden aikana*

3.4.27 Yksi huomioon otettava tekijä saattaa olla myös se, että joitakin lajeja ei niiden muuttokäyttäytymisen vuoksi tavata tietyillä alueilla tavanomaisten metsästyskausien aikana. Asiassa C-182/02¹⁰³ antamassaan tuomiossa tuomioistuin ei sulkenut pois metsästyksen sallimista poikkeuksen nojalla 7 artiklan 4 kohdan nojalla vahvistettujen tavanomaisten metsästyskausien ulkopuolella. Tällainen metsästys voidaan sallia alueilla, joita kyseiset linnut eivät käytä tavanomaisen metsästyskauden aikana.

3.4.28 Poikkeuksien soveltamisalueiden määrittelyn yhteydessä on otettava huomioon kyseisen lajin liikkumisen ja levinneisyyden laajuus. Huomioon on otettava myös tietyn lajin metsästysmahdollisuudet tietyllä alueella. Poikkeuksien myöntäminen sen perusteella, ettei lajia tavata ”paikallisesti” sellaisella alueella, jolla laji normaalisti esiintyy tavanomaisen metsästyskauden aikana, ei ole tarkoituksenmukaista. Tuomioistuin on vahvistanut tämän lähestymistavan myös sepelkyyhkyjen metsästystä Guipúzcoan alueella Espanjassa koskevassa asiassa C-135/04 antamassaan tuomiossa.¹⁰⁴

3.4.29 Kaikki poikkeukset on arvioitava tapauskohtaisesti. Joidenkin muuttolintulajien kohdalla, jotka eivät talvehdi jäsenvaltioissa, näillä alueilla saattaa olla lajin lisääntymiskauden jälkeisen muuton aikana säännönmukaisesti hyvät edellytykset metsästyskaudelle. Tämä on merkittävää tekijä, joka on aina otettava huomioon pohdittaessa metsästyskausien sallimista tavanomaisten metsästyskausien ulkopuolella.

3.4.30 Tuomioistuin tarkasteli asiassa C-344/03 sitä, että voidaanko lintujen metsästys sallia paritteluaikaa edeltävän muuton aikana, tai millaisilla edellytyksin se voidaan sallia¹⁰⁵. Asiassa käsiteltiin seuraavia lajeja: haahka (*Somateria mollissima*), telkkä (*Bucephala clangula*), tukkakoskelo (*Mergus serrator*), isokoskelo (*Mergus merganser*), pilkkasiipi (*Melanitta fusca*) ja tukkasotka (*Aythya fuligula*). Tuomioistuin arvioi tilanteen lajikohtaisesti selvittääkseen, olisiko poikkeuksen myöntämisen ainoa tarkoitus näiden lajien metsästyskauden pidentäminen alueilla, joilla lajeja esiintyi direktiivin 7 artiklan mukaisesti vahvistetun metsästyskauden aikana. Käytettävissä olevan tieteellisen tiedon mukaisesti tuomioistuin teki päätelmän, että näitä lajeja voitaisiin metsästää myös syksyllä. Sen mukaan poikkeus ei täytä muun tyydyttävän ratkaisun puuttumista koskevaa edellytystä.

- *Lajit, joilla on pitkä (paritteluaika ja) lisääntymiskausi*

3.4.31 Tähän luokkaan kuuluu melko pieni määrä lajeja, joilla on pitkä lisääntymiskausi, joiden aikana syntyy useista poikkeuksista. Tähän saattaa

¹⁰³ Asia C-182/02, Ligue pour la protection des oiseaux ja muut v. Premier ministre ja Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement, tuomio 16.10.2003, 16 kohta.

¹⁰⁴ Asia C-135/04, komissio v. Espanja, tuomio 9.6.2005, Kok. 2005, s. 5261, 20–22 kohta.

¹⁰⁵ Asia C-344/03, komissio v. Suomi, tuomio 15.12.2005, Kok. 2005, s. 11033, 29–46 kohta.

yhdistyä myös paritteluaikaa edeltävä muutto, joskin tärkein tekijä on lisääntymiskauden kesto. Esimerkkejä ovat *Anas platyrhynchos*, *Aythya fuligula*, *Columba palumbus* ja *Streptopelia decaocto*. Tämä luokka koskee erityisesti kahta jälkimmäistä lajia. Vaikka sepelkyyhkyn (*Columba palumbus*) ja turkinkyyhkyn (*Streptopelia decaocto*) lisääntymiskausi ajoittuu yli 6–8 kuukauden ajalle, lisääntymisen huippu ajoittuu yli kahden kuukauden ajalle¹⁰⁶. Monet näistä lajeista ovat hyvin runsaslukuisia, ja niiden suojelun tila on suotuisa (katso kaavio 5).

3.4.32 Useimpien näiden lajien kohdalla hyvin myöhäiset poikueet ovat toisia tai kolmansia tai jopa korvaavia poikueita. Yleisesti ottaen myöhään syntyneiden poikasten elinkelpoisuus on luultavasti hyvin alhainen syksyn ilmasto-olojen vuoksi ja siksi, ettei niillä ole tarpeeksi aikaa kehittyä ja kerätä tarpeeksi ravintoa talvea varten. Tällaisissa oloissa niiden merkitys koko kannassa saattaa olla vähäinen. Myöhäisten poikueiden tekeminen saattaa kuitenkin liittyä myös siihen, että ruokaa on tuohon aikaan runsaasti saatavilla, jolloin poikueilla saattaa olla kannalle huomattava merkitys. Esimerkiksi turkinkyyhkyn pesimisen onnistumisaste kasvoi Itä-Saksassa koko kauden maaliskuun 32 prosentista elo-lokakuun 70 prosenttiin. Siksi näyttää olevan tarpeen määrittellä varhaisen ja myöhäisen pesimisen merkitys koko kannan menestymisen kannalta.

3.4.33 Joissakin tapauksissa pitkä pesimiskausi saattaa olla yhteydessä ihmisen vaikutukseen (esim. siihen, että sepelkyyhkyille, *Columbus palumbus*, on Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Alankomaissa tarjolla viljaa myöhäisen ajan ravinnoksi¹⁰⁷). Sinisorsan (*Anas platyrhynchos*) pitkä pesimiskausi saattaa joillakin alueilla olla yhteydessä pitkien pesimiskausien perusteella valikoitujen kesykantojen läsnäoloon¹⁰⁸. Tämä heijastaa sitä tosiseikkaa, että ihmisten aiheuttamat keinotekoiset tekijät saattavat vaikuttaa biologiseen malliin ja vääristää sitä pidentämällä lisääntymiskausia.

3.4.34 Sinisorsan (*Anas platyrhynchos*)¹⁰⁹ ja sepelkyyhkyn (*Columba palumbus*), jotka ovat monissa jäsenvaltioissa ongelmallisimmat lajit, tilanne käy ilmi kaavioista 6 ja 7. Tämä osoittaa, että metsästyskauden rajoittaminen tavanomaisiin 7 artiklan 4 kohdan mukaisiin kausiin johtaisi siihen, että lajin vuosisyklin kaikkiaan 35:stä kymmenen päivän jaksosta jopa 25 saattaisi olla

---

¹⁰⁶ R.K. Murtonin tekemän tutkimuksen (Bird Study, 5, 157–183. 1958) mukaan pesimisen huippukausi on heinäkuun lopusta syyskuun alkuun. Hollantilaisessa tutkimuksessa ilmeni, että pesiä, joissa oli munia, oli selvästi eniten elo-syyskuun vaihteessa (Bijlsma 1980). Birds of the Western Palearctic (1985, 325): Jopa maiden sisällä on huomattavaa vaihtelua, Isossa-Britanniassa kaupungeissa elävät linnut aloittavat pesinnän huomattavasti aikaisemmin (helmikuun loppupuolella) kuin maaseudulla elävät linnut (maaliskuun loppupuolelta huhtikuun loppupuolelle); munimisen huippukausi on kaupungeissa elävillä linnuilla huhtikuun loppupuoli ja toukokuun alkupuoli ja maaseudulla elävillä linnuilla heinäkuun alkupuolelta syyskuun alkupuoleen; erot aiheutuvat ravinnon saatavuudesta (Murton 1958, Cramp, S 1972. Ibis 114, 163–171). Turkinkyyhkystä BWP:ssä (1985, 350) todetaan ainoastaan, että sillä on pitkä kausi koko levinneisyysalueella.

¹⁰⁷ Murton (1958), Bijlsma (1980).

¹⁰⁸ (Cramp, S & Simmons K.E.L, Birds of the Western Palearctic 1977, 516).

¹⁰⁹ Sinisorsan pitkä pesimiskausi saattaa joillakin alueilla olla yhteydessä pitkien pesimiskausien perusteella valikoitujen kesykantojen läsnäoloon (Cramp, S & Simmons K.E.L. 1977. Birds of the Western Palearctic, s. 516. Oxford University Press).

sellaisia, jolloin metsästys on kielletty. Biologisten seikkojen perusteella määriteltävä metsästyskausi on 5 kymmenen päivän jaksoa lyhyempi kuin muilla saalislajeilla. Kun otetaan huomioon lajien runsaslukuisuus ja suojelun tila, mitkään suojeluun liittyvät tarpeet eivät näyttäisi edellyttävän tällaista rajoitusta. Nämä lajit ovat keskeisiä saalislajeja monilla EU:n alueilla, ja niillä on keskeinen merkitys siellä harjoitettavassa virkistysmetsästyksessä. Lisäksi sinisorsan (*Anas platyrhynchos*) kesykantojen läsnäolo lajin talvehtimisalueen eri osissa saattaa muuttaa käyttäytymistä sekä paritteluaikaa edeltävän muuton ja lisääntymiskauden yhteydessä, joskin tästä aiheesta on laadittava lisää tieteellisiä tutkimusta, ja siksi ehdotetaan, että alueilla, joilla tämä erittäin keinotekoinen tilanne vallitsee, ne voidaan sisällyttää osin direktiivin 7 artiklan kehykseen (katso 2.7.11–2.7.12 kohta).

- *Lajit, joiden lisääntymiskauteen liittyy pitkä poikastenhoitovaihe*

3.4.35 Monien lintuheimojen kohdalla (esim. *Tetraonidae*, *Phasianidae*, *Laridae* ja *Anseridae*) poikasten riippuvuuskausi kuoriutumisesta täyteen lentoonlähdtöön saattaa olla hyvin pitkä. Itse asiassa sorsalintujen (*Anseridae*) poikasten kohdalla poikastenhoitokausi saattaa jatkua kevätmuuttoon asti (näiden lajien kohdalla 7 artiklan 4 kohtaa sovellettaessa poikasten lentoonlähdtön katsotaan päättävän riippuvuuden). Metsäkanojen (*Tetraonidae*) nuorten lintujen riippuvuuskauden määrittelyssä on käytetty erittäin varovaista lähestymistapaa, ja kausi saattaa kestää 6–9 kymmenen päivän jaksoa kuoriutumisesta. Jos tähän pitkään riippuvuuskauteen yhdistyvät myöhäiset (korvaavat) poikueet, lisääntymiskausi saattaa monien lajien kohdalla jatkua syyskuun loppuun asti. Myöhäisen ajankohdan vuoksi metsäkanojen (*Tetraonidae*) myöhäisiin poikueisiin syntyvät poikaset eivät välttämättä ole elinkelpoisia syksyisin vuoristoalueilla vallitsevien sääolojen vuoksi.

3.4.36 Tarkasteltaessa objektiivisesti osoitettavissa olevien seikkojen olemassaoloa saattaa myös olla tarkoituksenmukaista, että tieteellisissä ja teknisissä näkökohdissa otetaan jollakin tavalla huomioon ne lintulajien suojelulle koituvat hyödylliset seuraukset, joita poikkeuksen harkittuun käyttöön liittyvällä riistanhoidolla saattaa olla. Metsästäjät saattavat esimerkiksi hoitaa vapaaehtoisesti riistan elinympäristöjä, toimittaa suuria määriä pesäpönttöjä ja tarjota tarvittaessa lisäravintoa. Riistanhoitoon liittyvä ylänköjen kanervien hoito ja laillinen petoeläinten sääntely ei ole ainoastaan riekon (*Lagopus lagopus*) vaan koko muun ympäristön etu¹¹⁰.

3.5 Poikkeuksien toinen edellytys: jonkin 9 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa sallitun perusteen toteen näyttäminen

3.5.1 Kuten 3.3.2 kohdassa todettiin, poikkeuksen on perustuttava vähintään yhteen niistä perusteista, jotka on lueteltu tyhjentävästi 9 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa.

¹¹⁰ Report of the UK raptor working group. 2000. Peterborough. Department of the Environment, Transport and the Regions / Joint Nature Conservation Committee. ISBN 1 85397 078 6.

9 ARTIKLAN 1 KOHDAN A ALAKOHDAN POIKKEUKSET

- 3.5.2 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohdassa luetellaan joukko perusteita, joiden perusteella poikkeuksen soveltaminen voi olla oikeutettua. Poikkeusta voidaan soveltaa
- kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi
  - lentoturvallisuuden turvaamiseksi
  - viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi
  - kasviston ja eläimistön suojelemiseksi
- 3.5.3 Nämä säännökset eivät koske ainoastaan metsästettäviä lintulajeja (jotka on lueteltu direktiivin liitteessä II), vaan niitä sovelletaan kaikkiin lintulajeihin, joiden kohdalla poikkeuksen soveltaminen on perusteltua. Monet lajeista, joiden katsotaan aiheuttavan 9 artiklan 1 kohdan a kohdassa tarkoitettuja ongelmia (nk. vahinkolinnut) on lueteltu direktiivin liitteessä II, ja siten niitä voidaan säännellä tavanomaisen metsästyskauden aikana direktiivin 7 artiklan säännösten mukaisesti¹¹¹.
- 3.5.4 Näin ollen 9 artiklan 1 kohdan a kohtaa sovelletaan pääasiassa metsästettäviin lajeihin tilanteissa, joissa sääntelytoimet toteutetaan paritteluaikaa edeltävän kauden ja lisääntymiskauden aikana. Seuraavaksi tarkastellaan kohdan soveltamisen edellytyksiä.

”Kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden sekä lentoturvallisuuden turvaaminen”

- 3.5.5 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan peruste koskee ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamista” ja b alakohdan peruste ”lentoturvallisuuden turvaamista”. Kansanterveys ja yleinen turvallisuus saattavat olla paikallisesti uhattuna, jos lintujen läsnäolo tai ravinnon hankinta aiheuttaa todistettavissa olevan vaaran ihmisten terveydelle tai lisää onnettomuusvaaroja. Monissa tapauksissa elinympäristöjen muuttaminen tai lintujen alueelle pääsyn estäminen ovat asianmukaisia ratkaisuja. Esimerkiksi monilla lentoasemilla toteutetaan hallintatoimia, joilla estetään lintujen törmääminen lentokoneisiin.
- 3.5.6 Tällaisiin ratkaisuihin liittyy erityisesti elinympäristöjen hallinta (alueista tehdään sellaisia, etteivät ne houkuttele lintuja, etenkin lintuparvia) ja erilaiset pelottelukeinot, joihin toisinaan sisältyy ampuminen. Useimmissa tapauksissa on olemassa muita tyydyttäviä ratkaisuja, jotka ovat tehokkaampia ja kestävämpiä kuin metsästys, lukuun ottamatta haukkametsästystä. Tällöin 9 artiklan mukaan on käytettävä näitä ratkaisuja.

---

¹¹¹ Neuvoston direktiivillä 94/24/EY muutettiin direktiivin 79/409/ETY liitettä II siten, että siihen sisällytettiin viisi varislajia (*Corvidae*), jotka saattavat aiheuttaa vahinkoa viljelmille, kotieläimille ja eläimistölle ja joiden kohdalla sääntelytoimet olivat aiemmin mahdollisia ainoastaan 9 artiklan perustuvan poikkeuksen nojalla. Niiden lisääminen liitteeseen II helpotti lajien kantojen tasapainoista sääntelyä.

”Viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estäminen”

- 3.5.7 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmas peruste koskee viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämistä. Tällä poikkeuksella, jolla on tarkoitus säännellä ”vahinkoa aiheuttavia lintuja”, on monia ulottuvuuksia. Ensinnäkin siihen liittyy selvästi taloudellisia etuja. Toiseksi sillä pyritään estämään vahinkoja: siksi se ei ole ratkaisu jo tapahtuneisiin vahinkoihin vaan tilanteisiin, joissa vahingot ovat erittäin todennäköisiä, jos toimiin ei ryhdytä. Kolmanneksi on oltava perusteet sille, että jos toimiin ei ryhdytä, vahingot ovat vakavia.
- 3.5.8 Lintujen aiheuttamat vahingot aiheutuvat yleensä syömisestä (viljelmät, kotieläimet, kalat), tuhoista (viljelmät, metsät) ja saastumisesta (vesistöt).
- 3.5.9 Tällaiset lintujen aiheuttamat vahingot koskevat useita eri lajeja, muun muassa variksia (*Corvidae*), kyyhkyjä (*Columbidae*), kottaraisia (*Sturnus vulgaris*), lokkeja (*Laridae*) ja sorsalintuja (*Anseridae*). Monet näistä liitteeseen II sisältyvistä lajeista ovat niitä, joiden metsästyskausien ja lisääntymiskauden ja paluumuuttokauden välillä on päällekkäisyyksiä (yli 40 päivää).
- 3.5.10 Muihin kuin edellä mainittuihin etuihin kohdistuvat vahingot, esimerkiksi muunlaiseen omaisuuteen tai muunlaisista tuhoista aiheutuvat vahingot, eivät kuulu artiklan piiriin.
- 3.5.11 Kyseessä olevan vahingon on oltava vakava. Tältä osin Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että ”tämän direktiivin säännöksen tavoitteena ei ole ehkäistä vähäisten vahinkojen uhkaa.”¹¹² On kiinnitettävä huomiota kahteen seikkaan: vahinkojen todennäköisyyteen ja niiden laajuuteen. Pelkkä vahinkojen mahdollisuus ei riitä. Jos vahinkoja ei ole vielä nähtävissä, on voitava osoittaa aiempien kokemusten pohjalta, että niiden todennäköisyys on suuri. Lisäksi kyseessä on oltava vakava taloudellisiin etuihin kohdistuva vahinko, mikä osoittaa, ettei artikla kata tavanomaisia häiriöitä tai tavallisia liiketoimintaan liittyviä riskejä.
- 3.5.12 Kuten poikkeuksien kohdalla aina, tässäkin on pohdittava käytettävissä olevia ratkaisuja. Metsästys ei aina ole tehokas ratkaisu. Kaikissa sääntelymenetelmissä on se vaara, että poistettujen lintujen tilalle tulee lintuja muilta alueilta ja että ammuttujen lintujen tilalle tulee jonkun ajan kuluttua uusia lintuja.
- 3.5.13 Asia C-79/03 koskee linnunliimalla tapahtuvaa metsästystä Valencian alueella Espanjassa. Viranomaiset sallivat metsästyksen sadoille koituvien

¹¹² Se, että yleistä suojelujärjestelmää koskevan poikkeuksen soveltaminen edellyttää tietynsuuruaisia vahinkoja, on sopusoinnussa direktiivin tavoitteena olevan suojelun asteen kanssa (asia 247/85, komissio v. Belgia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3029, 56 kohta).

vakavien vahinkojen välttämiseksi. Tuomioissaan tuomioistuin tarkasteli vaihtoehtojen olemassaoloa ja tämäntyyppisen metsästyksen merkitystä vahinkojen estämisessä¹¹³. Komission mukaan on olemassa muita tyydyttäviä ratkaisuja niiden vakavien vahinkojen estämiseksi, joita rastaista väitetään koituvan viini- ja oliiviviljelmille (kuten metsästyksen aseita käyttäen tai äänitykit, joita onkin käytetty onnistuneesti muilla Espanjan autonomisilla alueilla). Espanjan viranomaiset väittivät, että linnunliimalla tapahtuva metsästyksen on tyydyttävä ratkaisu vahinkojen estämiseksi. Espanjan viranomaiset pitivät äänitykkien kustannuksia liian korkeina verrattuna kärsittäviin vahinkoihin ja katsoivat, että niiden käyttö voi aiheuttaa tulipaloja. Aseiden käyttö puolestaan johtaisi metsästyslupien lukumäärän lisääntymiseen ja metsästykskauden pitenemiseen.

3.5.14 Tuomioistuin pani myös merkille, että linnunliimalla tapahtuva metsästyksen ei ollut sallittua muilla Espanjan alueilla, joilla oli samoja ongelmia (alueilla, joilla on laajoja oliivi- ja rypälelajelmia sekä alueilla, joilla on myös suuria rastaipopulaatioita). Näillä alueilla voitiin kuitenkin ampua rastaista, mikä on valikoiva tappamiskeino. Tuomioistuin pani myös merkille, että 80 prosenttia tälle alueelle asetetuista linnunliima-ansoista sijaitsee yhdessä maakunnassa, ja näistä 69,5 prosenttia alueilla, joilla ei ole oliivi- tai viiniviljelmia. Niinpä kyseisille viljelmille koituvan vakavan vahingon estämistä koskeva perustelu ei vaikuta johdonmukaiselta tämän seikan kanssa. Tuomioistuin katsoi, että metsästyksen linnunliima-ansoilla ei ole perusteltua direktiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla.¹¹⁴

3.5.15 Joissakin tapauksissa lintujen metsästyksen vahinkojen estämiseksi on kuitenkin perusteltua. Vahinkojen estämisen maksimoimiseksi vahinkoja aiheuttavan lajin sääntelytoimet ovat todennäköisimmin tehokkaimmillaan silloin, kun kanta on pienimmillään ja tilalle tulevien lintujen määrä on mahdollisimman pieni – yleensä tämä on pesimiskausi tai pesimistä edeltävä kausi. Vahinkolintujen sääntelystrategioita laadittaessa on loogista, että ensimmäisenä lähestymistapana on sääntely, joka on ajallisesti ja paikallisesti rajoitettu vahinkojen tapahtumisaikaan ja -paikkaan. Laajalle levinneiden lajien, jotka saattavat aiheuttaa vahinkoa laajoilla alueilla – josta esimerkkinä sepelkyyhky (*Columba palumbus*) – kohdalla poikkeuksien maantieteellinen soveltamisala voi kuitenkin olla laajempi.¹¹⁵

”Kasviston ja eläimistön suojeleminen”

3.5.16 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan neljäs poikkeusperuste koskee kasviston ja eläimistön suojelua. Eläinten tai kasvien tyyppejä ei määritellä, mutta vaikuttaisi siltä, ettei niillä tarkoiteta 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan muiden säännösten alaan kuuluvia taloudelliseen etuun liittyvää kasvistoa ja eläimistöä. Kaikkein perustelluinta poikkeuksien

¹¹³ Asia C-79/03, komissio v. Espanja, tuomio 9. joulukuuta 2004, Kok. 2004, s. 11619.

¹¹⁴ Asia C-79/03, komissio v. Espanja, tuomio 9. joulukuuta, Kok. 2004, s. 11619, 25 ja 28 kohta.

¹¹⁵ Tällaisissa tilanteissa annettavien yleisten lupien käyttöä tarkastellaan yksityiskohtaisemmin 9 artiklan 2 kohdan yhteydessä 3.6.10–3.6.12 kohdassa.

soveltaminen on varmasti harvinaisten tai uhanalaisten lajien kantojen säilyttämisen yhteydessä, mutta se ei rajoitu ainoastaan tällaisiin lajeihin. Lisäksi ennen poikkeuksen soveltamista ei tässä tapauksessa näytä olevan tarpeen osoittaa vakavan vahingon todennäköisyyttä.

3.5.17 Linnut voivat vahingoittaa kasvistoa ja eläimistöä saalistamisen, kasvuston syömisen, tuhoamisen, talleamisen, kertyvien ulosteiden jne. välityksellä. Tästä syytetään melko pientä määrää lajeja, esimerkiksi harmaalokkia (*Larus argentatus*), varista (*Corvus corone*) ja harakkaa (*Pica pica*)¹¹⁶. Pitkäaikaiset vaikutukset muiden kasvien tai eläinten kantoihin ovat todennäköisesti ainoastaan paikallisia. Jokaista tapausta on harkittava perusteellisesti, ja päätös on tehtävä suojeluviranomaisten kuulemisen pohjalta. Päätökset on tehtävä parhaan käytettävissä olevan tieteellisen tiedon pohjalta. Voidaan esittää seuraavanlaiset kysymykset:

- ◆ Onko kyseessä uhanalainen, harvinainen tai muu luonnonvarainen laji, jonka suojelun tila on epäsuotuisa?
- ◆ Onko kyseessä olevan ”kasviston ja eläimistön” suojelun tila huonompi kuin sen lajin, jota koskevaa poikkeusta haetaan?
- ◆ Liittyykö asiaan muita merkittäviä biologiseen monimuotoisuuteen liittyviä näkökohtia?
- ◆ Onko saatavilla kunnollisia tieteellisiä todisteita pitkän aikavälin vaikutuksista kyseessä olevaan kantaan / kyseessä oleviin kantoihin?
- ◆ Onko niin, ettei ”muuta tyydyttäviä ratkaisuja” ole, jolloin kannan sääntely on välttämätöntä ”ekologisen vahingon” tehokkaaksi vähentämiseksi tai estämiseksi?

3.5.18 Mitä tulee ”muihin tyydyttäviin ratkaisuihin”, on harkittava, kuinka selvä yhteys petolinnuilla on elinympäristön tuhoutumiseen, vahingoittumiseen tai muuttumiseen (esim. kasvipeitteen tuhoutuminen) tai muihin ympäristötekijöihin. Jos tällainen suora yhteys on olemassa, saattaa olla asianmukaista harkita petolintujen sääntelyä yhdistettynä elinympäristön kunnostamiseen tai ihmisen toiminnan hallinnan kehittämiseen. Esimerkiksi se, että lokit (*Larus*) saalistavat tiiralajien (*Sterna*) yhdyskuntia, saattaa liittyä loppukantojen yleiseen kasvuun, joka liittyy huonosti hoidettujen kaatopaikkojen tarjoamaan lisääntyneeseen ravintomäärään.

3.5.19 Tapauksissa, joissa suojelun tarpeeseen liittyy pakottavia tekijöitä, voidaan harkita sääntelyä (johon voi sisältyä metsästys). Siksi vaikuttaa siltä, että lintujen sääntely voi olla asianmukainen hallintatoimi, jolla vähennetään tehokkaasti tiettyjen lintulajien kielteisiä vaikutuksia haavoittuvaan kasvistoon ja eläimistöön, ainoastaan suojeluviranomaisten tai heidän edustajiensa määrittelemissä erityistilanteissa ja asianmukaisella maantieteellisellä tasolla toteutettuna.

---

¹¹⁶ Tämä koskee myös tiettyjä lajeja, joita ei ole lueteltu liitteessä II (esim. merimetsoa, *Phalacrocorax carbo*).

9 ARTIKLAN 1 KOHDAN B ALAKOHDAN POIKKEUKSET

3.5.20 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa sallitaan poikkeukset tutkimus- ja opetustarkoituksessa, kannan lisäämis- ja uudelleenistutustarkoituksessa sekä näitä varten tapahtuvaa kasvatusta varten. Näiden mahdollisuuksien ja metsästyksen väliset kytkökset ovat todennäköisesti hyvin vähäiset, vaikka sillä saattaa olla merkitystä tapauksissa, jotka liittyvät riistalajien kasvatusohjelmiin, joiden tavoitteena on kannan lisääminen tai uudelleenistutus. Joissakin tapauksissa tämän poikkeustyypin käyttö saattaa olla perusteltua myös muunlaisten metsästyksen liittyvien tutkimushankkeiden yhteydessä.

9 ARTIKLAN 1 KOHDAN C ALAKOHDAN POIKKEUKSET

3.5.21 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa sallitaan poikkeuksen nojalla tapahtuva tiettyjen lintujen pyydystäminen, hallussapitäminen tai muuten asiallinen hyötykäyttö. Yleisten edellytysten lisäksi on asetettu neljä erityistä edellytystä, joiden on täyttyvä, jotta 9 artiklan 1 kohdan c alakohtaan perustuvaa poikkeusta voitaisiin soveltaa. Kyseessä täytyy olla ”asiallinen hyötykäyttö”, ja sen on kosettava ”pieniä määriä”. Lisäksi se on sallittua ainoastaan ”valvotuissa oloissa” ja ”valikoivasti”. Tuomioistuimen tuomio asiassa C-60/05 selkeyttää useita 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan edellytyksiin liittyviä asioita sekä sitä, millaista kansallista hallinnollista kehystä tämän säännöksen tehokas täytäntöönpano edellyttää¹¹⁷.

• ”Tietyt linnut”

3.5.22 Vaikka mainitaan, että tätä poikkeusta voidaan soveltaa ”tiettyihin lintuihin”, näitä lintuja ei määritellä direktiivissä. Direktiivin hyväksymiseen johtaneissa neuvotteluissa nousi esille tarve säätää poikkeuksesta, jolla sallitaan petolintujen pyydystäminen haukkametsästystä varten¹¹⁸. Voidaan kuitenkin todeta, että tätä poikkeusta voidaan soveltaa myös muihin lintulajeihin, joiden kohdalla asiallinen hyötykäyttö on perusteltua. Asiassa C-182/02¹¹⁹ yhteisöjen tuomioistuin totesi, että edellytystä, jonka mukaan voidaan pyydystää vain ”tiettyjä lintuja pienissä määrin” ”ei voida täyttää, jos poikkeuksellisesti sallittu metsästyksessä ei takaa kyseessä olevien lajien kantojen säilymistä tyydyttävällä tasolla.” Siksi on vaikea kuvitella tilannetta, jossa 9 artiklan 1 kohdan

¹¹⁷ Asia C-60/05, WWF Italia ym. v. Regione Lombardia, tuomio 8.6.2006, Kok. 2006, s. 5083.

¹¹⁸ Talous- ja sosiaalikomitea totesi lintujen suojelua koskevasta direktiiviehdotuksesta 25.5.1977 antamassaan lausunnossa (EYVL N:o C 152/3, 29.6.1977, 2.8.1 kohta) panevansa merkille, ettei ehdotukseen sisällynyt mahdollisuutta soveltaa poikkeusta petolintujen pyydystämiseen haukkametsästystä varten. Komissiolle huomautettiin, että kyseessä oli oikeutettu ja ikivanha urheilulaji, joka asianmukaisesti säänneltynä ei vahingoita sen enempää petolintukantoja kuin haukkametsästyksessä metsästettävien saalislintujen kantoja. Tästä syystä on tarpeen laatia säännöksiä, joilla mahdollistetaan lajin säännellyn harjoittamisen jatkuminen.

¹¹⁹ Asia C-182/02, Ligue pour la protection des oiseaux ja muut v. Premier ministre ja Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement, tuomio 16.10.2003, 17 kohta.

c alakohdan poikkeus olisi perusteltu sellaisen lajin kohdalla, jonka suojelun tila on epäsuotuisa.

- **Asiallinen hyötykäyttö**

3.5.23 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohta. Perustava kysymys on, voiko metsästys olla 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua ”asiallista hyötykäyttöä”. Yhteisöjen tuomioistuin on nyt vastannut tähän kysymykseen asiassa C-182/02, *Ligue pour la protection des oiseaux ja muut*. Aiemman oikeuskäytännön¹²⁰ perusteella yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa:

”Edellä esitetystä seuraa, että luonnonvaraisten lintujen metsästys, jota harjoitetaan virkistystarkoituksessa direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa mainittuina ajanjaksoina, voi olla kyseisen direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa sallittua asiallista hyötykäyttöä, aivan kuten luonnonvaraisten lintujen pyydystäminen ja edelleen luovuttaminen jopa metsästyskausien ulkopuolella niiden hallussapitämiseksi elävinä houkutuslintuina tai niiden käyttämiseksi vapaa-ajan tarkoituksiin messuilla ja markkinoilla.”¹²¹

3.5.24 Samasta tuomiosta käy ilmi, että virkistysmetsästys ei ole automaattisesti asiallista hyötykäyttöä. Kiinnitettävään huomiota siihen, että poikkeuksellisesti sallitun metsästyksen yhteydessä on taattava kyseessä olevan kannan säilyminen tyydyttävällä tasolla, yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa:

”Jos tätä edellytystä ei täytetä, lintujen virkistysmetsästyksellä tapahtuvaa hyötykäyttöä ei joka tapauksessa voida pitää asiallisena eikä näin ollen hyväksyttävänä direktiivin yhdennessätoista perustelukappaleessa tarkoitettulla tavalla.” 32 60/05

3.5.25 Asiallista hyötykäyttöä ei määritellä direktiivissä, joskin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella on selvää, että se voi pitää sisällään tiettyjen lintujen pyydystämisen ja hallussapitämisen. On myös huomattava, että siinä missä direktiivin englanninkielisessä versiossa sana ”use” (käyttö) toistuu 7 artiklan ilmaisussa ”wise use” ja 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan ilmaisussa ”judicious use”, muissa kieliversioissa käytetään näissä ilmaisussa eri termejä (suomennoksessa ”järkevä hyödyntäminen” ja ”asiallinen hyötykäyttö”). Monissa näistä kieliversioista sanan ”use” vastineella on ilmaisussa ”judicious use” hyödyntämiseen viittaava lisämerkitys¹²². Komissio on aiemmin todennut, että tämä käsite kattaa toiminnan, jolla tehostetaan ratkaisevasti direktiivillä luotua luonnonvaraisten lintujen yleistä suojelujärjestelmää. Käsite voi myös kattaa muunlaisen hyödyntämisen, kunhan se ei ole

---

¹²⁰ Katso erityisesti asia 262/85, komissio v. Italia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3073, 38 kohta, mutta myös asia 247/85, komissio v. Belgia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3029, 7 kohta ja asia C-118/94, Associazione Italiana per il WWF ja muut v. Regione Veneto, tuomio 7.3.1996, Kok. 1996, s. 1223, 21 kohta.

¹²¹ Ks. tuomion 11 kohta. Tämä lähestymistapa on äskettäin vahvistettu asiassa C-60/05, WWF Italia ym. v. Regione Lombardia, 8. 6.2006 annetussa tuomiossa, Kok. 2006, s. 5083, 32 kohta.

¹²² Muut kielet: vrt. ”utilisation raisonnée” – ”exploitation judicieuse” (FR); ”fornuftig udnyttelse” – ”fornuftig anvendelse” (DK); ”saggia utilizzazione” – ”impieghi misurati” (IT); ”utilización razonable” – ”explotación prudente” (ES); ”fornuftigt utnyttjande” – ”fornuftig användning” (SE); ”ορθολογική χρησιμοποίηση” (GR).

ristiriidassa direktiivin yleisten tavoitteiden kanssa, ja se voi kattaa petolintujen avulla tapahtuvan metsästyksen haukkametsästyksen yhteydessä¹²³. Kaikkien sanan ”use” hyödyntämiseen viittaavien merkitysten vastapainoksi on kuitenkin tarvittu vastuuseen, rajoittamiseen ja harkintakykyyn viittaava merkitys, joka on annettu sanassa ”judicious”. Tämä on vahvistettu yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-182/02 esittämässä huomautuksessa, johon viitattiin edellä 3.5.22 kohdassa.

3.5.26 Haukkametsästyksen on esimerkki tilanteesta, joka on 5 artiklan (luonnonvaraisten lintujen tappamista tai pyydystämistä koskeva kielto) ja 7 artiklan (metsästettävät lajit) vastainen, mutta jossa komission mielestä on kuitenkin kyseessä ”asiallinen hyötykäyttö”. Vaikka haukkametsästyksen mainitaan erikseen direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa, käytäntö rajoittuu liitteen II osassa 1 ja 2 lueteltuihin kyseessä olevissa jäsenvaltioissa metsästettäviin lajeihin. Yhdistyneessä kuningaskunnassa kiuru (*Alauda arvensis*) on yksi ampuhaukan (*Falco columbarius*) tärkeimmistä saalislajeista. Ampuhaukkaa käytetään haukkametsästyksessä, mutta kiuru ei kuulu kyseisen jäsenvaltion kohdalla liitteessä II/2 lueteltuihin lajeihin. Tästä syystä Yhdistynyt kuningaskunta sallii poikkeuksen nojalla pienien kiurumäärien metsästyksen ampuhaukan avulla. Komissio katsoo, että tätä voidaan pitää 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisena ”asiallisena hyötykäyttönä”, koska ampuhaukalla on luontainen taipumus metsästä kiuruja. On huomautettava, ettei tämä ole ainoa tilanne, jossa metsästyksen voidaan soveltaa 9 artiklan 1 kohdan c alakohtaan perustuvaa poikkeusta.

- **Pienet määrät**

3.5.27 Jotta 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimukset täyttyisivät, poikkeuksien on koskettava vain ”pieniä määriä”. Siksi olisi voitava määritellä jokin määrä kynnysarvoksi, jota pienempien määrien katsotaan automaattisesti täyttävän ”pienien määrien” käsitteen vaatimukset.

3.5.28 Asiassa 252/85, *komissio vastaan Ranska*¹²⁴, yhteisöjen tuomioistuin totesi pieniä määriä koskevan kysymyksen osalta, että tältä osin direktiivin 2 artiklasta sekä johdanto-osan yhdenkatoista perustelukappaleesta käy ilmi, ettei pieniä määriä koskeva kriteeri ole absoluuttinen, vaan viittaa pikemminkin kyseessä olevien lajien koko kannan tasoon ja lisääntymistilanteeseen. Kuten aiemmin mainittiin, asiassa C-182/02 yhteisöjen tuomioistuin totesi¹²⁵, että edellytystä, jonka mukaan voidaan pyydystää vain ”tiettyjä lintuja pienissä määrin” ”ei voida täyttää, jos poikkeuksellisesti sallittu metsästyksen ei takaa kyseessä olevien lajien kantojen säilymistä tyydyttävällä tasolla.”

---

¹²³ Second Report on Birds directive (s. 9–10).

¹²⁴ Asia 252/85, komissio v. Ranska, tuomio 27.4.1988, Kok. 1988, s. 2243.

¹²⁵ Asia C-182/02, Ligue pour la protection des oiseaux ja muut v. Premier ministre ja Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement, tuomio 16.10.2003, 17 kohta.

3.5.29 Komissio katsoo, että ”pienien määrien” käsitettä on näin ollen pidettävä suhteellisena. Määrä voi olla pieni tai suuri ainoastaan suhteessa toiseen määrään. Määrä ei myöskään saa olla sellainen, että se häittäisi kannan tason säilymistä ennallaan, ja sen yhteydessä on otettava täysin huomioon kyseessä olevan lajin suojelun tila. Viimeaikaisissa tuomioissaan tuomioistuimien on vahvistanut komission lähestymistavan ja selventänyt oikeudellisesti pienten määrien määritelmää¹²⁶.

Viitemäärän määrittely

3.5.30 Herää kysymys, mihin määrään ”pieniä määriä” verrataan. Koska kaikki poikkeuksen soveltamistapaukset koskevat lintusaaliita eli kyseessä olevasta kannasta vuosittain poistuvien lintujen määrää, tarkoituksenmukaisin ratkaisu on verrata kyseessä olevia määriä vuotuisen kuolleisuusasteeseen, joka määritellään laskemalla yhteen luonnollisista syistä kuolevien lintujen ja tarvittaessa 7 artiklan nojalla harjoitettavan metsästyksen seurauksena kuolevien lintujen määrät.

3.5.31 Siksi ehdotetaan, että ”pienien määrien” kynnysarvoksi olisi vahvistettava tietty prosenttiosuus sen kannan tai niiden kantojen, joita poikkeus koskee, vuotuisesta kokonaiskuolleisuudesta.

3.5.32 Paikkalintulajien kohdalla ”kanta, jota poikkeus koskee” merkitsee sen maantieteellisen alueen kantaa, jota varten poikkeusta haetaan. Muuttolintulajien kohdalla se tarkoittaa niiden alueiden kantaa, joilta suurin osa muuttolintuja poikkeuksen voimassaoloaikana saapuu ennen sen alueen ylittämistä, jolle poikkeusta haetaan. Talviaikana se tarkoittaa pienintä mahdollista talvehtivaa kantaa sillä alueella, jolle poikkeusta haetaan. Tapauksissa, joissa kanta jakautuu usean eri jäsenvaltion kesken, poikkeuksia saatetaan soveltaa eri maiden samaa kantaa oleviin muuttolintuihin. Näissä tapauksissa kumulatiivisten vaikutusten minimoimiseksi on tarpeen rajata kanta, jota poikkeus koskee, poikkeuksen soveltamisalueella sen soveltamisaikana esiintyväksi kannaksi.

3.5.33 Poikkeuksen soveltamisen aikaisen viitekannan määrittelyllä on myös ajallinen ulottuvuus. Esimerkiksi sepelkyyhkyjen (*Columba palumbus*) metsästäminen syksyllä, kun nuoria lintuja on paljon, on aivan eri asia kuin merisorsien metsästäminen kevätmuuton aikaan, jolloin vaikutukset pesimistä edeltävään aikuisten lintujen kantaan ovat suhteessa suuremmat. Saattaa olla myös tapauksia, joissa lajin muutto tapahtuu porrastetusti (esim. suokukko, *Philomachus pugnax*), mikä on otettava huomioon määritettäessä viitekantaa.

3.5.34 Täsmällisten kynnysarvon määrittelemiseksi on kaksi mahdollista lähestymistapaa:

---

¹²⁶ Ks. seuraavat tuomiot: asia C-79/03, komissio v. Espanja, tuomio 9.12.2004, Kok. 2004, s. 11619, 36 ja 41 kohta; asia C-344/03, komissio v. Suomi, tuomio 15.12.2005, Kok. 2005, s. 11033, 53–54 kohta; asia C-60/05, WWF Italia ym. v. Regione Lombardia, tuomio 8.6.2006, Kok. 2006, s. 5083, 25–27 kohta.

- Luvun on oltava suuruusluokaltaan paljon pienempi kuin 7 artiklan mukaisten tavanomaisten saaliiden kohdalla. Yhden prosentin luku täyttää tämän edellytyksen.
- Kyseisellä määrällä on oltava vähäinen vaikutus kyseisen lajin kannan dynamiikkaan. Yhden prosentin tai sitä pienempi luku täyttää tämän ehdon, koska kannan dynamiikkaan liittyvät parametrit harvoin tunnetaan alle yhden prosenttiyksikön tarkkuudella, ja alle yhden prosentin suuruisella saaliilla ei ole mallitutkimuksissa matemaattista merkitystä.

- 3.5.35 Saalistilastoja on olemassa vain muutamista jäsenvaltioista ja lajeista, ja tietojen laatu vaihtelee. Vaikka saaliit yleensä lienevät suhteessa kannan kokoon, metsästyksen aiheuttama kuormitus ei välttämättä ole tarkoituksenmukainen lähtökohta, koska poikkeuksen kynnyksarvon määrittelyn lähtökohtana on saalis eikä kannan koko. Seurauksena olisi, että mitä enemmän alueella metsätetään, sitä enemmän lintuja voitaisiin metsästä poikkeuksen nojalla, eikä tätä voida pitää hyvänä suojelukäytäntönä. Tämä lähestymistapa myös syrjisi niitä alueita, joilla metsästysmahdollisuudet ovat tavanomaisten metsästyskausien aikana rajalliset.
- 3.5.36 Vuotuinen kokonaiskuolleisuus on sopiva parametri pienien määrien määrittelyä varten, koska siinä otetaan huomioon kannan koko, tila ja dynamiikka. Tässä yhteydessä ”pieniksi määriksi” on katsottava saaliit, joiden suuruus on noin yksi prosentti metsästettävän lajin vuotuisesta kuolleisuudesta, unohtamatta kuitenkin, että direktiivin 9 artiklan säännösten noudattaminen edellyttää kaikissa tapauksissa artiklan muiden säännösten noudattamista.

Tuomioistuimen noudattama lähestymistapa 9 artiklan soveltamisen osalta on tiivistetyssä muodossa asiassa C-60/05 annetun tuomion 25–27 kohdassa¹²⁷:

”25. On myös todettava, että kun jäsenvaltion viranomaiset käyttävät niillä poikkeusten myöntämiseksi olevaa toimivaltaansa direktiivin 9 artiklan mukaisesti, niiden on otettava huomioon lukuisia arviointitekijöitä, jotka koskevat maantieteeseen, ilmastoon, ympäristöön ja biologiaan liittyviä seikkoja sekä erityisesti tilannetta lajien luonnollisen vuotuisen lisääntymisen ja kuolleisuuden osalta.

26. Näiden arviointitekijöiden osalta yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-79/03, komissio vastaan Espanja (Kok. 2004, s. I-11619, 36 kohta) ja asiassa C-344/03, komissio vastaan Suomi (Kok. 2005, s. I-11033, 53 kohta) todennut, että luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun direktiivin 79/409/ETY soveltamisesta 24.11.1993 annetussa toisessa komission raportissa (KOM(93) 572 lopullinen) todetaan, että pienenä määränä on pidettävä kaikkia metsästysmääriä, jotka ovat alle yksi prosentti asianomaisen kannan vuotuisesta kokonaiskuolleisuudesta (keskiarvo) sellaisten lajien osalta, joita ei saada metsästä, ja noin yksi prosentti sellaisten lajien osalta, joita saadaan metsästä. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on korostanut, että

¹²⁷ Asia C-60/05, WWF Italia ym. v. Regione Lombardia, tuomio 8.6.2006, Kok. 2006, s. 5083.

määriä koskevat tekijät perustuvat direktiivin 16 artiklan mukaisesti direktiivin mukauttamiseksi tekniikan ja tieteen kehitykseen perustetun ja jäsenvaltioiden edustajista muodostuvaan ORNIS-komitean työhön.

27. Edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Espanja annetun tuomion 41 kohdasta ja edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Suomi annetun tuomion 54 kohdasta ilmenee myös, että vaikka onkin totta, että edellä mainitut prosenttiosuudet eivät ole oikeudellisesti sitovia, ne voivat kuitenkin antaa ORNIS-komitean työn tieteellisen auktoriteetin takia ja vastakkaisten tieteellisten todisteiden puuttuessa viitteen sen arvioimiseksi, onko direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla myönnetty poikkeus tämän säännöksen mukainen (ks. analogisesti ornitologian alaa koskevien tietojen merkityksestä asia C-3/96, komissio v. Alankomaat, tuomio 19.5.1998, Kok. 1998, s. I-3031, 69 ja 70 kohta sekä asia C-374/98, komissio v. Ranska, tuomio 7.12.2000, Kok. 2000, s. I-10799, 25 kohta).”

Vuotuisten kuolleisuusasteiden laskeminen

- 3.5.37 Yksi ongelma, jonka on havaittu liittyvän pienien määrien arviointiin vuotuisen kuolleisuuden perusteella, on se, että kuolleisuuslukuja on saatavilla vain joistakin lajeista, ja yleensä luvut koskevat vain osaa lajin kannasta. Vaikka vuotuista kuolleisuutta koskevien arvioiden saatavuus ja laatu vaihtelevat, useimmista metsästettävistä lajeista niitä on kuitenkin olemassa (katso kaavio 8, jossa esitetään yhteenveto näitä lajeja koskevista julkaistuista kuolleisuusasteista, jotka on julkaistu kahdessa keskeisessä tiedejulkaisussa, jotka ovat ”Birds of the Western Palearctic” ja ”Kompendium der Vögel Mitteleuropas”).
- 3.5.38 Lisäksi niiden lajien kohdalla, joista tietoja ei tällä hetkellä ole saatavilla, arviot on mahdollista laskea saatavilla olevan, biologisesti samankaltaisia lajeja koskevan tieteellisen kirjallisuuden pohjalta (katso luhtakanaa, *Rallus aquaticus*, koskeva esimerkki kaaviossa 9).
- 3.5.39 Eri lajien ja kantojen vuotuista kuolleisuutta koskevia tietoja on täydennettävä ja parannettava, muun muassa kehittämällä rengastustietojen käyttöä¹²⁸. Kannan kokoa ja luonnollista kuolleisuutta koskevien laadukkaiden tieteellisten tietojen saatavuus on edellytys luotettaville laskelmille. Jos tiedot puuttuvat tai ovat epätäydellisiä, on käytettävä parhaisiin käytettävissä oleviin tietoihin perustuvia kannan kokoa ja kuolleisuusasteita koskevia vähimmäisarvioita. Lisäksi aina kun lajin kohdalla sovelletaan poikkeusta, soveltamisen tukena on oltava vankka kyseisiä kantoja koskeva valvontajärjestelmä, jolla varmistetaan, ettei metsästys heikennä lajin suojelun tilaa.

Pienet määrät ja lajin suojelun tila

¹²⁸ Direktiivin liitteeseen V, jossa luetellaan erityishuomiota edellyttävät tutkimuksen alueet, on sisällytetty rengastukseen perustuvien muuttolintulajien kantojen tasoa koskevien tietojen luettelointi.

3.5.40 Poikkeuksia ei pidä myöntää lajeille, joiden kantojen suojelun tila on epäsuotuisa, joiden kannat ovat laskussa Euroopan unionissa (tai poikkeuksen soveltamista harkitsevassa jäsenvaltiossa), joiden levinneisyysalue (pesimis- tai talvehtimisalue) on supistumassa tai joiden kannan taso on hyvin alhainen, ellei voida hyvin selkeästi osoittaa, että poikkeuksien soveltamisella on hyödyllinen vaikutus kyseisen lajin/kannan suojelun tilaan. Lajia koskevien poikkeuksien soveltamista voidaan harkita ainoastaan sitä koskevan suojelun hallintasuunnitelman puitteissa, jonka tavoitteena on lajin suojelun tason palauttaminen suotuisaksi. Komissio katsoo, että tämä päätelmä on yhdenmukainen yhteisön tuomioistuimen asiassa C-182/02 antaman tuomion (17 kohdan) kanssa. Kyseisen tuomion 17 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin vahvisti, että metsästystä koskeva poikkeus ei ole perusteltu, jos sillä ei taata lajin kannan säilymistä tyydyttävällä tasolla. Tarvetta taata lajin kannan säilyminen tyydyttävällä tasolla ei mainita erikseen 9 artiklassa. Yhteisöjen tuomioistuin näyttää ottaneen huomioon lintudirektiivin 2 artiklassa ja johdanto-osan yhdennessätoista perustelukappaleessa annetut yleiset suuntaviivat. Lisäksi kohta on selvästi yhtenevä direktiivin 92/43/ETY 16 artiklan kanssa, jossa todetaan, ettei poikkeus saa haitata ”kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella”. Poikkeusten myöntämisen edellytyksenä on näin ollen tarve taata, että lajin kanta säilyy tyydyttävällä tasolla. On myös huomautettava, että direktiivin 79/409/ETY 9 artiklan 4 kohdassa viitataan myös siihen, ettei poikkeusten soveltaminen saa olla ristiriidassa direktiivin tavoitteiden kanssa.

3.5.41 Kaaviossa 10 on luettelo muuttolintulajeista, joiden suojelun tilaa Euroopan unionissa pidetään tällä hetkellä epäsuotuisana.

Jäsenvaltioiden on myös otettava huomioon alueellaan elävien paikkalintulajien suojelun tila. Kaaviossa 11 esitetään yhteenveto eri metsäkana- ja fasaanilajeista.

3.5.42 Sellaisten runsaslukuisten lajien, joiden suojelun tila on suotuisa, kohdalla voidaan harkita yhden prosentin kynnyksarvon ylittäviä saaliita (joiden suuruus on enintään 5 prosenttia vuotuisesta kuolleisuudesta) poikkeuksen myöntävän toimivaltaisen viranomaisen suorittaman perusteellisen tieteellisen analyysin pohjalta. Tämä on tarpeen sen varmistamiseksi, ettei poikkeus ole ristiriidassa direktiivin tavoitteiden kanssa.

Tarve varmistaa pieniä määriä koskevien poikkeusten yhdenmukainen myöntäminen

3.5.43 Tribunale *amministrativo regionale per la Lombardia*¹²⁹ esittämää ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa asiassa tuomioistuin selvensi direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan tulkintaa sen osalta, millä edellytyksillä jäsenvaltiot voivat poikkeuksia myöntää. Tuomioistuin vastasi neljään sille asetettuun kysymykseen seuraavasti:

3.5.44 Kansalliseen lainsäädäntöön siirtämisen osalta ja tarpeesta ottaa huomioon kaikki mahdolliset suojelujärjestelmän soveltamisalaan kuuluvat tilanteet

---

¹²⁹ Asia C-60/05, WWF Italia ym. v. Regione Lombardia, tuomio 8.6.2006, Kok. 2006, s. 5083.

tuomioistuin totesi, että direktiivin 79/409/ETY 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ”velvoitetaan jäsenvaltiot kansallisista toimivallan jakoa koskevista säännöistä riippumatta tämän säännöksen täytäntöönpanotoimia toteuttaessaan takaamaan, että kaikissa siinä säädetyn poikkeuksen soveltamisesta koskevissa tapauksissa ja kaikkien suojeltujen lajien osalta sallitut metsästysmäärät eivät ylitä tässä säännöksessä asetettua pienien määrien pyynnin rajaa, joka on määritettävä täsmällisten tieteellisten tietojen perusteella.”

3.5.45 Toinen kysymys koski sitä, miten tarkasti täytäntöönpanosäännöstössä on viitattava teknisiin perusteisiin, joiden mukaisesti lintujen ”pieneen määrään” liittyvä kiintiö vahvistetaan. Tuomioistuin vastasi, että ”direktiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa mainittua käsitettä ”pieniä määriä” koskevien kansallisten täytäntöönpanosäännösten on oltava sellaiset, että tietyn lajin pyyntiä koskevista poikkeuksista vastaavat toimivaltaiset viranomaiset voivat tukeutua riittävän täsmällisiin tietoihin noudatettavien määrällisten rajojen osalta.”

3.5.46 Kolmas kysymys liittyy siihen, miten toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat varmistaa, että tiettyjä lintulajeja ei metsästetä koko sen kansallisella alueella yli sovittua enimmäismäärää. Tuomioistuin vastasi tähän, että ”9 artiklan 1 kohdan c alakohtaa täytäntöönpanossa jäsenvaltioilla on velvollisuus taata, että tämän säännöksen täytäntöönpanosta niissä vastaavien viranomaisten lukumäärästä ja henkilöstä riippumatta minkään suojellun lajin osalta minkään mainitun viranomaisen myöntämien metsästyslupien määrä ei ylitä tämän lajin osalta ”pienien määrien” pyyntirajoitusten mukaista rajaa koko kansallisella alueella.”

3.5.47 Metsästyksen sallimista koskevien poikkeusten valvontaan liittyvään neljännen kysymyksen osalta tuomioistuin totesi, että ”jäsenvaltioiden velvollisuus taata, että lintujen pyynti tapahtuu direktiivin 79/409 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen ”pienien määrien” rajoissa, edellyttää, että säädetyt hallinnolliset menettelyt on järjestetty niin, että sekä pyynnin sallimisesta tehtyjä toimivaltaisten viranomaisten poikkeuspäätöksiä että tapaa, jolla kyseisiä päätöksiä sovelletaan, valvotaan tehokkaasti ja asianmukaisessa ajassa.”

- **Tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti**

3.5.48 Kun otetaan huomioon, että kaikkien poikkeusten on joka tapauksessa täytettävä 9 artiklan 2 kohdan täsmälliset muotovaatimukset, 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan erityistä mainintaa ”tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti” voidaan pitää tarpeettomana. Kontekstista käy kuitenkin ilmi, että tällä selkeällä maininnalla lainsäätäjä halusi asettaa tavanomaista tiukempia rajoituksia.

3.5.49 Tiukasti valvottujen olojen periaate viittaa siihen, että tämäntyyppiselle poikkeukselle on aina oltava selkeä lupa, joka koskee tiettyjä yksilöitä,

paikkoja, aikoja ja määriä. Se viittaa myös siihen, että säännösten noudattamisen varmistamiseksi tarvitaan tehokasta valvontaa.

3.5.50 Keskeisessä asemassa on myös ”valikoivuuden” periaate. Se tarkoittaa, että kyseessä olevan toiminnan vaikutusten on oltava erittäin tarkoin suunnattu yhteen lajiin (tai samansukuisten lajien heimoon) tai jopa tuon lajin yhteen sukupuoli- tai ikäryhmään (esim. vain täysikasvuisiin koiraisiin) niin, että kaikki muut suljetaan pois.

3.5.51 Tämä myös tarkoittaa, että valikoivuus voidaan osoittaa joillakin käytetyn menetelmän teknisillä piirteillä. On varmistuttava menetelmistä, jotka itsessään eivät ole täysin valikoivia (esimerkiksi tiettyjen verkkojen käyttö), ellei niihin yhdistetä käyttäjän taitoja ja kokemusta. Jos pyydystysmenetelmä johtaa yksilöiden kuolemaan, valikoimismenetelmän olisi oltava hyvin tarkka. Jos linnut pyydystetään elävinä ja ne voidaan vapauttaa vahingoittumattomina, on varmistettava, että noudatetaan täysin osoitettavissa olevia turvamenettelyjä. Lisäksi tämäntyyppisen poikkeuksen yhteydessä on myös otettava huomioon direktiivin 8 artikla, jossa viitataan tarpeeseen välttää lintulajien laajamittainen ja valikoimaton pyydystäminen tai tappaminen, erityisesti sellainen, johon liittyy lintudirektiivin liitteessä IV kiellettyjen menetelmien käyttö. Tässä suhteessa hyvänä esimerkkinä voidaan pitää asiaa C-79/03¹³⁰.

3.5.52 Valikoivuus edellyttää myös sitä, että otetaan täysin huomioon lajista erehtymisen vaara sekä sellaisiin lajeihin kohdistuvan häiriön vaara, joita poikkeus ei koske¹³¹. Näiden näkökohtien huomioon ottaminen on sopusoinnussa poikkeuksien oikeutukseksi esitettävien perusteiden tiukkaa tulkintaa koskevan vaatimuksen kanssa. Voidaan väittää, että yhteisöjen tuomioistuin on jo vahvistanut tällaisen lähestymistavan. Yhteisöjen tuomioistuin on useaan otteeseen¹³² todennut, että 9 artiklaan perustuvia poikkeuksia yleisestä suojelujärjestelmästä on sovellettava tarkoituksenmukaisesti, jotta voidaan ottaa huomioon erityisvaatimukset ja -tilanteet. Lisäksi vakavien vahinkojen estämiseen – joka on 9 artiklan 1 kohdan a alakohdassa annettu kolmas poikkeuksien peruste – tarkoitettujen poikkeuksien osalta yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että se, ”*että yleistä suojelujärjestelmää koskevan poikkeuksen soveltaminen edellyttää tietynsuuruisia vahinkoja, on sopusoinnussa direktiivin tavoitteena olevan suojelun asteen kanssa*”¹³³.

3.5.53 Asiasta 252/85¹³⁴ on apua tarkasteltaessa tiukasti valvottujen olojen ja valikoivuuden vaatimuksen soveltamisalaa. Siinä yhteisöjen tuomioistuin totesi Ranskan täyttäneen nämä vaatimukset. Ranska oli korostanut, että

---

¹³⁰ Asia C-79/03, komissio v. Espanja, tuomio 9.12.2004, Kok. 20047, s. 11619. Ks. erityisesti 25–26 kohta. Tuomioistuin vertasi linnunliimalla tapahtuvaa metsästystä aseilla tapahtuvaan metsästykseen.

¹³¹ Katso ohjeasiakirjan 2.6 kohta.

¹³² Katso asia 247/85, komissio v. Belgia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3029, 7 kohta; asia 262/85, komissio v. Italia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3073, 7 kohta; asia C-118/94, Associazione Italiana per il WWF ja muut v. Regione Veneto, tuomio 7.3.1996, Kok. 1996, s. 1223, 21 kohta.

¹³³ Asia 247/85, komissio v. Belgia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3029, 56 kohta.

¹³⁴ Asia 252/85, komissio v. Ranska, tuomio 27.4.1988, Kok. 1988, s. 2243.

kyseessä ollut lintuliimojen ja verkkojen käyttö edellytti tapauskohtaista lupaa¹³⁵ ja että pyydystämisen valikoivuus taattiin tiukalla paikallisella, ajallisella sekä henkilöihin kohdistuvalla valvonnalla.

3.5.54 Tätä taustaa vasten lienee perusteltua todeta, että ilmaisu ”*tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti*” on ymmärrettävä siten, että sillä viitataan tapauskohtaisesti myönnettävien lupien järjestelmään (tai tiukasti rajatuille ryhmille määriteltyihin lupiin, joihin liittyy laaja vastuuvollisuus), ja siihen on liityttävä tiukka ajallisiin ja paikallisiin oloihin sekä henkilöihin kohdistuva valvonta.

3.6 Poikkeuksien kolmas edellytys: 9 artiklan 2 kohdassa mainittujen yksityiskohtaisten muotovaatimusten täyttäminen

3.6.1 Kuten edellä 3.3.2 kohdassa on todettu, kolmas edellytys on, että poikkeuksen on täytettävä 9 artiklan 2 kohdassa mainitut yksityiskohtaiset muotovaatimukset. Kuten yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-118/94¹³⁶ antamassa tuomiossa todetaan, näiden muotovaatimusten ”*tarkoituksena on rajoittaa poikkeuksen käyttäminen vain niihin tapauksiin, joissa se on ehdottoman välttämätöntä, ja helpottaa komission tehtävänä olevaa valvontaa.*”

MUOTOVAATIMUSTEN HUOMIOON OTTAMINEN

3.6.2 Oikeuskäytäntö vahvistaa, että on tärkeää ottaa huomioon kaikki 9 artiklan 2 kohdassa mainitut muotovaatimukset. Tämä käy ilmi asiasta C-247/85, *komissio vastaan Belgia*¹³⁷. Kyseisessä asiassa komissio oli neljännessä kanneperusteessaan vastustanut Belgian lainsäädäntöä, jonka nojalla tiettyjen henkilöiden sallittiin pyydystää, tappaa, tuhota tai karkottaa varpusia, pikkuvarpusia ja kottaraisia sekä tuhota niiden munia, pesiä ja poikueita. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi Belgian vastaväitteet, joiden mukaan lainsäädäntö oli 9 artiklan mukaista, huomauttaen muun muassa siitä syystä, etteivät poikkeukset täytä 9 artiklan 2 kohdan perusteita ja edellytyksiä siitä syystä, ettei niiden yhteydessä mainita niitä ajallisia ja paikallisia oloja, joissa poikkeuksia voidaan myöntää, eikä suoritettavia tarkastuksia.

3.6.3 Poikkeuksien yhteydessä on täytettävä seuraavat muotovaatimukset, ja ne on mainittava kaikkien poikkeuksia koskevien lupien yhteydessä.

Lajit, joita poikkeukset koskevat

3.6.4 Lajit, joita poikkeukset koskevat, on yksilöitävä selvästi. Tämä tarkoittaa yleensä yksittäisten lajien yksilöimistä. Joissakin tilanteissa saattaa

¹³⁵ Katso asia 252/85, komissio v. Ranska, tuomio 24.4.1988, Kok. 1988, s. 2243, 26 kohta.

¹³⁶ Asia C-118/94, Associazione Italiana per il WWF ja muut v. Regione Veneto, tuomio 7.3.1996, Kok. 1996, s. 1223.

¹³⁷ Asia 247/85, komissio v. Belgia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3029.

kuitenkin olla mahdollista, että sama poikkeus koskee useita samankaltaisia lajeja.

Pyydystämistä tai tappamista varten hyväksytyt välineet, laitteet ja menetelmät

3.6.5 Nämä on yksilöitävä selvästi, ja poikkeusta sovellettaessa on käytettävä ainoastaan niitä.

Vaaratekijät sekä ne ajalliset ja paikalliset olot, joissa näitä poikkeuksia voidaan myöntää

3.6.6 Tällä tarkoitetaan yksityiskohtaisia tietoja menetelmän käyttöön liittyvän vaaran suuruudesta (muun muassa siitä, kuinka usein tarkastuksia tehdään) sekä täsmällisiä tietoja siitä, milloin ja missä poikkeusta sovelletaan. Saatetaan tarvita myös varotoimia, joilla rajoitetaan muille lajeille aiheutuvaa vaaraa.

Viranomainen, joka on valtuutettu ilmoittamaan, että vaaditut edellytykset täytetään, ja joka päättää, missä laajuudessa ja kuka saa käyttää mitään välineitä, laitteita ja menetelmiä

3.6.7 Kussakin jäsenvaltiossa tietyt nimetyt viranomaiset ovat vastuussa poikkeusten myöntämisestä. Tarkat edellytykset on asetettava kunkin maan (tai siihen kuuluvan alueen) asiaa koskevassa lainsäädännössä. Vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa lentokenttäviranomaiset voivat esimerkiksi hakea poikkeuslupaa lintulajeille, jotka yrittävät pesiä lentokentällä, koska ne saattavat vaarantaa lentoturvallisuuden. Hakemus osoitetaan poikkeuksia myöntävälle viranomaiselle, joka myöntää lentokenttäviranomaisille luvan tiettyihin toimiin ja yksilöi menetelmät, joilla ne voidaan toteuttaa, sekä lajit, joita poikkeus koskee.

3.6.8 Jos poikkeuslupien myöntäminen tapahtuu kansallista tasoa alemmalla tasolla (esim. alueviranomaisten tasolla), poikkeusten myöntämisestä on koordinoitava jäsenvaltiotasolla, jotta voidaan välttää vaara, että yhteenlaskettuina poikkeukset ylittävät sallitun tason.

Suoritettavat tarkastukset

3.6.9 Poikkeuksella myönnetään lupa toimiin, jotka muutoin olisivat vastoin sitä kansallista lainsäädäntöä, jolla lintudirektiivi on pantu täytäntöön. Siksi poikkeuksessa asetettavia edellytyksiä on noudatettava. Tätä on tuettava asianmukaisilla valvontatoimilla.

YLEISILLE HENKILÖRYHMILLE MYÖNNETTÄVÄT LUVAT

3.6.10 Herää kysymys, onko 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan vahinkolintujen torjuntaa koskevien poikkeuksien yhteydessä mahdollista täyttää 9 artiklan 2 kohdan muotovaatimukset yleisillä luvilla eli luvilla, joita ei anneta tietyille henkilöille vaan tietyille henkilöryhmille, kuten maanomistajille ja

heidän valtuuttamilleen henkilöille. Vaikka 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan viittaus ”tiukasti valvottuihin oloihin” antaa ymmärtää, ettei tämä ole mahdollista kyseisen säännöksen nojalla myönnettävien poikkeusten kohdalla, 9 artiklan 2 kohdan sanamuoto ei näytä sulkevan pois tällaisten yleisten poikkeuslupien myöntämistä 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan perusteella.

3.6.11 Tätä on käsitelty asiassa 247/85, *komissio vastaan Belgia*¹³⁸, niin ikään komission neljännen kanneperusteen yhteydessä. Yhteisöjen tuomioistuin muistutti, että Belgian lainsäädännön mukaan asukkailla ja metsästyoikeiden haltijoilla, heidän valtuuttamillaan henkilöillä tai riistanvalvojilla sekä vesi- ja metsäministeriöiden virkamiehillä on lupa koska tahansa pyydystää, tappaa, tuhota tai karkottaa asetuksen liitteessä I mainittuja lintuja sekä niiden munia ja poikueita. Yhteisöjen tuomioistuin, joka ei hyväksynyt Belgian vastaväitteitä, joiden mukaan lainsäädäntö oli 9 artiklan mukaista, arvosteli yleislupia perustelujen puutteesta. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan on niin, että jos kuninkaan asetusten liitteessä I yksilöidyt kolme lajia aiheuttavat vakavaa vahinkoa viljelmille ja hedelmätarhoille tai aiheuttavat kaupungeissa tai tietyillä alueilla saastumista tai melua, Belgiassa on periaatteessa mahdollista myöntää lupa poiketa 5, 6, 7 artiklassa annetusta yleisestä suojelujärjestelmästä. Lisäksi tuomioistuin totesi 34 kohdassa aiemmin toteamansa mukaisesti, 9 artiklan 1 kohdan nojalla myönnettävän poikkeuksen on koskettava tiettyjä tilanteita ja täytettävä 9 artiklan 2 kohdassa asetetut vaatimukset. Kuninkaan asetusten 4 ja 6 artiklassa myönnettyt yleispoikkeukset eivät täytä näitä kriteereitä ja edellytyksiä. Belgian asettamissa säännöissä ei ilmoiteta kansanterveyden suojeluun tai viljelmiin tai muihin direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa mainittuihin alueisiin kohdistuvan vakavan vahingon estämiseen liittyviä syitä, joiden perusteella saattaisi olla tarpeen myöntää näin laajalle henkilöryhmälle kaikkialla Belgiassa voimassaoleva pysyvä lupa poiketa direktiivillä annetusta suojasta.

3.6.12 Edellyttäen tietenkin, että poikkeus täyttää kaikki 9 artiklan 2 kohdassa mainitut vaatimukset, kyseinen edellä mainitussa asiassa 247/85 annetun tuomion kohta antaa ymmärtää, että laajalle henkilöryhmälle myönnettävälle poikkeukselle täytyy olla olemassa pakottavia syitä, ja ne on ilmaistava selkeästi poikkeuksen yhteydessä. Lisäksi 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla myönnettävien poikkeuksien yhteydessä on myös tärkeää huomata siinä mainitut erityiset edellytykset.

3.7 Direktiivin 9 artiklan 3 ja 4 kohta

3.7.1 Direktiivin 9 artiklan 3 kohdassa säädetään poikkeusten soveltamista koskevasta raportointivelvollisuudesta. Sen nojalla jäsenvaltioiden on annettava komissiolle vuosittain kertomus 9 artiklan soveltamisesta. Komissio ja jäsenvaltiot ovat ORNIS-komitean puiteissa sopineet, että kertomuksen kattama jakso on tammikuusta joulukuuhun. Jotta kansallisten kertomusten laatimiseen jäisi kohtuullinen aika,

¹³⁸ Asia 247/85, komissio v. Belgia, tuomio 8.7.1987, Kok. 1987, s. 3029.

jäsenvaltioiden kanssa on myös sovittu, että kertomukset toimitetaan komissiolle viimeistään seuraavan vuoden syyskuussa¹³⁹.

- 3.7.2 Direktiivin 9 artiklan 3 kohdassa ei määritellä yksityiskohtaisesti kansallisten kertomusten sisältöä. On selvää, että tietojen on oltava tosia ja liityttävä 9 artiklan 1 ja 2 kohdan noudattamisen yksityiskohtiin. Komissio ja jäsenvaltiot ovat sopineet rungosta, jossa annetaan tietoja seuraavien otsikoiden alla:
- perusteet (9 artiklan 1 kohdan a–c alakohta),
  - laji, jota poikkeus koskee,
  - 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan tapauksessa kyseessä oleva yksilöiden määrä
  - pyydystämistä tai tappamista varten hyväksytyt välineet, laitteet ja menetelmät
  - vaaratekijät sekä ne ajalliset ja paikalliset olot, joissa näitä poikkeuksia voidaan myöntää
  - valtuutettu viranomaisen ja myönnettyjen lupien määrä
  - suoritettavat tarkastukset.
- 3.7.3 Olennaisia ovat myös tiedot alueesta tai alueista, joita poikkeus koskee, sekä ajanjaksosta, jolle poikkeus myönnetään¹⁴⁰. Tarvittaessa on myös ilmoitettava poikkeuksen seurauksena saaliiksi jääneiden yksilöiden määrä. Tämä on erityisen tärkeää 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla myönnettyjen poikkeuksien yhteydessä.
- 3.7.4 Yhdistyneen kuningaskunnan luonnonsuojelukomitea (the Joint Nature Conservation Committee in the United Kingdom) on kehittänyt poikkeuksia koskevien tietojen antamista koskevan järjestelmän, jolla helpotetaan poikkeuksia koskevien tietojen ilmoittamista standardimuotoisesti eri jäsenvaltioissa.
- 3.7.5 Direktiivin 9 artiklan 4 kohdan nojalla komission on varmistettava käytettävissään olevan tiedon ja erityisesti sille 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimitetun tiedon perusteella, etteivät näiden poikkeusten seuraukset ole ristiriidassa tämän direktiivin kanssa.
- 3.7.6 Komissio arvioi ilmoitetut poikkeukset varmistaakseen, että ne ovat yhteensopivia direktiivin kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että poikkeusten soveltamista koskevia ilmoituksia tarkastellaan kaikkien poikkeuksia koskevien vaatimusten valossa. Tämä tarkoittaa 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla myönnettyjen poikkeusten kohdalla sitä, että tutkitaan

---

¹³⁹ Tapauksissa, joissa näissä jäsenvaltioiden vuosittain laatimissa kertomuksissa ilmenee vakavia viivästyksiä, komissio voi perustamissopimuksen 226 artiklan nojalla ryhtyä oikeustoimiin kyseessä olevia valtioita vastaan.

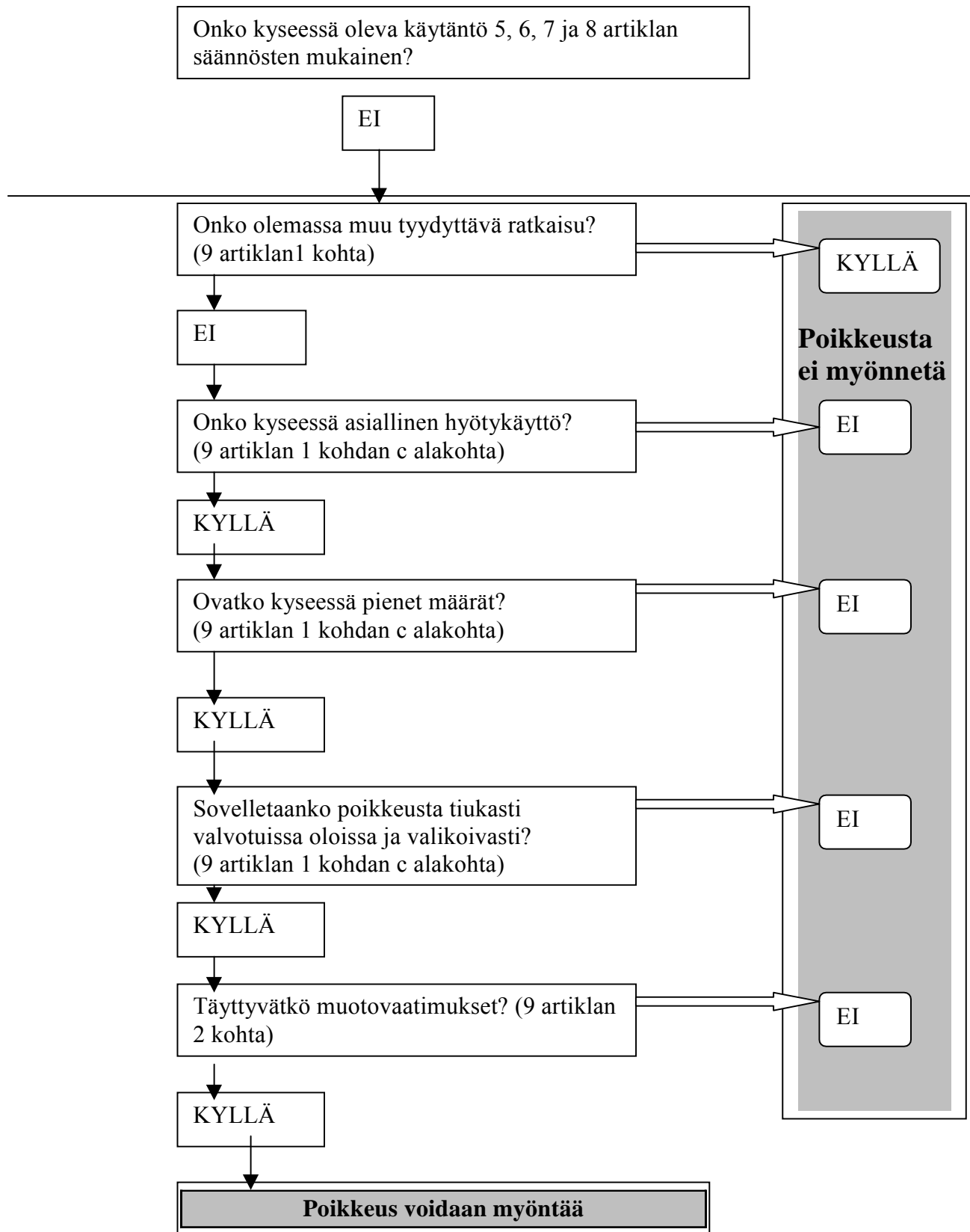
¹⁴⁰ Yhdistyneen kuningaskunnan luonnonsuojelukomitea (the Joint Nature Conservation Committee in the United Kingdom) kehitti tämän poikkeuksia koskevien tietojen antamista koskevan järjestelmän komissiota varten tarkoituksena edistää poikkeuksia koskevien tietojen ilmoittamista standardimuotoisesti eri jäsenvaltioissa. Tätä järjestelmää ollaan parhaillaan tarkistamassa/muuttamassa.

”pienien määrien” kynnysarvon mahdollista ylittämistä tapauksissa, joissa on epäilyksiä siitä, ettei sitä koskevaa vaatimusta ole täytetty.

- 3.7.7 Tapauksissa, joissa komissio toteaa, että poikkeusten soveltaminen ei ole direktiivin vaatimusten mukaista, se pidättää itsellään oikeuden ryhtyä oikeustoimiin kyseessä olevaa jäsenvaltiota vastaan.
- 3.7.8 Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta tehdyn yleissopimuksen (Bernin yleissopimuksen) 9 artiklan 2 kohdan mukaisten velvollisuuksiensa mukaisesti komissio laatii joka toinen vuosi kansallisten raporttien perusteella kertomuksen poikkeusten soveltamisesta jäsenvaltioissa ja toimittaa sen yleissopimusta valvovalle pysyvälle komitealle.

Yhteenveto edellytyksistä, joiden on täyttyvä, jotta lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohtaan perustuva poikkeus voidaan myöntää

4 KAAVIOT

Kaavio 1 – Metsästettävien lajien tämänhetkinen ja potentiaalinen määrä jäsenvaltioittain

Kaavio 2– Lisääntymisen eri vaiheet

Kaavio 3 – Yksi vaihtoehto toisiaan muistuttavien metsästettävien lajien luokittelujärjestelmäksi

Kaavio 4 – Kysymyssarja, jolla pyritään arvioimaan liitteen II lajeihin sovellettavien porrastettujen metsästyskausien yhteensopivuutta 7 artiklan 4 kohdan kanssa

Kaavio 5 – Luettelo metsästettävistä lajeista, joiden suojelun tila on erittäin suotuisa

Kaavio 6 – *Columba palumbus* – SEPELKYYHKY

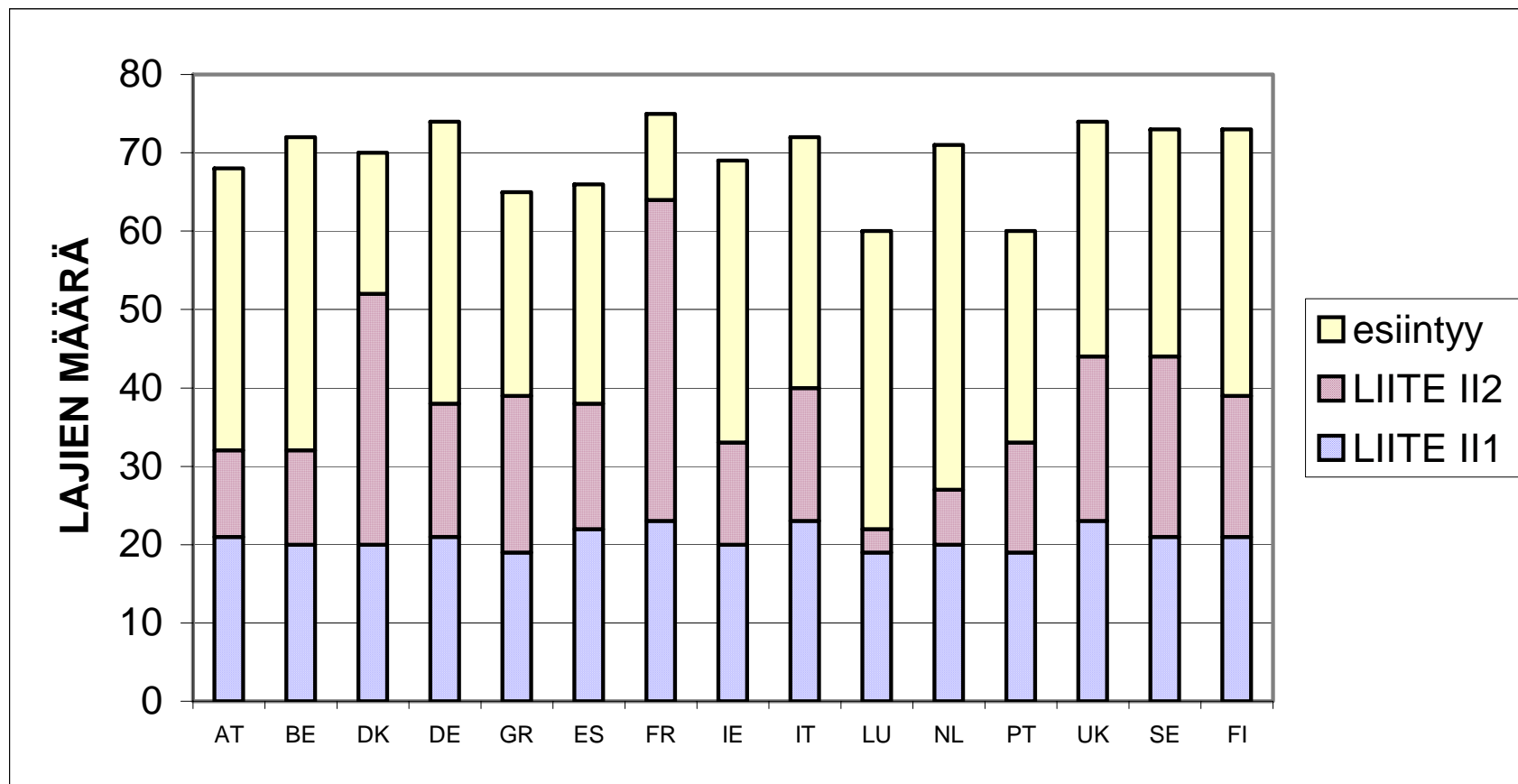
Kaavio 7 – *Anas platyrhynchos*– SINISORSA

Kaavio 8 – Liitteen II osan 1 lajien julkaistuja kuolleisuusasteita

Kaavio 9 – Esimerkki ”pienien määrien” kynnysarvon laskemisesta huhtakanalle (*Rallus aquaticus*), jonka lajikohtaisia kuolleisuuslukuja ei ole julkaistu.

Kaavio 10 – Metsästettävät lajit (liite II), joiden suojelun tila on epäsuotuisa

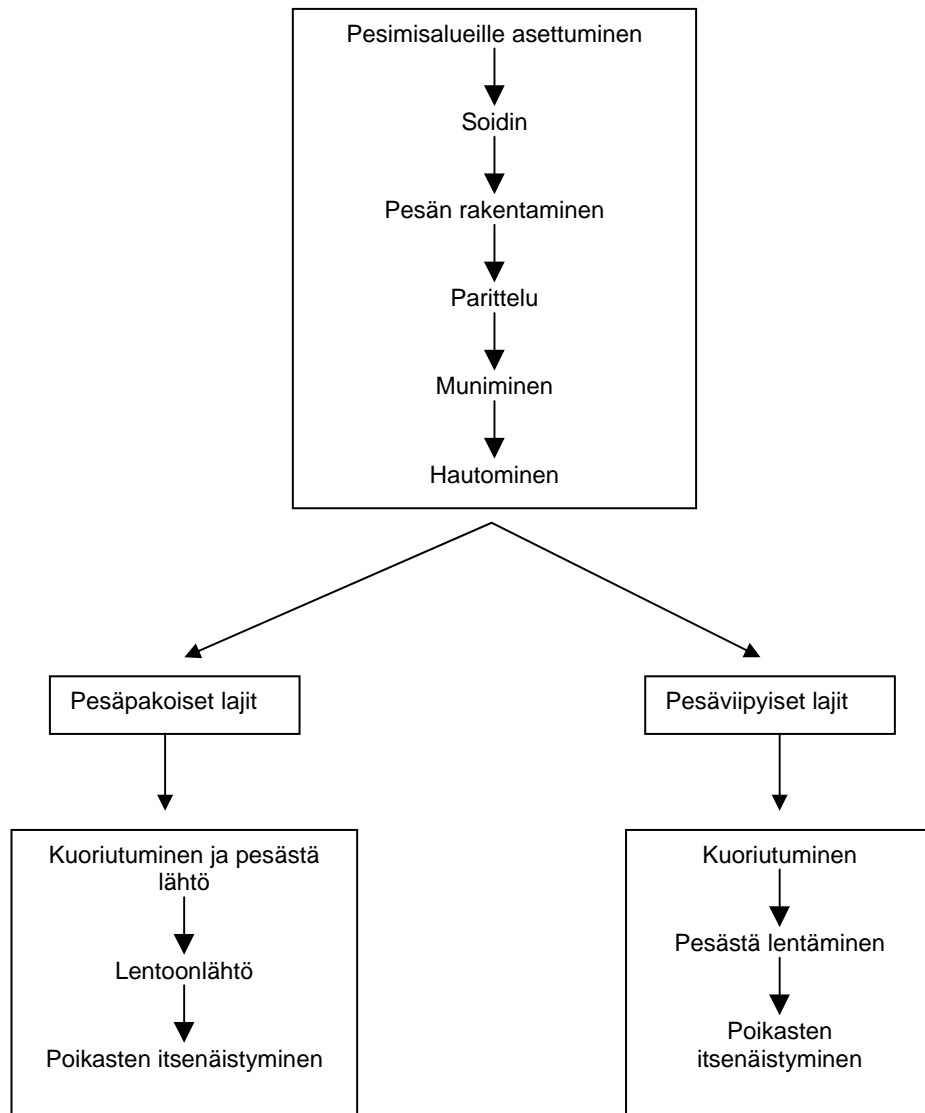
Kaavio 11 – Yhteenveto eri metsäkana- ja fasaanilajeista

Kaavio 1: Tällä hetkellä ja potentiaalisesti metsästettävien lajien lukumäärä jäsenvaltioittain. Niihin sisältyvät muun muassa

- liitteen II osassa 1 luetellut lajit (metsästys sallittu kaikissa jäsenvaltioissa)
- liitteen II osassa 2 luetellut lajit (metsästys sallittu vain jäsenvaltioissa, joista on maininta)
- liitteessä II.2 luetellut lajit (joita ei saa metsästää kyseisessä jäsenvaltiossa, vaikka laji esiintyy siellä)

Kaavio 2: Lisääntymisen eri vaiheet.

Kaavio 3: Yksi vaihtoehto toisiaan muistuttavien metsästettävien lajien luokittelujärjestelmäksi

Toisiaan muistuttavien lajien ryhmät	Ryhmän toisiinsa sekoitettavat lajit	Elinympäristötyypit ja muut huomioon otettavat kriteerit	Maat, jotka on mainittu lajin kohdalla liitteessä II	Ongelmien todennäköisin ajankohta, jos metsästyskausia pidennetään alku- ja päättymispäiviä porrastamalla
Harmaahanhet	<i>Anser anser</i> <i>Anser fabalis</i> <i>Anser brachyrhynchus</i> <i>Anser albifrons</i>	Talvisin ruohomailla ja viljelymailla Tunnusomaiset kutsuhuudot	Kaikki jäsenvaltiot, paitsi Kreikka, Irlanti, Luxemburg, Alankomaat ja Portugali	Metsästyskauden loppu
Peruspuvussa olevat koiraat Naaraat ja keskenkasvuiset puolisukeltavat sorsat	<i>Anas penelope</i> <i>Anas strepera</i> <i>Anas crecca</i> <i>Anas platyrhynchos</i> <i>Anas acuta</i> <i>Anas querquedula</i> <i>Anas clypeata</i>	Kosteikot Kutsuhuudot usein tunnusomaisia	Kaikki jäsenvaltiot	Metsästyskauden alku Etupäässä heinäkuun ja syyskuun välinen aika, jolloin koiraat ovat peruspuvussa ja keskenkasvuisilla linnuilla ei ole vielä ollut sulkasatoa
Peruspuvussa olevat koiraat Naaraat ja keskenkasvuiset sukeltavat sorsat	<i>Aythya ferina</i> <i>Aythya fuligula</i> <i>Aythya marila</i> (<i>Netta rufina</i>) (<i>Bucephala clangula</i>)	Kosteikot, myös meri	Kaikki jäsenvaltiot Merenrantavaltiot, etupäässä Itämeren valtiot (Tanska, Ruotsi, Suomi)	Metsästyskauden alku Etupäässä heinäkuun ja syyskuun välinen aika, jolloin koiraat ovat peruspuvussa ja keskenkasvuisilla linnuilla ei ole vielä ollut sulkasatoa Metsästyskauden loppu
Mustalinnut (naaraat ja keskenkasvuiset linnut)	<i>Melanitta nigra</i> <i>Melanitta fusca</i> (<i>Somateria</i> , keskenkasv.) (<i>Aythya marila</i> , keskenkasv.)	Pääasiassa meri	Merenrantavaltiot, etupäässä Itämeren valtiot (Tanska, Ruotsi, Suomi)	Metsästyskauden alku ja loppu
Naaraat ja keskenkasvuiset Mergus-heimon sorsat	<i>Mergus merganser</i> <i>Mergus serrator</i>	Kosteikot, myös rannikkoalueet	Fennoskandia (Tanska, Ruotsi, Suomi)	Metsästyskauden loppu
Naaraat ja keskenkasvuiset <i>Lagopus</i> -heimon metsäkanate	<i>Lagopus lagopus scoticus</i> <i>Lagopus mutus</i>	Kanervikot, ylängöt Yleensä lajit elävät eri korkeuksilla	Yhdistynyt kuningaskunta	Metsästyskauden alku ja loppu
Naaraat ja keskenkasvuiset <i>Tetrao</i> -heimon kanalinnut	<i>Tetrao urogallus</i> <i>Tetrao tetrix</i>	Metsät, hakkuualueet, kanervikot Selvä kokoero helpottaa yleensä tunnistamista	Alpeilla (Itävalta, Italia) ja Fennoskandiassa (Ruotsi, Suomi) elävät <i>Tetrao</i> -heimon linnut	Metsästyskauden alku ja loppu

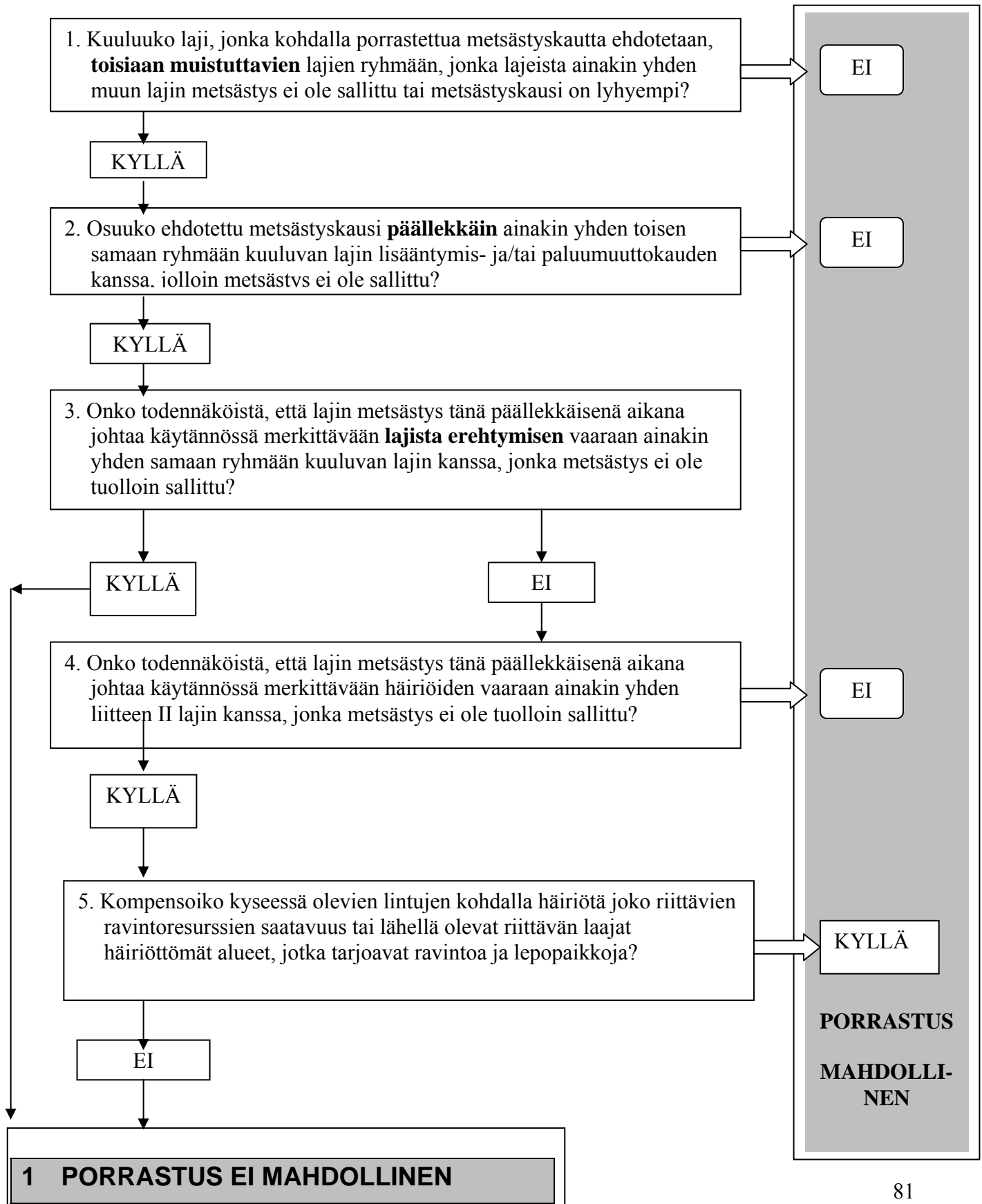
Toisiaan muistuttavien lajien ryhmät	Ryhmän toisiinsa sekoitettavat lajit	Elinympäristötyypit ja muut huomioon otettavat kriteerit	Maat, jotka on mainittu lajin kohdalla liitteessä II	Ongelmien todennäköisin ajankohta, jos metsästyskausia pidennetään alku- ja päättymispäiviä porrastamalla
<i>Alectoris</i> -heimon pyyt	<i>Alectoris rufa</i> <i>Alectoris graeca</i> <i>Alectoris chukar</i> <i>Alectoris barbara</i>	Lajien <i>A. graeca</i> , <i>A. barbara</i> ja <i>A. chukar</i> kohdalla kiviset rinteet. Lajien <i>A. rufa</i> ja <i>A. chukar</i> (istutettuina) viljelymaat, nummet, muut peltomaat ja avoimet alangot.	Siellä missä esiintyvät rinnakkain (Kaakkois-Ranska – <i>A. rufa</i> ja <i>A. graeca</i> ; Thraki – <i>A. graeca</i> ja <i>A. chukar</i> , Etelä-Andalusia – <i>A. barbara</i> ja <i>A. rufa</i>)	Metsästyskauden alku ja loppu
Viiriäinen ja nuoret riistalinnut	<i>Coturnix coturnix</i> Nuori <i>Perdix</i> tai <i>Alectoris</i> (Nuori <i>Phasianus colchicus</i>)	Viljelymaat, peltomaat	Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Portugali	Metsästyskauden alku
Suuret kurmitsat ja suokukko	<i>Pluvialis squatarola</i> <i>Pluvialis apricaria</i> <i>Philomachus pugnax</i>	Syksyllä ja talvella <i>P. squatarola</i> etupäässä rantakaistaleilla tai meren rannoilla; <i>P. apricaria</i> etupäässä viljelysmailla tai niityillä. Tunnusomaiset kutsuhuudot ja siivenaluset	Ranska, Irlanti, Yhdistynyt kuningaskunta, Portugali	Kurmitsojen kohdalla metsästyskauden loppu Metsästyskauden alku, elokuu
Taivaanvuohi ja jänkäkurppa	<i>Gallinago gallinago</i> <i>Lymnocyptes minimus</i>	Suot ja kosteat niityt	Kaikki jäsenvaltiot, paitsi Belgia, Saksa, Luxemburg, Alankomaat, Suomi	Metsästyskauden alku ja loppu
Kuirit Kuovit ja pikkukuovit	<i>Limosa limosa</i> <i>Limosa lapponica</i> <i>Numenius arquata</i> <i>Numenius phaeopus</i>	Syksyllä ja talvella rantakaistaleilla ja meren rannoilla Nummet, avoimet alangot, kosteat niityt, rantakaistaleet Tunnusomaiset kutsuhuudot	Ranska, Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti	Metsästyskauden alku ja loppu
Suuret <i>Tringa</i> -heimon viklot	<i>Tringa erythropus</i> <i>Tringa totanus</i> <i>Tringa nebularia</i>	Merenrannat, rannikkokaistaleet Tunnusomaiset kutsuhuudot	Ranska	Metsästyskauden alku ja loppu
Keskenkasvuiset ja talvipuvussa olevat pienet lokit	<i>Larus ridibundus</i> <i>Larus canus</i>		Itävalta, Ranska, Espanja, Ruotsi, Suomi	Metsästyskauden alku ja loppu
Keskenkasvuiset suuret lokit	<i>Larus fuscus</i> <i>Larus argentatus</i> <i>Larus cachinnans</i> <i>Larus marinus</i>	Lähes kaikkialla, paitsi korkeilla vuorilla ja metsäalueilla	Tanska, Saksa, Espanja, Ruotsi, Suomi	Metsästyskauden alku ja loppu
<i>Columba</i> -heimon kyyhkyt	<i>Columba livia</i> <i>Columba palumbus</i> <i>Columba oenas</i>	Luonnonvarainen <i>C. livia</i> kivisissä elinympäristöissä, kesykyyhky lähellä ihmisasutusta	Alueilla, missä luonnonvarainen ja kesy <i>C. livia</i> esiintyvät rinnakkain (Espanja, Korsika, Portugali jne.)	Metsästyskauden alku ja loppu

Toisiaan muistuttavien lajien ryhmät	Ryhmän toisiinsa sekoitettavat lajit	Elinympäristötyypit ja muut huomioon otettavat kriteerit	Maat, jotka on mainittu lajin kohdalla liitteessä II	Ongelmien todennäköisin ajankohta, jos metsästyskausia pidennetään alku- ja päättymispäiviä porrastamalla
<i>Streptopelia</i> -heimon kyyhkyt	<i>Streptopelia turtur</i> <i>Streptopelia decaocto</i>	Turkinkyhky viihtyy paremmin kaupungeissa ja kylissä	Itävalta, Tanska, Ranska, Italia, Kreikka, Portugali	Metsästyskauden alku
Rastaat	<i>Turdus merula</i> , naaraat <i>Turdus philomelos</i> <i>Turdus iliacus</i> <i>Turdus viscivorus</i> <i>Turdus pilaris</i>	Monenlaiset elinympäristöt Tunnusomaiset kutsuhuudot	Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Portugali Aloitus- ja päättymispäivämäärät ovat yleensä samat kaikilla saman heimon lajeilla, paitsi Italiassa, jossa <i>T. viscivorus</i> on suojeltu	Metsästyskauden alku ja loppu
Varikset	<i>Corvus corone</i> <i>Corvus frugilegus</i> (<i>Corvus monedula</i>)	Monenlaiset elinympäristöt Tunnusomaiset kutsuhuudot	Tanska, Saksa, Kreikka, Espanja, Ranska, Luxemburg, Portugali	Metsästyskauden alku ja loppu

(– –) Suluisa olevien lajien kohdalla lajista erehtymisen vaaraa pidetään pienempänä.

Kaavio 4: Kysymyssarja, jonka avulla arvioidaan liitteen II lajeihin sovellettavien porrastettujen metsästyskausien yhteensopivuutta direktiivin 79/409/ETY 7 artiklan 4 kohdan kanssa

Kaavio 5: Luettelo metsästettävistä lajeista, joiden suojelun tila on erittäin suotuisa

”Erittäin suotuisan suojelun tilan” määrittelyssä käytettävät kriteerit:

- SPEC 4-lajit (lajit, joiden maailmanlaajuinen esiintyminen on painottunut Eurooppaan eli lajit, joiden maailmanlaajuisesta kannasta tai levinneisyysalueesta yli 50 prosenttia on Euroopassa – mutta joiden suojelun tila Euroopassa on suotuisa), lajit, joilla ei ole SPEC-statusta, sekä lajit, joiden suojelun tila Euroopassa on turvattu (SPEC = Euroopan suojelustatus)¹⁴¹,
- pesimä- tai talvehtimiskannat eivät ole pienentyneet merkittävästi (alle 10 prosenttia maan pesimäkannoista on pienentynyt yli 20 prosenttia; alle 2 prosenttia kansallisista pesimäkannoista on pienentynyt yli 50 prosenttia; alle 10 prosentin kohdalla kansallisista pesimäkannoista levinneisyysalue on pienentynyt yli 20 prosenttia; alle 2 prosentin kohdalla kansallisista pesimäkannoista levinneisyysalue on pienentynyt yli 50 prosenttia; tai alle 10 prosenttia kansallisista talvehtimiskannoista on pienentynyt yli 20 prosenttia; alle 2 prosenttia kansallisista talvehtimiskannoista on pienentynyt yli 50 prosenttia)
- hyvin runsas kanta (> 1 000 000 paria),

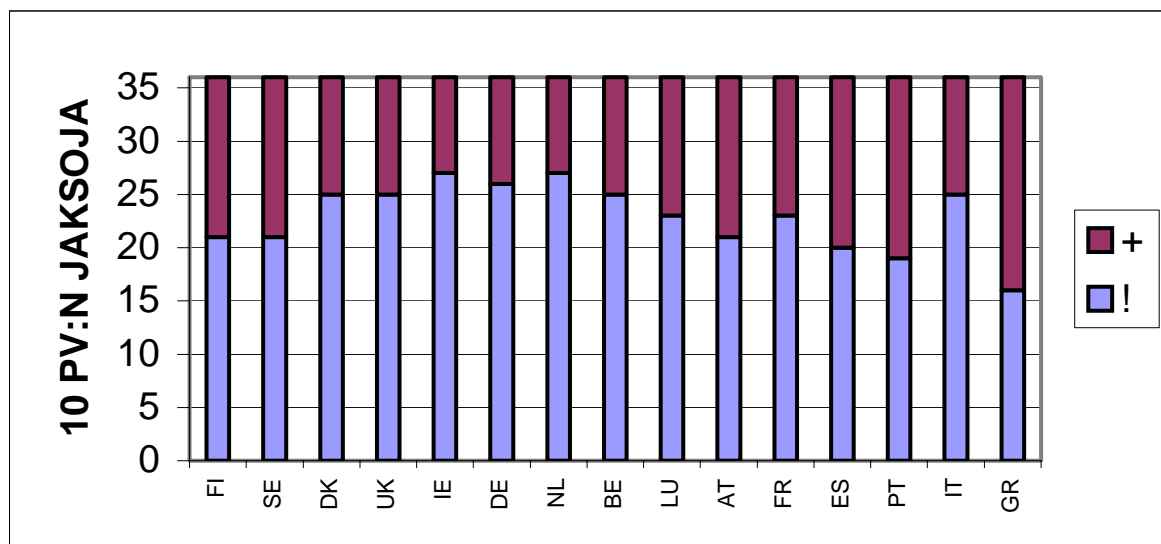
Laji	SPEC-luokitus	% pesimäkannasta/ kanta pienentynyt		lev. al. pienentynyt		% talvehtimiskannasta/ kanta pienentynyt	
		>20 %	>50 %	>20 %	>50 %	>20 %	>50 %
<i>Anas platyrhynchos</i>	Ei suojelustatusta;	9	0	7	0	1	1
<i>Columba livia</i>	Ei suojelustatusta;	1	0	0	0		
<i>Columba palumbus</i>	SPEC 4	0	0	0	0		
<i>Turdus pilaris</i>	SPEC 4	1	0	0	0		
<i>Turdus iliacus</i>	SPEC 4	0	0	0	0		
<i>Turdus viscivorus</i>	SPEC 4	5	0	4	0		
<i>Garrulus glandarius</i>	Ei suojelustatusta	0	0	0	0		
<i>Pica pica</i>	Ei suojelustatusta	0	0	0	0		
<i>Corvus monedula</i>	SPEC 4	2	0	2	0		
<i>Corvus frugilegus</i>	Ei suojelustatusta	1	0	0	0		
<i>Corvus corone</i>	Ei suojelustatusta	0	0	0	0		

¹⁴¹ Birds in Europe Their conservation status, BirdLife Conservation Series N°3, 1994.

Kaavio 6: Columba palumbus - SEPELKYYHKY

	T	A	M	H	E	L	M	A	A	H	U	H	T	O	U	K	E	S	H	E	I	E	L	O	S	Y	Y	L	O	K	M	A	R	J	O	U				
FI																																								
SE																																								
DK																																								
UK																																								
IE																																								
DE																																								
NL																																								
BE																																								
LU																																								
AT																																								
FR																																								
ES																																								
PT																																								
IT																																								
GR																																								

	lisäntymiskausi
	muutto + lisääntyminen
	paritteluaikaa edeltävä muutto

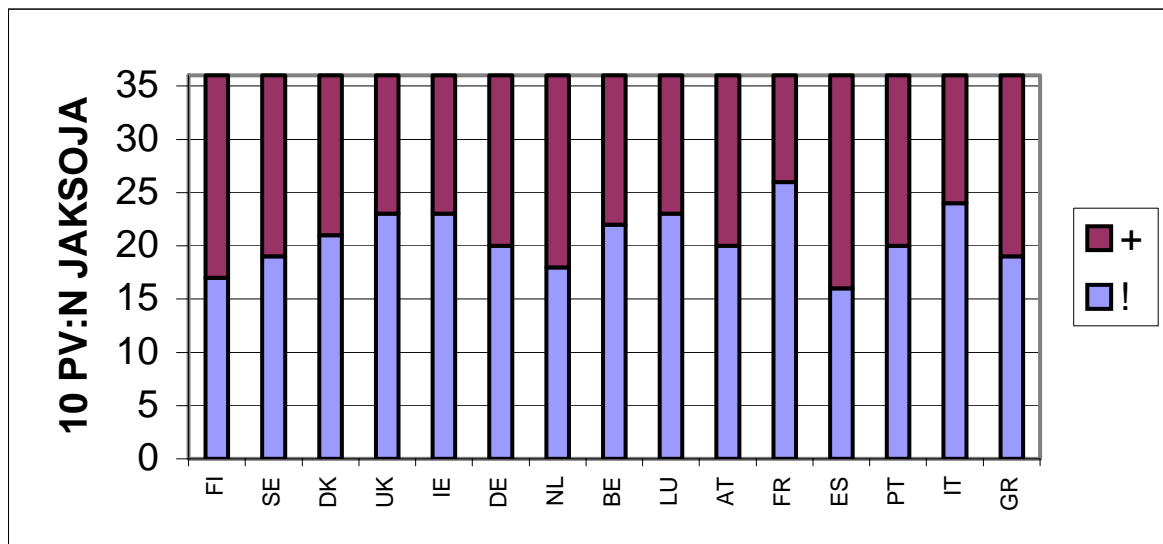
+ = potentiaalinen metsästyskausi 7 artiklan 4 kohdan nojalla

! = pesimiskausi + paritteluaikaa edeltävä muuttokausi

Kaavio 7: Anas platyrhynchos – SINISORSA

	T	A	M	H	E	L	M	A	A	H	U	H	T	O	U	K	E	S	H	E	I	E	L	O	S	Y	L	O	K	M	A	R	J	O	U		
FI																																					
SE																																					
DK																																					
UK																																					
IE																																					
DE																																					
NL																																					
BE																																					
LU																																					
AT																																					
FR																																					
ES																																					
PT																																					
IT																																					
GR																																					

	lisääntymiskausi
	muutto + lisääntyminen
	parittelua edeltävä muutto

+ = potentiaalinen metsästysaika 7 artiklan 4 kohdan nojalla

! = pesimiskausi + paritteluaikaa edeltävä muuttokausi

Kaavio 8: Joitakin julkaistuja kuolleisuusasteita

Osa 1: Liitteen II osan 1 lajit

Laji	Kuolleisuusaste
<i>Anser fabalis</i>	KVM Ei tietoja (<i>Anser brachyrhynchus</i> : aikuiset linnut 26 %; 4–16 kk vanhat 42 %; kaikki yli 4 kk vanhat yksilöt 21,5 %) BWP Ei tietoja
<i>Anser anser</i>	KVM Aikuiset linnut (pesimäalue Islanti) 23 %; aikuiset linnut (pesimäalue Tanska) n. 33 % BWP Islannin kanta: aikuisten lintujen keskimääräinen kuolleisuus 23 % (rengastuksen perusteella), yli 4 kk vanhat 22 % (laskentojen perusteella), ehkä laskenut vuosina 1960–1971; aikuisten lintujen elinajanodote 3,8 vuotta (Boyd ja Ogilvie 1972). Tanskassa poikasina tai aikuisina rengastettujen lintujen keskimääräinen kuolleisuus 33 %; täysikasvuisten poikasten elinajanodote 2,3 vuotta ja aikuisten 2,6 vuotta (Paludan 1973).
<i>Branta canadensis</i>	KVM Aikuiset linnut Iso-Britannia 22 % BWP Englanti: aikuisten lintujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 22 %; elinajanodote 3,9 vuotta (Boyd 1962)
<i>Anas penelope</i>	KVM Rengastetut aikuiset linnut: 47 % BWP Länsi-Euroopassa rengastettujen aikuisten lintujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 47 %; elinajanodote 1,6 vuotta (Boyd 1962).
<i>Anas strepera</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Anas crecca</i>	KVM Aikuiset linnut 47–60 %; ensimmäisen vuoden lintujen kuolleisuus aikuisia korkeampi. BWP Vuotuinen kuolleisuus. Iso-Britannia: vuosina 1949–1955 koiraat 49 % ja naaraat 57 %; Pembrokeshire, Wales: vuosina 1934–1938 sekä koiraat että naaraat 64 %, vuosina 1945–1948 49 %, vuosina 1949–1953 65 %, mutta sotavuosina 1941–1945 vain 39 %; noin kolme viidesosaa koiraista ja puolet naaraista kuolee luultavasti ihmisen toimesta (Boyd 1957a). Sekä koiraiden että naaraiden kuolleisuus Ranskassa 55 %, Italiassa ja Espanjassa 58 %; kummallakin alueella ensimmäisen vuoden lintujen kuolleisuus korkeampi kuin 1–2-vuotiaiden; 1–2-vuotiaiden kuolleisuus Euroopassa 47 %, Neuvostoliitossa 51 % (Tamisier 1972c).
<i>Anas platyrhynchos</i>	KVM Sveitsi: rengastettuja aikuisia lintuja koskevat löydöt: vankeudessa kasvatetut 58 %, luonnonvaraiset linnut 52 %; Tanska: vankeudessa kasvatetut ensimmäisenä vuonna 90,6 %, seuraavina vuosina 55 % (suuri metsästyksestä aiheutuva kuormitus) Luoteis-Eurooppa, aikuiset linnut 48 % Suomi: ensimmäisenä vuonna 64 %, seuraavina vuosina 55 % Ruotsi: 76 % – 64 % BWP Luoteis-Euroopan rengastusten perusteella aikuisten lintujen keskimääräinen kuolleisuus 48 %, elinajanodote 1,6 vuotta (Boyd 1962). Suomi: kuolleisuus ensimmäisenä vuonna 64 %, seuraavina vuosina 55 % (Grenquist 1970). Ruotsi: nuorten lintujen kuolleisuus 76 %, aikuisten 64 % (Curry-Lindahl et al. 1970).
<i>Anas acuta</i>	KVM Ei tietoja BWP Aikuisten lintujen keskimääräinen kuolleisuus Neuvostoliittoa koskevien havaintojen pohjalta 48 % (Boyd 1962).
<i>Anas querquedula</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Anas clypeata</i>	KVM Iso-Britannia: aikuiset linnut 44 % BWP Isossa-Britanniassa rengastettujen aikuisten lintujen keskimääräinen kuolleisuus 44 %; elinajanodote 1,8 vuotta (Boyd 1962).
<i>Aythya ferina</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Aythya fuligula</i>	KVM Aikuisilla vaihtelee 20–25 %:sta 46 %:iin BWP Luoteis-Euroopassa rengastettujen aikuisten lintujen keskimääräinen kuolleisuus 46 %, elinajanodote 1,7 vuotta (Boyd 1962).
<i>Lagopus l. scoticus</i>	BWP Skotlanti: vuotuinen kuolleisuus n. 65 % (Jenkins et al. 1967; A Watson).
<i>Lagopus mutus</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Alectoris graeca</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Alectoris rufa</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja

Laji	Kuolleisuusaste
<i>Perdix perdix</i>	<p>KVM Tanska 84 %; Tšekkoslovakia 80–82 %</p> <p>BWP Eri alueiden tietojen kartoituksista ilmenee, että kantojen keskikokoon vaikuttavat merkittävimmin tiheyteen sidoksissa olevat tekijät, ennen muuta pesien ryöstäminen. Syyskuun kannasta ammuttava osuus on kiinteästi sidoksissa lajin tiheyteen kyseisellä alueella, vuotuinen taso on nykyään 20–30 %. Isossa-Britanniassa lintujen talvenaikainen kuolleisuus, johon ei ole laskettu mukaan metsästystä, on tällä hetkellä n. 45 %, pientä vuotuista vaihtelua esiintyy, mutta se ei liity tiheyteen; useat todisteet viittaavat myös siihen, ettei sääoloilla ole vaikutusta. Talvenaikaisella kuolleisuudella ja parien keväällä tapahtuvalla hajaantumisella on vähäinen vaikutus keskimääräiseen pesimistiheyteen (G R Potts). Tanskassa kasvatettujen ja vapautettujen lintujen vuotuinen kuolleisuus toisen kalenterivuoden huhtikuun 1. päivän jälkeen oli 84,0 ± 2,8 %, Italiassa 80,2 ± 3,8 % ja Tšekkosloviassa 82,1 ± 7,2 % (Paludan 1963). Puolassa kuolleisuus 12 kk:n aikana syntymävuoden syyskuun 1. päivästä oli 77,6 % ja seuraavina vuosina 56 % (Olech 1971)</p>
<i>Phasianus colchicus</i>	<p>KVM Tanska: ensimmäisenä vuonna 84 %, seuraavina vuosina 58 % (suuri metsästyksestä aiheutuva kuormitus)</p> <p>BWP Luonnonvaraisista kannoista ei ole tietoja. Monissa Euroopan ja Pohjois-Amerikan hoidettuja kantoja koskevissa tutkimuksissa on havaittu korkeita kuolleisuusasteita, erityisesti koirailta ja ensimmäisen vuoden linnuilla; esim. Tanskassa koiraiden keskimääräinen kuolleisuus on 78,1 %, naaraiden 62,3 % ja kaikkien lintujen kuolleisuusaste ensimmäisenä elinvuonna on 81,4 % ja seuraavina vuosina 58,4 % (Paludan 1959a).</p>
<i>Fulica atra</i>	<p>KVM Ensimmäisenä vuonna 76–87 %; toisena vuonna 48–72 %; NL ensimmäisenä vuonna 79 %; seuraavina vuosina 25 %; ensimmäisenä vuonna <u>kuolleena löydettiin</u> 32 %; seuraavina vuosina 22 %</p> <p>BWP Ensimmäisen elinvuoden kuolleisuus on useiden Luoteis-Euroopan otosten perusteella 76–87 % ja toisena vuonna 48–72 %; alemmat luvut ovat luultavasti lähempänä todellisuutta (Glutz et al. 1973). Sveitsissä talvella rengastettuja 686:ta lintua koskevat löydöt: rengastuksen kalenterivuonna kuolleita 371, toisena vuonna 125, kolmantena vuonna 83, neljäntenä vuonna 51, viidentenä vuonna 19 ja kuudentena vuonna tai myöhemmin 36 (Glutz 1964). Alankomaissa rengastettujen poikasten vuotuiset eloonjäännin ja kuolleisuuden suhteet olivat vuosina 1934–1973 seuraavat: ammutut linnut (otos 93)³/₄ 2179 % ensimmäisenä vuonna, 7525 % seuraavina vuosina; kuolleena löytyneet (otos 138)³/₄ 468) 32 % ensimmäisenä vuonna, 7822 % myöhempinä vuosina (Cavé 1977).</p>
<i>Lymnocyptes minimus</i>	<p>KVM Ei tietoja</p> <p>BWP Vähäisten tietojen perusteella vuotuinen kuolleisuus on 76 %, mutta luku on melko varmasti liian korkea (Boyd 1962).</p>
<i>Gallinago gallinago</i>	<p>KVM Belgia 52–57 %; Tanska 47 %; Iso-Britannia 52 %;</p> <p>BWP Eri otosten painotetun keskiarvon perusteella vuotuinen kuolleisuus on 51,9 ± 5,43 %, lentoonlätövuotta seuraavan vuoden ja myöhempien vuosien välillä ei ole merkittäviä eroja (Boyd 1962). Belgia: metsästettyjen lintujen perusteella keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus oli 56,7 % ja kuolleena löydettyjen lintujen perusteella 52,0 %; metsästyksestä aiheutuva kuolleisuus laski ensimmäisen vuoden jälkeen (Dhondt ja Van Hecke 1977). Länsi-Saksassa kuolleisuus ensimmäisen vuoden jälkeen oli 65 % (Glutz von Blotzheim et al. 1977). Tanskassa aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus oli 47,1 ± 2.80 (Fog 1978). Suomi: keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 46,9 % (Pertunnen 1980c).</p>
<i>Scolopax rusticola</i>	<p>KVM Ensimmäisenä vuonna 55–65 %; seuraavina vuosina 40–50 %. Luvut korkeampia Fennoskandian kantojen kohdalla.</p> <p>BWP Iso-Britannia: vuotuinen kuolleisuus ensimmäisenä vuonna 54 %, seuraavina vuosina 39 %, 1.8.–31.7. (Kalchreuter 1975); aiemmissa arvioissa (Lack 1943, Boyd 1962) ensimmäisten vuosien luvuiksi annettiin 56 % ja 55 % ja seuraavien vuosien luvuiksi 37 % ja 40,7 %, tuntemattomasta syystä aikuisten lintujen kuolleisuus oli vuosina 1931–1940 selkeästi suurempi kuin vuosina 1921–1930 (Boyd 1962). Norjassa ja Ruotsissa vuotuinen kuolleisuus oli ensimmäisenä vuonna 67 % ja seuraavina vuosina 52 % (Kalchreuter 1979); Suomessa 72 % ja Baltian maissa 54 % (Kalchreuter 1975). Suomi: kuolleisuus ensimmäisenä vuonna 61,7 %, seuraavina vuosina 48,4 % (Pertunnen 1980a). Fennoskandia: ensimmäisenä vuonna 65,6 %, seuraavina vuosina 50,6 % (Clausager 1974). Alankomaat: aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus 50,0 % (Clausager 1974).</p>

Laji	Kuolleisuusaste
<i>Columba livia</i> (1)	<p>KVM Ei tietoja</p> <p>BWP Englanti (Salford): kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna $43 \pm 7,3$ %, aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus $33,5 \pm 4,9$ % (Murton et al. 1972b). Englanti (Flamborough Head): aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus metsästettyjen lintujen perusteella oli n. 30 % (Murton & Clarke 1968).</p>
<i>Columba palumbus</i>	<p>KVM Iso-Britannia 35–41 %, nuoret linnut 60–70 %; Tanska nuoret linnut 54,3 %; Aikuiset linnut 41,3 %; Alankomaat n. 46 %</p> <p>BWP Iso-Britannia: nuorten lintujen kuolleisuus n. 74 %, aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus n. 36 % (Murton 1965b). Alankomaat: vuosina 1911–1953 (kun ampumisesta ei maksettu tapporahaa) ensimmäisen vuoden kuolleisuus 49 %, aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus 50 %; vuosina 1959–1962 (tapporaha) ensimmäisenä vuonna 55 %, aikuisten lintujen 61 % (Doude van Troostwijk 1964a); vuosina 1911–1981 sekä ensimmäisen vuoden linnuilla että aikuisilla linnuilla 46 % (Glutz ja Bauer 1980). Tanska: kuolleisuus ensimmäisenä vuonna 54,7 %, aikuisten lintujen kuolleisuus 41,3 % (Søndergaard 1983). Suomi: ensimmäisen vuoden kuolleisuus 41,7 %, toisen vuoden kuolleisuus 47,6 %, myöhemminä vuosina kuolleisuus 30,5 % (Saari 1979b)</p>

(1) tässä viitataan *Columba livian* luonnonvaraisiin kantoihin eikä kesykyyhkyjen kantoihin.

Osa 2: Liitteen II osan 2 lajit

Laji	Kuolleisuusaste
<i>Cygnus olor</i>	KVM Iso-Britannia: ensimmäisenä vuonna 58 %; toisena ja kolmantena vuonna 30 %; neljäntenä ja viidentenä vuonna 22 % (Coleman & Minton 1980); ensimmäisen vuoden jälkeen n. 30 %; toisen vuoden jälkeen 30 %; kolmannen ja neljännen vuoden jälkeen 25 % (Bacon 1980). BWP Iso-Britannia: vuotuinen kuolleisuus 3–12 kk:n iässä 32,1 %, 1–2 vuoden iässä 35,4 %, 2–3 vuoden iässä ja 3–4 vuoden iässä 25,0 %, yli 4-vuotiailla pesijöillä 18–20 %; elinajanodote 4 vuoden iässä 4,8 vuotta (Beer ja Ogilvie 1972). Tanska: vuotuinen kuolleisuus 26 % (Bloch 1971). Ruotsi: vuotuinen kuolleisuus vuosina 1965–70 28,5 %, mutta enintään 21,0 % , jos kaikkein ankarinta talvea 1969–70 ei lasketa mukaan (Mathiasson 1973a).
<i>Anser brachyrhynchus</i>	KVM Aikuiset linnut 26 %; 4–16 kk:n ikäiset 42 % ; kaikilla yli 4 kk vanhoilla yksilöillä 21,5 %. BWP Aikuisten lintujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 26 % ja 4–16 kk vanhojen 42 % (rengastuksen perusteella). Keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus kaikilla yli 4 kk vanhoilla linnuilla 21,5 % (laskentojen perusteella), kuolleisuus näyttää laskeneen vuosina 1950–1972 (Boyd ja Ogilvie 1969).
<i>Anser albifrons</i> ¹⁴²	KVM KVM <i>A. a. albifrons</i> : > 1 v. 30,9 %; <i>Anser a. flavirostris</i> : 34 % BWP <i>A. a. albifrons</i> : keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus (Isossa-Britanniassa talvehtivat linnut) 28 % Alankomaissa talvehtivat linnut, 30,9 % (Doude van Troostwijk 1974) <i>A. a. flavirostris</i> : keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 34 %;
<i>Branta bernicla</i>	KVM Aikuiset linnut: Iso-Britannia 17 %, myönteinen korrelaatio lisääntymisen kanssa BWP Isossa-Britanniassa talvehtivan <i>B. b. berniclan</i> aikuisten lintujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 14 % ja Spitsbergenin <i>B. b. hrotan</i> 17 % (Boyd 1962).
<i>Netta rufina</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Aythya marila</i>	KVM Ei tietoja BWP Islannissa rengastettujen aikuisten lintujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 52 % (Boyd 1962).
<i>Somateria mollissima</i>	KVM Aikuiset linnut 20–40 % BWP Alankomaat: poikasina rengastettujen lintujen vuotuinen kuolleisuus oli vuosina 1965–1970 keskimäärin 17 %; naaraiden vuotuinen kuolleisuus, joka oli vuosina 1964–1968 15– 61 % kloorattujen hiilivetyjen aiheuttaman myrkytyksen seurauksena, oli sääntelytoimien jälkeen vuosina 1969–1971 2–8 % (Swennen 1972). Tanska: vuotuinen kuolleisuus 20 % (Paludan 1962). Luoteis-Euroopassa rengastetut aikuiset linnut: keskimääräinen kuolleisuus 39 %, elinajanodote 2,1 vuotta (Boyd 1962)
<i>Clangula hyemalis</i>	KVM Ei tietoja BWP Islannissa rengastettujen aikuisten lintujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 28 %; elinajanodote 3,1 vuotta (Boyd 1962).
<i>Melanitta nigra</i>	KVM Ei tietoja BWP Islannissa rengastettujen aikuisten lintujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 23 %; elinajanodote 3,8 vuotta (Boyd 1962)
<i>Melanitta fusca</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Bucephala clangula</i>	KVM Pesivät naaraat: 37 % BWP Vuotuinen kuolleisuus (pesivät naaraat) Ruotsi: n. 37 %; elinajanodote n. 3 vuotta (aikuisten lintujen elinajanodote n. 2 vuotta, Nilsson 1971).
<i>Mergus serrator</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Mergus merganser</i>	KVM Ei tietoja BWP Aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus 40 %, elinajanodote 2,0 vuotta (Boyd 1962).
<i>Bonasa bonasia</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja

¹⁴² Näitä kuolleisuuslukuja on pidettävä *Anser albifrons flavirostris*in kohdalla liian korkeina. Tuoreimmat analyysit tämän alalajin kohdalla antavat ensimmäisen vuoden kuolleisuudeksi 32,2 % ja aikuisten lintujen kuolleisuudeksi 21,5 % (Fox, A.D. & Stroud, D.A. 2002. *Anser albifrons flavirostris* Greenland White Fronted Goose. BWP Update. In press).

Laji	Kuolleisuusaste
<i>Lagopus l. lagopus</i>	KVM Ei tietoja BWP Neuvostoliitto: aikuiset linnut 60–86 % ja ensimmäisen vuoden linnut 90–95 % (vuosina 1971–1975, jolloin tunturisopuleja, <i>Lemmus lemmus</i> , oli vähän Bolshezemolskin tundralla, saalistuspaineet johtivat korkeaan kuolleisuuteen (Vorgnin 1976)). (Skotlannin <i>Lagopus lagopus scoticus</i> : vuotuinen kuolleisuus n. 65 % (Jenkins et al. 1967). Ei tietoja EU:sta.
<i>Tetrao tetrix</i> ¹⁴³	KVM Suomi: poikasten ensimmäinen talvi 64 % ; aikuiskanta vakaa 47 % BWP Suomessa aikuisten lintujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus vaihtelee luultavasti 40–60 %:n välillä, vuositasolla ja paikallisesti esiintyy vaihtelua (Helminen 1963).
<i>Tetrao urogallus</i>	KVM Neuvostoliitto: aikuiset linnut n. 54–59 %; Suomi 30 % BWP Neuvostoliitto: kahdella alueella eloonjäämisen/kuolleisuuden suhde kuoriutumisesta 1.9. mennessä oli naarailla 48/52 % ja koirailta 59/41 %, seuraavina vuosina suhde oli naarailla 46/54 % ja koirailta 33/67 %, ja sitä myöhemmin vuosina naarailla 59/41 % ja koirailta 54/46 % (Semenov-Tyan-Schanskii 1959).
<i>Alectoris barbara</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Alectoris chukar</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Coturnix coturnix</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Meleagris gallopavo</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Rallus aquaticus</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Gallinula chloropus</i>	KVM Rengastustietojen (rengaslöytöjen) perusteella ensimmäisenä vuonna 69 %. BWP Länsi-Saksassa rengastetuista 90 linnusta 69 % kuoli ensimmäisenä elinvuonnaan ja 23 % toisena elinvuonna (Glutz et al. 1973).
<i>Haematopus ostralegus</i>	KVM Iso-Britannia: kuoriutumisesta sukukypsyyteen kuolleisuus 74–80 %; nuorilla linnuilla 40 %; BWP Alankomaat: keskimääräinen kuolleisuus ensimmäisenä vuonna lentoonlähdön jälkeen 36 %; 1–15-vuotiailla 15,9 % (Boyd 1962). Kuolleisuus kuoriutumisesta lentoonlähdöstä seuraavan kuukauden loppuun oli Walesissa 84 % (Harris 1969). Kuolleisuus kuoriutumisen ja sukupuolisen täysikasvuisuuden saavuttamisen välisenä aikana 74 % ja 80 % Harrisin tiedoista laskettuna (Harris 1969, Harris 1970) (Glutz et al. 1975); keskenkasvuisten lintujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus n. 40 % (Harris 1967). Länsi-Saksassa keskimääräinen kuolleisuus kuoriutumisesta ikään, jolloin ensimmäinen pesintä keskimäärin tapahtuu (5–6 vuotta) oli n. 62 %; pesivien lintujen eloonjäämisen/kuolleisuuden suhde oli vuosina 1949–1963 kaikissa ikäryhmissä pysyvästi n. 94/6 % (Schnakenwinkel 1970); Walesissa vuosina 1963–1968 pesivien lintujen eloonjäämisen/kuolleisuuden suhde oli 872-13 eli 98 % (Harris 1970b).
<i>Pluvialis apricaria</i>	KVM Iso-Britannia: ensimmäisenä talvena 41 %, seuraavina talvina 22 % (Parr 1980); Alankomaat: rengaslöydöt ensimmäisenä vuonna 53 %; seuraavina vuosina 39 %. BWP Alankomaat: syksyllä rengastettuja täysikasvuisia lintuja koskevan 123 löydön perusteella 53 % kuoli ensimmäisenä vuonna rengastuksen jälkeen, sen jälkeen 39,0 ± 5.42 % vuodessa. Islanti: 31 pesäpoikasia ja nuoria lintuja koskevien rengaslöytöjen perusteella kuolleisuus oli ensimmäisenä kalenterivuonna 66 % ja sen jälkeen vuosittain 46,5 ± 10.3 % (Boyd 1962). Skotlanti: aikuisten lintujen kuolleisuus n. 22 % (Parr 1980).
<i>Pluvialis squatarola</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja

¹⁴³ Pitkän aikavälin tietojen mukaan ensimmäisen talven kuolleisuusaste (syyskuusta seuraavaan kevääseen) oli metsolla (*Tetrao urogallus*) 76 % ja teerellä (*Tetrao tetrix*) 64 %. Vakaisissa kannoissa aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus on metsolla 29 % ja teerellä 47 %. Kummallakin lajilla nuorten lintujen kuolleisuudessa ilmenee sukupuoleen liittyviä eroja. Linden, H. 1981 Estimation of juvenile mortality in the Capercaillie *Tetrao urogallus* and the Black Grouse *Tetrao tetrix*, from indirect evidence. Finnish Game Research 39: 35–51.

Laji	Kuolleisuusaste
<i>Vanellus vanellus</i>	KVM Ensimmäisenä vuonna (1.8.–31.3.) Iso-Britannia 38 %; Keski-Eurooppa 40 %; Skandinavia 40 %, Tanska 44 %; seuraavina vuosina Iso-Britannia 32 %; Keski-Eurooppa 29 %; Skandinavia 33 %, Tanska 33 %; elinvuosina 2–11 vaihtelee 30–36 %:n välillä, sen jälkeen n. 43 %. BWP Eurooppa. Poikasten kuolleisuus 31.8.–31.3. (jolloin mukaan ei lasketa ensimmäisten viikkojen korkeaa kuolleisuutta) 39,7 %, vaihtelee eri maiden rengastetuilla linnuilla 30,4 %:sta 57,5 %:iin: Isossa-Britanniassa ja Irlannissa 37,5 %, Keski-Euroopassa 40,1 % ja Skandinaviassa 40,4 %. Tämän jälkeen vuotuinen kuolleisuus 32,2 % (Isossa-Britanniassa ja Irlannissa 33,9 %, Keski-Euroopassa 29,4 % ja Skandinaviassa 33,1 %). Lisätietoja ja keskustelua aiheesta ks. Glutz et al. (Glutz et al. 1975).
<i>Calidris canutus</i>	KVM Ei tietoja BWP Aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus 32,4±3,18 % (Boyd 1962)
<i>Philomachus pugnax</i>	KVM Eri lähteet (rengastus) 47 % BWP Vuotuinen kuolleisuus 47,6 ± 3,61 %, ensimmäisen ja myöhempien vuosien välillä pieni ero; sukupuolierot eivät luultavasti ole merkittäviä (Boyd 1962)
<i>Limosa limosa</i>	KVM Alankomaat: ensimmäisenä vuonna 38 %; toisena vuonna 32 %; kolmantena vuotena ja sen jälkeen 37 %. BWP Alankomaat: vuotuinen kuolleisuus ensimmäisenä vuonna (15.5. mennessä) 37,6 %, toisena vuonna 32 %, ja myöhempinä vuosina keskimäärin 36,9 % (Glutz et al. 1977).
<i>Limosa lapponica</i>	KVM Ei tietoja BWP Vuotuinen kuolleisuus 29,5 ± 7,9 %, mutta ilmeisesti n. 79 % ensimmäisenä kalenterivuonna rengastuksen jälkeen (Boyd 1962).
<i>Numenius phaeopus</i>	KVM Ei tietoja BWP Pienen otoksen (13) perusteella vuotuinen kuolleisuus oli 30,8 ± 9,1 % (Boyd 1962).
<i>Numenius arquata</i>	KVM Iso-Britannia: ensimmäisenä vuonna (lentoönlähdön jälkeen) 53 %; toisena vuonna 37 %, sen jälkeen 26 %. Alankomaat: ensimmäisenä vuonna (poikasina rengastetut) 66 %; elinvuosina 2–4 28 %; Suomi: ensimmäisenä vuonna 31.12. mennessä 64 %; seuraavina vuosina 55 %. BWP Iso-Britannia: keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus (n = 287) 53,0 % ensimmäisenä vuonna lentoönlähdön jälkeen, 37,0 % toisena vuonna ja sen jälkeen 26,4 % (Bainbridge ja Minton 1978). Alankomaat: keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus (n = 137) ensimmäisenä vuonna (poikasina rengastetut) 66,4 % ja elinvuonna 2–4 n. 28 % (Glutz et al. 1977). Suomi: poikasena rengastettujen keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus 31.12. mennessä (n = 245) 64 % ja seuraavina vuosina 55 % (Grenquist 1965).
<i>Tringa erythropus</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Tringa totanus</i>	KVM ensimmäisenä vuonna >50 %; seuraavina vuosina 20–30 % BWP Kuolleisuus ensimmäisenä vuonna lentoönlähdön jälkeen 55 %; aikuisille laskettu kuolleisuus vaihteli eri otoksissa 17,7 %:sta 56,9 %:iin, mihin luultavasti vaikutti renkaiden häviäminen, paras arvio on luultavasti Ruotsin otokseen (55) perustuva 31,5 % (Boyd 1962). Saksalaisen yhdyskunnan kohdalla laskettu aikuisten lintujen kuolleisuus oli ensimmäisenä vuonna rengastuksen jälkeen 28,7 % ja laski seuraavina vuosina vähä kerrallaan (30 %, 20 % ja 18 %), mutta tämä perustui aikuisten palaamiseen yhdyskuntaan, joten siihen saattoi vaikuttaa iän myötä kasvava pesimäpaikkauskollisuus (Grosskopf 1959; Boyd 1962).
<i>Tringa nebularia</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Larus ridibundus</i>	KVM Nuorten lintujen kuolleisuus 56 % (elossa lentoönlähtövuoden lopussa: 44 %) Aikuisten lintujen kohdalla n. 15–40 %. BWP Iso-Britannia ja Irlanti: keskimääräinen kuolleisuus vuosina 1945–1972: ensimmäisen 6 kk:n aikana 38,3 %, toisen kalenterivuoden aikana 27,5 % ja sen jälkeen n. 24 %; Luoteis-Englannissa vuosina 1908–1924 kuolleisuus oli metsästyksen seurauksena paljon korkeampi (n. 60 % ensimmäisen 6 kk aikana) (Flegg ja Cox 1975). Camargue (Ranska): aikuisten lintujen keskimääräinen kuolleisuus laski 16 %:iin kannan kasvaessa pääasiassa uusien talvisten ravintolähteiden ansiosta (Lebreton ja Isenmann 1976).
<i>Larus cachinnans</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja

Laji	Kuolleisuusaste
<i>Larus canus</i>	KVM Viro: ensimmäisenä vuonna 54 %; toisena vuonna 25 %, seuraavina vuosina 26 %; Suomi 29 %; entinen Itä-Saksa 16 %; Luoteis-Eurooppa 15 %; Tanska 26 % ja Iso-Britannia 34 % BWP Tanskassa rengastettujen yli 2-vuotiaiden lintujen (347 lintua) keskimääräinen vuotuinen kuolleisuus oli 26,0 % (Sørensen 1977). Viron aikuisten lintujen keskimääräinen kuolleisuus n. 15 % (Onno 1968b).
<i>Larus fuscus</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Larus argentatus</i>	KVM Aikuiset linnut n.10 % BWP Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa julkaistuissa arvioissa on huomattavaa vaihtelua. Kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna: Iso-Britannia 17 % (Chabrzyk ja Coulson 1978), 30 % (Brown 1967b), 18 % (Harris 1970a); Tanska 22 % (Paludan 1951); Pohjois-Amerikka 38–62 % (Paynter 1966), 27–32 % (Kadlec ja Drury 1968). Kuolleisuus toisena elinvuonna: Iso-Britannia 7,3 % (Chabrzyk ja Coulson 1978). Aikuisten lintujen kuolleisuus: Iso-Britannia 6,5 % (Chabrzyk ja Coulson 1978), 10 % (Parsons 1971a), 10 % (Harris 1970a); Länsi-Saksa 10 % (Drost et al. 1961); Tanska 15 % (Paludan 1951); Pohjois-Amerikka 4–9 % (Kadlec ja Drury 1968), mutta myöhempien tutkimusten mukaan 15–20 % (Kadlec 1976).
<i>Larus marinus</i>	KVM Ei tietoja BWP Ei tietoja
<i>Columba oenas</i>	KVM 50 % ; Iso-Britannia 44–61 % BWP Iso-Britannia: ensimmäisenä vuonna kuolleisuus n. 60 %, aikuisten lintujen kuolleisuus n. 46,3 %, mutta alhaisempi 1950-luvun lopulla ja 1960-luvun alussa (R J O'Connor ja C J Mead). Suomi: ensimmäisen vuoden kuolleisuus 57,5 %, aikuisten lintujen kuolleisuus 44,5 % (Saari 1979b)
<i>Streptopelia decaocto</i>	KVM Iso-Britannia: ensimmäisenä vuonna n. 69 %; seuraavina vuosina 39 %; Tanska: 50–75 % ja 35–55 % BWP Englanti: nuorten lintujen kuolleisuus 69 %, aikuisten lintujen kuolleisuus 39 % (Coombs et al. 1981). Ruotsi: vuotuinen kuolleisuus 29 % (Bentz 1982). Keski-Eurooppa: kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna 50–75 %, aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus 35–55 % (Glutz ja Bauer 1980).
<i>Streptopelia turtur</i>	KVM Iso-Britannia: nuoret linnut 64 %; aikuiset linnut n. 50 % BWP Iso-Britannia: ensimmäisen vuoden kuolleisuus arviolta n. 64 %, aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus n. 50 % (Murton 1968).
<i>Alauda arvensis</i>	KVM Aikuiset linnut 30–35 %, pääosa talvella. BWP Englanti: aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus 33,5 %; nuorten lintujen keskimääräinen kuolleisuus ensimmäisenä vuonna itsenäistymisen jälkeen 38 % (Delius 1965).

Laji	Kuolleisuusaste
<i>Turdus merula</i>	<p>KVM (Rengastettujen lintujen perusteella): ensimmäisenä vuonna 69 %; seuraavina vuosina 40–52 %</p> <p>BWP Iso-Britannia: vuotuinen kuolleisuus ensimmäisenä vuonna (1.8.–) 58 %, toisena vuonna 38 %, kolmantena vuonna 50 %, neljäntenä ja viidentenä vuonna 40 % (Lack 1943); vuotuinen kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna (1.8.–) 54 %, toisena vuonna 40 % (Lack 1946b); vuotuinen kuolleisuus ensimmäisen kalenterivuoden lopussa 44±1,5 % iästä riippumatta, sukupuolten välillä ei merkittävää eroa; kuolleisuus saattaa olla alhaisempi pohjoisessa ja vaihtelee vuositasolla vuosien 1933–1934 34 %:sta vuosien 1928–1929 69 %:iin (Coulson 1961); Oxfordissa nuorten lintujen vuotuinen kuolleisuus on 59 % (Snow 1958b); vuotuinen kuolleisuus laski vuosien 1951–1952 n. 50 %:sta n. 32 %:iin vuosina 1960–1961, mikä ei ilmeisesti johtunut sääoloista (Snow 1966b); nuorten lintujen vuotuinen kuolleisuus Lontoossa 41,8±1,0 %, Itä-Englannin maaseudulla 34,9±0,5 % (Batten 1973); kuolleisuus on korkein maaliskesäkuussa; liikenteen sekä kissojen harjoittaman saalistuksen vaikutus kuolleisuuteen on kasvanut asteittain (Batten 1978); aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus koiraiden kohdalla 41 %, naaraiden kohdalla 60 % (Naylor 1978). Belgia: aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus 69 % (Verheyen 1958); aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus 52,2±2,3 %, tai 45,8±2,5 %, kun mukaan ei lasketa ammuttuja tai ihmisen muuten surmaamia lintuja; nuorten lintujen vuotuinen kuolleisuus 12,4±1,9 % (Van Steenberg 1971). Ranska: kaupungissa elävien lintujen vuotuinen kuolleisuus koirailta 25 %, naarailta 33 % (Ribaut 1964). Länsi-Saksa: vuotuinen kuolleisuus 49 %, kaupungissa elävillä linnuilla 28 % (Erz 1964). Suomi: vuotuinen kokonaiskuolleisuus 58–59 % (Haukioja 1969). Tšekkoslovakia: kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna 68,4 %, toisena vuonna 56,3 %, kolmantena vuonna 30 % (Beklová 1972); kuolleisuus ensimmäisenä vuonna 72 % (Havlín 1961).</p>
<i>Turdus pilaris</i>	<p>KVM Norja n. 53 % (ensimmäisen vuoden lintujen kohdalla korkeampi); Suomi n. 65 %; Sveitsi n. 69 %</p> <p>BWP Sveitsi: vuotuinen kuolleisuus 60–70 % iästä riippumatta (Furrer 1977). Suomi: vuotuinen kuolleisuus 61–65 % (Haukioja 1969).</p>
<i>Turdus philomelos</i>	<p>KVM Tšekkoslovakia: ensimmäisenä vuonna 58 %; seuraavina vuosina 44 %; Ranska 59 % ja 46 %;</p> <p>BWP Iso-Britannia: kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna (1.8.–) 53 %, toisena vuonna 40 % (Lack 1946b). Suomi: vuotuinen kokonaiskuolleisuus 54 % (Haukioja 1969).</p>
<i>Turdus iliacus</i>	<p>KVM Aikuiset linnut n. 50 %</p> <p>BWP Suomi: vuotuinen kokonaiskuolleisuus 57–58 % (Haukioja 1969).</p>
<i>Turdus viscivorus</i>	<p>KVM Iso-Britannia: aikuiset linnut 48 %</p> <p>BWP Iso-Britannia: aikuisten lintujen vuotuinen kuolleisuus 48 %; lentokykyisten nuorten lintujen kuolleisuus ensimmäisen kalenterivuoden lopussa 62 % (Snow 1969a).</p>
<i>Sturnus vulgaris</i>	<p>KVM Rengaslöydöt Euroopassa ensimmäisenä vuonna 60–73 %; seuraavina vuosina 50–68 %</p> <p>BWP Iso-Britannia: kuolleisuus ensimmäisenä kalenterivuonna (1.8.–) 48 %, toisena vuonna 48 % (Lack 1946); vuotuinen kuolleisuus 52,8 % ±1,0 % (Coulson 1960). Suomi: vuotuinen kuolleisuus 46 % ± 4,4 % (Haukioja 1969). Tšekkoslovakia: kuolleisuus ensimmäisenä vuonna 68,1 %, yhdeksäntenä vuonna 22,2 %, kymmenentenä vuonna 14,2 % (Beklová 1972).</p>
<i>Garrulus glandarius</i>	<p>KVM Rengaslöytöjen perusteella ensimmäisenä vuonna 61 %</p> <p>BWP Iso-Britannia: kuolleisuus ensimmäisenä kalenterivuonna 40 %, toisena kalenterivuonna 55 % ja 3–5 kalenterivuonna 41 % (Holyoak 1971). Eurooppa: kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna 60,7 % (Busse 1969).</p>
<i>Pica pica</i>	<p>KVM Eurooppa: rengaslöytöjen perusteella ensimmäisenä vuonna 69 %, Iso-Britannia: aikuiset koiraat 25 %, aikuiset naaraat 40 %.</p> <p>BWP Iso-Britannia ja Suomi: kuolleisuus ensimmäisenä kalenterivuonna 46 %, toisena vuonna 58 %, elinvuosina 3–5 55 % (Holyoak 1971). Ison-Britannian kaupungeissa elävät kannat: kuolleisuus ensimmäisenä vuonna pesästä lähtemisen jälkeen 44 %, seuraavina vuosina 30 %, 24 %, 32 %, 46 % ja 86 % (Tatner 1986). Suomi: kaikkiin löytöihin perustuva vuotuinen kuolleisuus 61 ± 4,3 %, luultavasti liian korkea; pesivien lintujen kohdalla 47 ± 7,9 % on luultavasti oikea arvio (Haukioja 1969). Eurooppa: kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna 69,0 % (Busse 1969).</p>

Laji	Kuolleisuusaste
<i>Corvus monedula</i>	KVM rengaslöytöjen perusteella ensimmäisenä vuonna 46 % BWP Iso-Britannia: kuolleisuus ensimmäisenä kalenterivuonna 38 %, toisena kalenterivuonna 36 %, vuosina 3–5 43 % (Holyoak 1971). Suomi: vuotuinen kuolleisuus 35 ± SE 3.2 % (Haukioja 1969). Eurooppa: kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna 45,5 % (Busse 1969).
<i>Corvus frugilegus</i>	KVM rengaslöytöjen perusteella ensimmäisenä vuonna 54 % BWP Iso-Britannia: kuolleisuus ensimmäisenä kalenterivuonna 59 %, toisena vuonna 51 %, vuosina 3–5 25 % (Holyoak 1971). Eurooppa: kuolleisuus ensimmäisenä vuonna 54 % (Busse 1969).
<i>Corvus corone</i>	KVM rengaslöytöjen perusteella ensimmäisenä vuonna 62 % BWP Iso-Britannia ja Suomi: kuolleisuus ensimmäisenä kalenterivuonna 61 %, toisena vuonna 45 %, vuosina 3–5 48 % (Holyoak 1971). Suomi: vuotuinen kuolleisuus 47 ±2.3 % (Haukioja 1969). Eurooppa: kuolleisuus ensimmäisenä elinvuonna 62,4 % (Busse 1969)

Lähde:

KVM = Kompendium der Vögel Mitteleuropas (Bezzel E. 1985. Kompendium der Vögel Mitteleuropas - Nonpasseriformes Nichtsingvögel. AULA-Verlag GmbH, Wiesbaden & Bezzel E. 1993. Kompendium der Vögel Mitteleuropas - Passeres Singvögel. AULA-Verlag GmbH, Wiesbaden

BWP = Birds of the Western Palearctic (Cramp S. & C M Perrins (eds). 1973–1994. Handbook of the birds of the Western Palearctic Vol 1, 2, 3, 4, 5 & 8. Oxford University Press, Oxford.)

Kaavio 9: Esimerkki ”pienien määrin” kynnysarvon laskemisesta luhtakanalle (*Rallus aquaticus*), jota koskevia kuolleisuuskertoja ei ole julkaistu.

Luhtakanan (*Rallus aquaticus*) Euroopan kanta on 130 000 paria = 260 000 lintua (lähde: The EBCC ATLAS of European Breeding Birds)

a) aikuisten lintujen kuolleisuusaste 25 %¹⁴⁴ → eloonjäämisaste = 75 % vanhoista linnuista elossa yhden vuoden jälkeen = 195 000 lintua

- kantaan tulevien uusien lintujen määrä (jos kanta säilyy vakaana) = 65 000 lintua
- nuorten lintujen kuolleisuus 50 %¹⁴⁵ → syksyllä elossa on oltava 130 000 nuorta lintua → keskimäärin 1 nuori lintu paria/naarasta kohti
- laskennan perustana on näin ollen kanta, jonka suuruus on (260 000 + 130 000) 390 000 lintua ja jonka kuolleisuus on noin 33,33 %
- 130 000 lintua kuolee, 1 % tästä = 1 300 lintua
- 1 300:aa lintua voidaan pitää pienenä määränä (mantereen tasolla)

b) jos aikuisten lintujen kuolleisuus on 60 %¹⁴⁶ → keskimääräinen eloonjäämisaste = 40 % = 104 000 lintua elossa yhden vuoden jälkeen

- kantaan tulevien uusien lintujen määrä (jos kanta säilyy vakaana) = 156 000 lintua
- nuorten lintujen kuolleisuus 60 % → syksyllä on oltava 312 000 nuorta lintua → keskimäärin 2,4 nuorta lintua paria/naarasta kohti
- laskennan perustana on näin ollen kanta, jonka suuruus on (260 000 + 312 000) 572 000 lintua ja jonka keskimääräinen kuolleisuus on n. 60 %
- 343 200 lintua kuolee, 1 % tästä on = 3 432 lintua
- 3 500:aa lintua voidaan pitää pienenä määränä (mantereen tasolla)

---

¹⁴⁴ Kirjallisuudesta saatujen tietojen mukaan 25 % on alhaisin kuolleisuusaste yli yksivuotiaille *Rallidae*-heimon linnuille.

¹⁴⁵ Kirjallisuudesta saatujen tietojen mukaan 50 % on alhainen kuolleisuusaste ensimmäisen vuoden *Rallidae*-heimon linnuille

¹⁴⁶ Kirjallisuudesta saatujen tietojen mukaan 60 % on korkea keskimääräinen kuolleisuusaste yhdelle *Rallidae*-heimon lajille.

Kaavio 10: Metsästettävät lajit (Liite II), joiden suojelun tila on epäsuotuisa

SPEC 2 -luokka Vaarantuneet, taantuma merkittävä

Limosa limosa **98 NERI** (Mustapyrstökuiiri / Black-tailed Godwit / Barge à queue noir)

SPEC 2-luokka Taantuneet, taantuma lievä

Tringa totanus **98 NERI** (Punajalkaviklo / Redshank / Chevalier gambette)

Larus canus (Kalalokki / Common Gull / Goéland cendré)

SPEC 3 -luokka Vaarantuneet, taantuma merkittävä

Anas strepera **00 WI** (Harmaasorsa / Gadwall / Canard chipeau)

Anas acuta **98 NERI** (Jouhisorsa / Pintail / Canard pilet)

Anas querquedula **98 ONC** (Heinätaavi / Gargany / Sarcelle d'été)

Coturnix coturnix **99 ONC** (Viiriäinen / Quail / Caille des blés)

Lymnocyptes minimus **98 NERI** (Jänkäkurppa / Jack snipe / Bécassine sourde)

[*Scolopax rusticola*, talvehtiva **98 ONC** (Lehtokurppa / Woodcock / Bécasse des bois)]¹⁴⁷

Limosa lapponica, talvehtiva (Punakuiiri / Bar-tailed Godwit / Barge rousse)

Alda arvensis **98 ONC** (Kiuru / Skylark / Alouette des champs)

SPEC 3 -luokka Vaarantuneet, <2500 paria, paikallisesti, talvehtiva kanta

Branta bernicla (Sepelhanhi / Brent goose / Bernache cravant)

SPEC 3 -luokka Taantuneet, taantuma lievä

Netta rufina **99 ONC** (Punapäänarsku / Red-crested Pochard / Nette rousse)

Numenius arquata, talvehtiva **98 NERI** (Kuovi / Curlew / Courlis cendré)

Streptopelia turtur **98 ONC** (Turturikyhyhky / Turtle Dove / Tourterelle des bois)

SPEC 3 -luokka, paikallisesti

Aythya ferina **99 ONC** (Punasotka / Pohcard / Fuligule milouinan)

Melanitta fusca **00 WI** (Pilkkaniska / Velvet Scoter / Macreuse brune)

Calidris canutus (Isosirri / Knot / Bécasse maubèche)

Gallinago gallinago (Taivaanvuohi / Snipe / Bécassine des marais)

Pluvialis apricaria (Kapustarinta / Golden Plover / Pluvier doré)

Vanellus vanellus **99 ONC** (Töyhtöhyppä / Lapwing / Vanneau huppé)

Philomachus pugnax (Suokukko / Ruff / Chevalier combattant)

NERI = Danish National Environmental Research Unit

ONC = Office Nationale de la Chasse

WI = Wetlands International

SPEC 2 -luokka - lajit, joiden maailmanlaajuinen kanta on painottunut Eurooppaan (>50 % niiden maailmanlaajuisista pesimäkannoista tai talvehtimiskannoista esiintyy Euroopassa) ja joiden suojelun tila Euroopassa on epäsuotuisa.

SPEC 3 -luokka - lajit, joiden maailmanlaajuinen kanta ei ole painottunut Eurooppaan (<50 % niiden maailmanlaajuisista pesimä- tai talvehtimiskannoista esiintyy Euroopassa), mutta joiden suojelun tila Euroopassa on epäsuotuisa.

¹⁴⁷ Viimeaikaisissa tiedoissa on kyseenalaistettu lehtokurpan (*Scolopax rusticola*) luokittelu lajeihin, joiden suojelun tila EU:ssa on epäsuotuisa. EU:n hallintasuunnitelmaluonnoksen (Ferrand, Y. & F. Gossmann (2001) Elements for a Woodcock Management plan. Game and Wildlife Science, vol. 18(1), maaliskuu 2001, s. 115–139) mukaan pesivien lehtokurppien määrän katsotaan olevan vakaa tai lisääntymässä jäsenvaltioissa Yhdistynyttä kuningaskuntaa lukuun ottamatta. Yhdistyneen kuningaskunnan kanta on maantieteellisesti eristynyt, ja sen dynamiikka voidaan erottaa muista Euroopan kannoista. Talvehtivien lintujen tilaa ei tunneta useimpien Euroopan maiden kohdalla.

Kaavio 11 Yhteenveto lintudirektiivin liitteessä II lueteltujen metsäkana- ja teerilajien suojelun tilasta EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla.

Laji	Liite II	Liite I	Tila	EU	SE	FI	DK	UK	IE	NL	BE	LU	DE	AT	FR	ES	PT	IT	GR	
Alectoris barbara	2	Kyllä	3 (E)	(-1)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0	---	(-1)	---	
Alectoris chukar	2	Ei	3 V	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	(-1)	
Alectoris graeca graeca	1	Ei	2 (V)	(-1)	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	(-1)	
Alectoris graeca saxatilis	1	Kyllä		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-1	F	---	---	-1	---	
Alectoris graeca whitakeri	1	Kyllä		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-1	---
Alectoris rufa	1	Ei	2 V	---	---	---	---	0	---	---	---	---	---	---	---	-1	---	(0)	---	
Bonasa bonasia	2	Kyllä	S	---	-1	-1	---	---	---	---	-1	-1	-2	-1	-1	---	---	-1	0	
Lagopus l. lagopus	2	Ei	S	?	?	-1	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Lagopus l. scoticus	1	Ei		---	---	---	---	-1	-1	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Lagopus mutus helveticus	1	Kyllä	S	?	---	---	---	---	---	---	---	---	0	0	0	---	---	-1	---	
Lagopus mutus mutus	1	Ei		0	0	F	---	0	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Lagopus mutus pyrenaicus	1	Kyllä		?	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	?	-1	---	---	---
P. perdix hispaniensis	1	Kyllä	3 V	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-1	---	---	---	
P. perdix italica	1	Kyllä		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-1	---
Perdix perdix perdix	1	Ei		---	-1	-2	-1	-1	-2	-1	-2	-1	-2	-1	-1	---	---	---	(-1)	
Phasianus colchicus	1	Ei	S	0	-2	0	+1	+1	0	---	F	-1	0	F	0	+1	---	0	0	
Tetrao tetrix britannicus	2	Ei	3 V	---	---	---	---	-1	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Tetrao tetrix tetrix	2	Kyllä		---	-1	-1	-1	---	---	-2	-2	---	-2	-1	-1	---	---	---	F	---
Tetrao urogallus	2	Kyllä	S	---	0	-1	---	-2	---	---	---	---	-2	-1	-1	0	---	-1	0	

Tila:

2= SPEC 2 (ks. kaavio 10)

3= SPEC 3

E= uhanalainen

V= vaarantunut

S= turvattu

Kannan kehityssuunta

+1 = lievä kasvu (20–49 %)

0 = vakaa (kokonaisuutos <20 %)

-1 = pieni lasku (20–49 %)

-2 = suuri lasku (>= 50 %)

F= vaihteleva (vaihtelu vähintään 20 %, mutta ei selkeää suuntausta)

?= tuntematon

Muut lähteet

(1) Iapichino & Massa (1989), The Birds of Sicily (BOU checklist 11)

(2) Rocamora & Yeatman-Berthelot (1999), Oiseaux menacés et à surveiller en France

(3) Berg, H.-M. (1997): Rote Listen ausgewählter Tiergruppen Niederösterreichs; Vögel (Aves), 1. Fassung 1995. N Landesregierung, Abt. Naturschutz, 184pp (kohdassa lisää lähdeviittauksia).

Sackl, P. & O.Samwald (1997): Atlas der Brutvögel der Steiermark. BirdLife Österreich Landesgruppe Steiermark und Steiermärkisches Landesmuseum Joanneum, Graz.

Zuna-Kratky, T., E.Kalivodova, A.Krthy, D.Horal & P.Horak (2000): Die Vögel der March.-Thaya-Auen im Österreichisch-slowakisch-tschechischen Grenzraum. Distelverein, Deutsch-Wagram.

(4) Asbirk, S. et al 1997. Population sizes and trends of birds in the Nordic countries 1978-1994.

5 LIITE

Ohjeasiakirjan kannalta merkitykselliset oikeustapaukset. Yksityiskohtaiset tiedot saatavilla Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen verkkosivuilta (<http://curia.europa.eu/fi/content/juris/index.htm>)

- 1) Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta.
Direktiivin noudattamatta jättäminen – Luonnonvaraisten lintujen suojelu.
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.1.1991. Asia C-157/ 89.
- 2) Euroopan yhteisöjen komissio v. Saksan liittotasavalta. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.9.1987. Asia 412/85.
- 3) Euroopan yhteisöjen komissio v. Alankomaiden kuningaskunta.
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.3.1990. Asia C-339/87.
- 4) Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 8.7.1987. Asia C-262/85.
- 5) Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta.
Direktiivin noudattamatta jättäminen – Luonnonvaraisten lintujen suojelu. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 27.4.1988. Asia C-252/85.
- 6) Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 8.7.1987. Asia C-247/85
- 7) Euroopan yhteisöjen komissio v. Alankomaiden kuningaskunta.
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 13.10.1987. Asia C-236/85.
- 8) Association Pour la Protection des Animaux Sauvages ja muut v. Préfet de Maine-et-Loire ja Préfet de la Loire-Atlantique. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 19.1.1994. Asia C-435/ 92.
- 9) Associazione Italiana per il World Wildlife Fund ja muut v. Regione Veneto.
Yhteisöjen tuomioistuimen (viides jaosto) tuomio 7.3.1996. Asia C-118/94.
- 10) Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 7.12.2000, asia C-38/99.
- 11) Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.5.2001. Asia C-159/99.
- 12) Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL ja Société d'études ornithologiques AVES ASBL v. Région Wallonne, muuna asianosaisena: Fédération royale ornithologique belge ASBL. Ennakkoratkaisupyyntö: Conseil d'Etat – Belgia.
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12.12.1996. Asia C-10/96.
- 13) Rikosoikeudenkäynti Gourmetterie Van den Burgia vastaan.
Ennakkoratkaisupyyntö: Hoge Raad – Alankomaat.

Tavaroiden vapaa liikkuvuus – Lintujen tuontia koskeva kiello.
Yhteisöjen tuomioistuimen (kuudes jaosto) tuomio 23.5.1990. Asia C-169/89.

14) Ligue pour la protection des oiseaux et autres v. Ranskan tasavalta. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 16.10.2003. Asia C-182/02, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

15) Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 23.2.1988. Asia C-429/85 (Kok. 1988, s. 843).

16) Rikosoikeudenkäynti vastaan Didier Vergy. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 8.2.1996. Asia C-149/94 (Kok. 1996, s. I-299).

17) Euroopan yhteisöjen komissio v. Espanjan kuningaskunta. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 9.12.2004. Asia C-79/03 (Kok. 2004, s.11619).

18) Euroopan yhteisöjen komissio v. Suomen tasavalta. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.12.2005. Asia C-344/03. (Kok. 2005, s. 11033).

19) Euroopan yhteisöjen komissio v. Espanjan kuningaskunta. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 9.6.2005. Asia C-135/04 (Kok. 2005, s. 5261).

20) WWF Italia ym. v. Regione Lombardia. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 8.6.2006. Asia C-60/05, Kok. 2006, s. 5083.

21) Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin määräys 19.12.2006. Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta. Asia C-503/06R. (Kok. 2006, s. 141).